NWB BANK

JAARVERSLAG 2014

NEDERLANDSE WATERSCHAPSBANK N.V.



Inhoud

Kerncijfers 4

Organisatie 5
- Directie 5
- Management team 6
- Raad van commissarissen 7

Verslag van de raad van commissarissen aan aandeelhouders 10

Directieverslag 20
- Algemeen 20
- De NWB Bank in 2014 21
- Reservering en dividend 23
- Vooruitzichten 2015 24
- Strategie 24
- Ontwikkelingen in 2014 24
  - Funding 24
  - Kredietverlening 26
- Risicomanagement 29
- Medewerkers 30

Corporate Governance 32

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen 38
- Voorwoord directie 38
- Managementbenadering 40
- Thema's en doelstellingen van de NWB Bank 41
- Dilemma's 54
- Ketenverantwoordelijkheid 56
- Stakeholderdialoog 57
- Onafhankelijk assurance rapport 62
- MVO-award 64
- MVO-verslaggevingsrichtlijnen 68
- NWB Fonds 69

Remuneratierapport 2014 72

Jaarrekening 79
- Winst- en verliesrekening 80
- Balans 81
- Overzicht van het totaalresultaat 82
- Verloopstaat van het eigen vermogen 83
- Kasstroomoverzicht 84
- Toelichting op de jaarrekening 86

Overige gegevens 129
- Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 130
- Statutaire winstbestemmingsregeling 135
- Voorgestelde winstverdeling 136
- Lijst van aandeelhouders per 1 januari 2015 137

Overzicht principes Code Banken 138

Colofon 141

Kerncijfers

(bedragen in miljoenen euro's)	**2014**	2013	2012	2011	2010
Balans					
Verstrekte kredieten op lange termijn (nominale waarde)	**49.421**	49.595	48.142	45.474	43.172
Eigen vermogen[1]	**1.303**	1.256	1.226	1.188	1.135
Balanstotaal	**88.249**	73.006	76.084	67.696	57.358
Naar risico gewogen activa	**1.152**	1.039	933	1.112	904
Resultaten					
Renteresultaat	**117**	95	107	75	104
Resultaat financiële transacties	**-16**	-14	-24	38	30
Operationele baten	**101**	81	83	113	134
Bedrijfslasten[2]	**16**	16	14	15	11
Resultaatbelasting	**21**	16	17	23	30
Bankenbelasting	**15**	15	12	-	-
Nettowinst	**49**	34	40	75	91
Dividend					
Dividenduitkering	**0,0**	0,0	0,0	0,0	23,0
Dividend in euro's per aandeel	**0,0**	0,0	0,0	0,0	390
Ratio's (%)					
Tier 1-ratio[1]	**73,0[3][4]**	100,9	111,2	90,3	99,9
Bedrijfslasten/rente ratio	**13,8**	16,9	13,1[3]	20,0	10,6
Dividend pay-out ratio	**0,0**	0,0	0,0	0,0	25,3
Leverage ratio[5]	**1,8 [6]**	1,9 [7]	-	-	-
Liquidity Coverage Ratio	**144**	110	-	-	-
Net Stable Funding Ratio	**107**	107	-	-	-

1) inclusief resultaat boekjaar
2) exclusief bankenbelasting
3) als gevolg van de inwerkingtreding van CRR/CRD IV (Capital Requirements Regulation and Directive) per 1 januari 2014, is de Tier 1-ratio met circa een kwart afgenomen vanwege de introductie van de zogeheten Credit Valuation Adjustment (CVA) capital charge
4) 70,3 exclusief resultaat boekjaar
5) inclusief resultaat boekjaar en op basis van de in januari 2014 door het Bazels Comité voorgestelde nieuwe definitie
6) 1,6% op basis van de huidige definitie
7) 1,7% op basis van de huidige definitie

Organisatie

Directie



Naam	Ron Walkier (1953)
Eerste benoeming	1993, voorzitter sinds 2008
Lopende termijn	tot 2016
Hoofdfunctie	Voorzitter van de directie
Primaire aandachtsgebieden	Strategie, communicatie, HRM, legal & compliance en de internal audit department



Naam	Lidwin van Velden (1964)
Eerste benoeming	2010
Lopende termijn	tot 2018
Hoofdfunctie	Directielid
Relevante nevenfuncties	Lid Raad van Toezicht van de Universiteit van Amsterdam en adviseur Raad van Toezicht Hogeschool van Amsterdam, Lid Audit Committee ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Primaire aandachtsgebieden	Finance & control, risk management, back office, ICT, security management en fiscale zaken



Naam	Frenk van der Vliet (1967)
Eerste benoeming	2012
Lopende termijn	tot 2016
Hoofdfunctie	Directielid
Primaire aandachtsgebieden	Kredietverlening, financiering, asset & liability management en facility management

Management team

Ron Walkier, voorzitter
Lidwin van Velden
Frenk van der Vliet
Marian Bauman, Human Resources Management
Peter Bax, Back Office
Ard van Eijl, Risk Management
Reinout Hoogendoorn, Internal Audit Department
Leon Knoester, Public Finance
Marc-Jan Kroes, Finance & Control
Tom Meuwissen, Treasury
Heleen van Rooijen, Legal & Compliance
Michel Vaessen, ICT

Raad van commissarissen



Naam	Age Bakker (1950)[1][2]
Functie	Voorzitter
Eerste benoeming	2012
Lopende termijn	tot 2016
Laatst beklede functie	Bewindvoerder Internationaal Monetair Fonds
Relevante nevenfuncties	Voorzitter College Financieel Toezicht Curaçao en Sint Maarten
	Voorzitter College Financieel Toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba
	Lid Bestuur Pensioenfonds Zorg en Welzijn
	Voorzitter Beleggingsadviescommissie Pensioenfonds Horeca & Catering
	Lid Audit Committee ministerie van Buitenlandse Zaken
	Lid Commissie MKB-Financiering Ministerie van Economische Zaken



Naam	Else Bos (1959)[1]
Eerste benoeming	2008
Lopende termijn	tot 2016
Hoofdfunctie	Voorzitter Executive Committee PGGM N.V.
Relevante nevenfuncties	Lid Raad van Toezicht Isala Klinieken
	Lid Raad van Commissarissen Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen
	Member of the Board of Sustainalytics B.V.
	Member of the Board of UN-PRI (United Nations Principles on Responsible Investments)
	Lid Raad van Toezicht Nationale Opera&Ballet
	Plv. voorzitter Raad van Commissarissen NHG/WEW
	Lid van de Monitoring Commissie Corporate Governance

1) Lid audit- en risicocommissie 2) Lid remuneratie- en benoemingscommissie



Naam	Peter Glas (1956)
Eerste benoeming	2011
Lopende termijn	tot 2015
Hoofdfunctie	Watergraaf, Waterschap De Dommel
Relevante nevenfuncties	Voorzitter Unie van Waterschappen Lid Bestuur Noord-Brabantse Waterschapsbond Lid Comité van Aanbeveling Vereniging voor Waterstaat en Landinrichting Voorzitter van het OECD Water Governance Initiative



Naam	Maurice Oostendorp (1956)[3]
Eerste benoeming	2012
Lopende termijn	tot 2017
Hoofdfunctie	Lid Raad van Bestuur SNS Reaal
Relevante nevenfuncties	Lid Raad van Commissarissen en voorzitter AC Propertize B.V. Lid Raad van Advies Women in Financial Services (WIFS)

3) Voorzitter audit- en risicocommissie



Naam	Albertine van Vliet-Kuiper (1951)[2]
Eerste benoeming	2012
Lopende termijn	tot 2017
Hoofdfunctie	Onafhankelijk Voorzitter Bestuurlijk Overleg 'Samen werkt beter' Provincie Overijssel
Relevante nevenfuncties	Voorzitter Raad van Commissarissen Omnia Wonen
	Vice-voorzitter, secretaris Nationaal Restauratiefonds
	Lid Commissie Aedescode
	Lid Raad voor het Openbaar Bestuur
	Voorzitter Raad van Toezicht Victas centrum voor verslavingszorg



Naam	Berend-Jan baron van Voorst tot Voorst (1944)[4]
Eerste benoeming	2009
Lopende termijn	tot 2017
Laatst beklede functie	Gouverneur provincie Limburg
Relevante nevenfuncties	Commissaris NIBA Beheer N.V.
	Commissaris Huco Handel- en Scheepvaartmaatschappij N.V.

2) Lid remuneratie- en benoemingscommissie

4) Voorzitter remuneratie- en benoemingscommissie

Verslag van de raad van commissarissen aan aandeelhouders

Hierbij bieden de raad van commissarissen en directie van de NWB Bank u het jaarverslag over 2014 aan. Dit verslag bevat onder meer de jaarrekening van de bank, ondertekend door de directie en de raad van commissarissen en gecontroleerd en goedgekeurd door KPMG Accountants N.V.

De raad van commissarissen en directie stellen u voor de jaarrekening 2014 vast te stellen overeenkomstig de voorgelegde stukken. De raad van commissarissen en directie stellen tevens voor decharge te verlenen aan de leden van de directie voor het gevoerde beheer en aan de leden van de raad van commissarissen voor het gehouden toezicht in het afgelopen boekjaar.

Van de voorzitter van de raad van commissarissen

De NWB Bank heeft in een sterk concurrerende omgeving met uitzonderlijk lage rentetarieven haar positie als private bank voor de semipublieke sector weten te versterken. Daarbij staat voor commissarissen en directie voorop dat de bank een bijdrage levert aan de reële economie. De bank doet dat als medefinancier van de publieke infrastructuur in Nederland tegen lage financieringskosten. Zo draagt de bank bij aan een betere publieke inrichting van Nederland, voorwaarde voor duurzaam groeiherstel in Nederland.

De bank wil een bijdrage leveren aan een duurzaam gezonde en stabiele financiële sector. De versterkte eisen die vanuit regelgeving en toezicht worden gesteld voor de NWB Bank nu vanuit Frankfurt èn Amsterdam, helpen de vormgeving van een goede risicobeheersing en het adequaat voorbereid zijn op onverhoopte marktproblemen. De raad van commissarissen heeft veel tijd besteed aan de bespreking van adequate kapitaal- en liquiditeitsplanning en de triggers die herstelactie vergen bij tegenvallende omstandigheden.

De balans is door de lage rentestand in 2014 sterk in omvang gestegen. Teneinde te voldoen aan de leverage ratio van 3% in 2018 is de bank in 2015 gestart met het aantrekken van achtergestelde (hybride) leningen. Tezamen met een maximale reservering van de jaarwinsten heeft de bank er alle vertrouwen in te blijven voldoen aan de Bazelse kapitaalseisen.

Inspelend op de behoeften van de klanten binnen het publieke domein heeft de bank haar werkterrein in de semipublieke sector uitgebreid. Onder andere door het meefinancieren van door de overheid gegarandeerde hypotheekportefeuilles, exportkredieten en het participeren in publiek-private projecten, onder behoud van een gezond risicoprofiel.

De raad van commissarissen volgt nauwgezet de strategie van de NWB Bank om een belangrijke speler te blijven in het publieke domein door proactief in te spelen op de nieuwe ontwikkelingen. Daartoe is een intensief contact met aandeelhouders nodig teneinde alignment te behouden. Daarbij staat winstgevendheid niet voorop, maar aandeelhouders moeten wel kunnen rekenen op een adequaat rendement. De bank stelt zich ten doel de dividenduitkering te kunnen hervatten zodra aan de leverage ratio norm is voldaan.

Een jaar geleden nam Dolf van den Brink na twaalf jaar afscheid als voorzitter van de raad van commissarissen van de NWB Bank. Wij zijn geschokt door zijn vroegtijdig overlijden. Hij heeft

met zijn kenmerkende persoonlijkheid een grote bijdrage geleverd aan het op koers houden van de NWB Bank. Mede dankzij zijn inzet zien we de toekomst van de bank met vertrouwen tegemoet.

Age Bakker

Toezicht

Verslag toezichtstaken raad van commissarissen

De raad van commissarissen is in de verslagperiode achtmaal in vergadering bijeen geweest, waarvan zeven reguliere vergaderingen en één strategiesessie. Reguliere agendapunten bij de vergaderingen waren de ontwikkelingen op de financiële markten, de ontwikkelingen van de balans en de resultaten, de kredietverlening, de financiering van de bank, het risicobeheer, het verslag van de externe accountant, het strategisch beleid, het dividend- en reserveringsbeleid, de algemene vergadering, het jaarverslag en het halfjaarbericht, de beleidsnota, de begroting, corporate governance, naleving Insiderregeling, permanente educatie, evaluatie functioneren raad van commissarissen, rooster van aftreden, het sociaal beleid, de rapportages van de Internal Audit Department (IAD) en de verslagen van de audit- en risicocommissie en de remuneratie- en benoemingscommissie. Bijzondere aandacht is gegeven aan de hieronder volgende onderwerpen.

ECB toezicht

Gedurende het afgelopen jaar zijn de Europese banken die onder direct toezicht van de Europese Centrale Bank (ECB) zijn gekomen, waaronder de NWB Bank, onderworpen aan een Comprehensive Assessment (CA). De CA concentreerde zich op onderzoek naar de kwaliteit van bankbalansen (Asset Quality Review) en de weerbaarheid van banken onder ongunstige economische scenario's (Stress Test). De resultaten van de CA zijn door de ECB en de European Banking Authority op 26 oktober 2014 gepubliceerd. De CA resulteerde voor de NWB Bank bij het 'adverse stress scenario' in een Common Equity Tier 1-ratio van 54%, ruim boven de grens van 5,5% waaronder banken een plan moeten indienen om hun kapitaalspositie te versterken. De raad van commissarissen ziet deze uitkomst als een bevestiging van financiële soliditeit en hoge creditratings van de NWB Bank als bank van en voor de Nederlandse publieke sector.

Risicomanagement

In 2014 heeft de jaarlijkse beoordeling van de kapitaaltoereikendheid en het solvabiliteitsbeheer door de bank plaatsgevonden, het zogenoemde Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP). De bespreking van het ICAAP sloot aan bij de discussie die de raad heeft gevoerd over het op verzoek van de toezichthouder opgesteld herstelplan. Alle banken zijn ook verplicht met ingang van 1 januari 2015 over een herstelplan te beschikken. Een herstelplan helpt banken bij het voorbereiden en realiseren van herstel in het geval zich ernstige stress-situaties voordoen. In het herstelplan zijn triggers afgesproken waarop actie wordt ondernomen en geëscaleerd kan worden naar de instelling van een crisismanagement team. De voorzitter van de raad van commissarissen is lid van het crisismanagement-team. De Nederlandsche Bank (DNB) heeft het herstelplan goedgekeurd.

Kapitaal

In 2014 heeft de bank naar mogelijkheden gekeken om de kapitaalsbasis te versterken door het uitgeven van hybride vermogenstitels. In 2014 heeft de bank met vier provincies een principeakkoord gesloten voor een investering van in totaal € 200 miljoen in hybride kapitaal van de bank. Dit vormt onderdeel van de aanpak om op het voorgeschreven tijdstip van 1 januari 2018 te kunnen voldoen aan de leverage ratio-norm van 3%. Voorts draagt winstinhouding bij aan het bereiken van de norm. Tenslotte zijn in vergaderingen de implicaties aan de orde geweest van de Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities (MREL) uit hoofde van de Bank Recovery and Resolution Directive.

Beloning(sbeleid) directie

De raad van commissarissen heeft de langetermijn variabele beloning 2010 van de directie, de variabele beloning van de directie over 2013 en het prestatiecontract 2014 vastgesteld. In het voorjaar van 2015 hebben bijeenkomsten met vertegenwoordigers van aandeelhouders van de NWB Bank plaatsgevonden waarin het beloningsbeleid van de directie aan de orde is geweest. De voorbereidingen door de raad van commissarissen voor deze bijeenkomst zijn reeds in 2014 aangevangen. Doelstelling is aansluiting te behouden bij een evenwichtig beloningsbeleid dat een balans vindt tussen een bij het publiek belang passende gematigde beloning en het bij een private instelling passende rekenschap geven van beloningen bij vergelijkbare instellingen. Naar verwachting zullen aandeelhouders in de loop van 2015 een nieuw beloningsbeleid van de directie vaststellen.

HRM

De aanpassing van de pensioenregeling van directie en medewerkers en de verlenging van het pensioencontract zijn regelmatig aan de orde geweest. Doelstelling van de raad is behoud van een goede pensioenvoorziening die rekening houdt met maatschappelijke ontwikkelingen op pensioengebied en het beslag op de balans vermindert. Met ingang van 2015 is een nieuwe geharmoniseerde pensioenregeling van kracht voor directie en medewerkers van de bank die marktconform is en voldoet aan de gewijzigde wet- en regelgeving.

EKG

In 2014 is het Product Goedkeuringsproces (Product Approval Process/PAP) doorlopen voor 'Exportkredietgarantie namens de Nederlandse overheid' (EKG). Onder garantie van de Nederlandse overheid (uitgevoerd door Atradius Dutch State Business (ADSB)) kan de NWB Bank exportkredieten herfinancieren via het herfinancieringsarrangement. Dit product past binnen de doelstellingen van de bank een bijdrage te leveren aan de Nederlandse overheid door met de verstrekking van goedkope financiering de Nederlandse export te bevorderen.

Toekomstgericht Bankieren

De raad van commissarissen hecht eraan proactief in te spelen op versterking van de maatschappelijke rol van de NWB Bank. Daartoe is in de vergaderingen Toekomstgericht Bankieren aan de orde geweest, dat bestaat uit het Maatschappelijk Statuut, de Code Banken en de aan de bankierseed verbonden Gedragsregels. Sinds begin 2013 gold reeds de wettelijke verplichting voor bestuurders en commissarissen van financiële instellingen om de bankierseed af te leggen. Alle directieleden en commissarissen van de NWB Bank hebben in 2013 de eed of belofte afgelegd. In 2015 zullen zij in het kader van de nieuwe gedragsregels een tuchtrechtverklaring tekenen. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de implementatie van de bankierseed voor medewerkers en zal de Gedragscode worden aangepast. Begin 2015 zijn de profielschets, de reglementen van de raad van commissarissen, de audit- en risicocommissie en de remuneratie- en benoemingscommissie overeenkomstig aangepast.

Voorts zijn onder andere tevens de volgende onderwerpen aan de orde geweest:
Publiek-Private Samenwerking (PPS): het risicoraamwerk PPS is besproken.
Compliance: het afleggen van de bankierseed is besproken alsmede de constatering van de naleving van de Insiderregeling 2013 door alle insiders (raad van commissarissen, directie en medewerkers). Voorts zijn de Compliance Charter en de Audit Charter zijn goedgekeurd.
Externe accountant: in verband met de verplichte wisseling met ingang van uiterlijk 2016 zijn voorstellen van meerdere externe accountants beoordeeld en is besloten tot voordracht aan de algemene vergadering van aandeelhouders in april 2015 van Ernst & Young voor benoeming als accountant met ingang van het boekjaar 2016.
Funding en kredietverlening: de update van het Debt Issuance Program 2014 en het fundingbesluit 2015 zijn behandeld.
Treasury: het aangepaste bevoegdhedenschema van Treasury is goedgekeurd.

Realisatie ondernemingsdoelstellingen
Jaarlijks wordt de beleidsnota van de directie besproken. Daarbij zijn de beleidsdoelen van 2014 geëvalueerd en de beleidsdoelen voor 2015 vastgesteld. Bij de jaarlijkse beoordeling van het functioneren van de directie wordt de realisatie van de ondernemingsdoelstellingen meegenomen. De doelstellingen van de directie over 2014 zijn grotendeels behaald.

Strategie en risico's
In 2014 hebben de directie en raad van commissarissen zich tijdens een aparte sessie met de strategie van de NWB Bank beziggehouden, waarover hierboven door de voorzitter van de raad van commissarissen verslag wordt gedaan. De audit- en risicocommissie houdt strikt toezicht op de monitoring van risico's van de bank. Aan de hand van verslagen van de vergaderingen van de commissie rapporteert de voorzitter van de audit- en risicocommissie rechtstreeks aan de plenaire raad. De werkzaamheden van de audit- en risicocommissie staan elders beschreven in dit verslag.

Opzet en werking interne risicobeheersing
De opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen zijn aan de orde geweest in een vergadering van de audit- en risicocommissie. De raad van commissarissen is evenals de directie van oordeel dat opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen naar behoren hebben gewerkt. Deze geven een redelijke mate van zekerheid dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Financiële verslaggeving
Het financieel verslag wordt elk kwartaal uitgebreid besproken in de vergaderingen van de audit- en risicocommissie en vervolgens in de plenaire raad. Bij het financieel verslag gaan de highlights van de directie, waarin zij haar mening geeft over de financiële ontwikkelingen van de bank.

Naleving wet- en regelgeving
De raad van commissarissen ziet toe op naleving van wet- en regelgeving binnen de NWB Bank. Naast de kennis en ervaring die binnen de raad beschikbaar is, laat hij zich daarbij adequaat informeren door de relevante afdelingen binnen de NWB Bank. Daarnaast kent de bank een compliancefunctie binnen de afdeling legal & compliance, die is gericht op het bevorderen van en het (doen) toezien op de naleving van externe wet- en regelgeving, alsmede van interne procedures en gedragsregels. Tevens verricht IAD diverse compliance audits. Daarbij wordt vastgesteld of de bank voldoet aan relevante wet- en regelgeving en ook aan de door de NWB Bank zelf opgestelde regels en normen. Nieuwe wet- en regelgeving relevant voor de NWB Bank betreft onder meer:

- Capital Requirements Directive (CRD IV) en Capital Requirement Regulations (CRR).
- Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2014; Middels deze regeling zijn enkele artikelen met betrekking tot beloningsbeleid van CRD IV geïmplementeerd.
- Single Supervisory Mechanism (SSM); De SSM-verordeningen zijn op 4 november 2013 in werking getreden. De ECB heeft de taken uit de verordeningen vanaf 4 november 2014 op zich genomen.
- Single Resolution Mechanism (SRM); Het SRM is op 19 augustus 2014 in werking getreden. De data waarop bepalingen uit de verordening van toepassing worden, variëren van 1 november 2014 tot 1 januari 2016.
- Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD); De BRRD diende op 1 januari 2015 te zijn geïmplementeerd. Bepaalde onderdelen met betrekking tot de bail-in dienen uiterlijk vanaf 1 januari 2016 te worden toegepast. De verwachting is dat de implementatiewet begin 2015 bij de Tweede Kamer wordt ingediend.
- European Market Infrastructure Regulation (EMIR); De verplichte centrale clearing van OTC derivaten zal voor de NWB Bank naar verwachting vanaf begin 2016 in werking treden.

- Wijzigingswet financiële markten 2015; deze wet is deels per 1 januari 2015 in werking getreden.
- Wet bekostiging financieel toezicht; Het kabinet streeft ernaar de eenmalige kosten voor de balansdoorlichtingen in het kader van de Bankenunie aan de betrokken significante banken in rekening te brengen. Dit onderdeel is daartoe op 31 december 2014 in werking getreden. De overige onderdelen van het wetsvoorstel zouden per 1 januari 2015 moeten worden ingevoerd.
- Verplichte wisseling van externe accountant op basis van de Wet op het accountantsberoep.

Verhouding met aandeelhouders

Op 24 november 2014 heeft een overleg plaatsgevonden met een vertegenwoordiging van aandeelhouders, de voorzitter van de raad van commissarissen en de voorzitter van de directie van de NWB Bank. Onderwerpen van gesprek waren onder andere de stand van zaken bij de NWB Bank, het aantal commissarissen en de (her)benoemingsprocedure voor commissarissen, alsmede het beloningsbeleid van de directie. Daarnaast zijn begin 2015 overleggen geweest tussen vertegenwoordigers van aandeelhouders, verenigd in een aandeelhouderscommissie, en de voorzitters van respectievelijk de raad van commissarissen en de remuneratie- en benoemingscommissie over het beloningsbeleid voor directie en raad van commissarissen. In het kader van het staatsdeelnemingenbeleid met betrekking tot (her)benoemingen zijn voorts nog gesprekken gevoerd met het ministerie van Financiën gevoerd. De in deze gesprekken besproken procedure voor (her)benoemingen is voorts ook met de andere aandeelhouders besproken en akkoord bevonden.

Relevante aspecten MVO

De raad van commissarissen hecht er aan dat de NWB Bank een juiste invulling geeft aan haar MVO-beleid. MVO betekent voor de NWB Bank het combineren van haar doelstellingen als publiekesectorbank met een proactieve houding om positieve effecten teweeg te brengen op sociaal, milieu- en economisch gebied. Bijzondere aandacht heeft gehad de uitgifte van de succesvolle 5 jaars-benchmark Waterobligatie ter grootte van EUR 500 miljoen en de uitreiking van de MVO-award.

Als toezichthoudend orgaan heeft de raad van commissarissen zijn taak in het verslagjaar goed kunnen vervullen en daarbij zijn vertrouwen uitgesproken in het gevoerde beleid. De directie heeft de raad van commissarissen in ruime mate voorzien van actuele informatie en waar nodig geconsulteerd over het te voeren beleid.

Verslag commissies

Audit- en risicocommissie

De audit- en risicocommissie is in het afgelopen boekjaar viermaal bijeen geweest in het bijzijn van de directie, de interne en de externe accountant. Er heeft ook separaat overleg plaatsgevonden tussen de voorzitter van de audit- en risicocommissie en de interne accountant en separaat met de externe accountant.

Jaarlijks terugkerende onderwerpen zijn: de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt, de resultaten, de (half)jaarcijfers, het dividend- en reserveringsbeleid, funding, transfer pricing, de begroting, ICAAP/ILAAP, diverse stressscenario's, risk management inclusief het renterisicobeleid, en de rapportages van de externe en de interne accountant.

In 2014 kwamen de volgende specifieke onderwerpen aan de orde: ECB-toezicht, hybride kapitaal, Corep en Finrep rapportageverplichtingen voortvloeiend uit de CRD IV-richtlijn, CVA-kapitaalsbeslag, aanstellen nieuwe externe accountant, Herstelplan, technische analyse marktwaardemutaties, liquiditeitsportefeuille, Supervisory Review and Evaluation Process 2013, Accountantsverklaring nieuwe stijl, Toekomstgericht Bankieren, gevolgen pensioenwijzigingen voor accounting.

Voorts is het verslag van de externe accountant inclusief management letter over het verslagjaar 2013 uitgebreid behandeld. De bevindingen van de externe accountant met betrekking tot de financiële ontwikkelingen, de financiële verslaggeving en de jaarrekeningcontrole zijn besproken. Daarnaast kwamen de observaties van de externe accountant ten aanzien van de renterisicomanagement, het kredietrisico, de afronding van het hedge-accounting/ swapwaardering project en het datawarehouse project (DWH) aan de orde. Tot slot zijn de aandachtsgebieden gerelateerd aan wet- en regelgeving besproken.

Remuneratie- en benoemingscommissie

De remuneratie- en benoemingscommissie heeft vijfmaal vergaderd in het afgelopen boekjaar. De volgende onderwerpen zijn aan de orde geweest: de verlenging van het pensioencontract per 1 januari 2015, de tweejaarlijkse evaluatie van het beloningsbeleid, het beloningsbeleid directie, het benoemingenbeleid en het beloningsbeleid van het ministerie van Financiën voor staatsdeelnemingen, de langetermijn variabele beloning van de directie 2010, de variabele beloning van de directie over 2013, het prestatiecontract directie 2013, 2014 en 2015, het remuneratierapport 2013, Toekomstgericht Bankieren, de herbenoeming van Peter Glas in 2015, de vervulling van de vacature in de raad van commissarissen die ontstond door het aftreden van Victor Goedvolk, het rooster van aftreden met ingang van 2014 en 2015, de permanente educatie 2014 en 2015, de personeelsvertegenwoordiging (PVT) en de voorbereidingen voor de instelling van een ondernemingsraad (OR).

Remuneratiebeleid

Voor een nadere toelichting, zie het remuneratierapport op pagina 72 van dit jaarverslag.

Interne organisatie

Samenstelling directie en raad van commissarissen

Samenstelling directie

De samenstelling van de directie van de NWB Bank is weergegeven op pagina's 5 en 6 van dit jaarverslag. De verdeling man/vrouw in de directie is 67/33% en voldoet daarmee aan de streefcijfers voor diversiteit uit hoofde van de Wet bestuur en toezicht.

Samenstelling raad van commissarissen: gegevens

De samenstelling van de raad van commissarissen van de NWB Bank is weergegeven op pagina's 7 tot en met 9 van dit jaarverslag.

Samenstelling raad van commissarissen: profielschets, competenties en diversiteit

Om ervoor te zorgen dat de raad van commissarissen van de NWB Bank te allen tijde naar behoren is samengesteld, wordt bij de benoeming rekening gehouden met de aard van de onderneming, haar activiteiten en de gewenste deskundigheid en achtergrond van de commissarissen. Commissarissen moeten oog hebben voor (internationale) sociale, economische, politieke en overige ontwikkelingen relevant voor de NWB Bank, en in staat zijn deze te beoordelen.

De raad van commissarissen bestaat thans uit zes leden. Op dit moment bestaat er een vacature voor een commissaris als opvolger van Victor Goedvolk, destijds voorzitter van de audit- en risicocommissie. Vanwege de inwerkingtreding met ingang van 1 augustus 2014 van de beperking van het aantal functies van (niet-)uitvoerende bestuursfuncties bij significante banken op grond van de Implementatiewet richtlijn en verordening kapitaalvereisten, is Victor Goedvolk met ingang van dezelfde datum afgetreden als commissaris van de NWB Bank. De raad bedankt

Victor Goedvolk voor zijn deskundige inzet, in het bijzonder voor zijn rol als voorzitter van de audit- en risicommissie, en zijn grote betrokkenheid bij de NWB Bank.

De NWB Bank streeft conform de Wet bestuur en toezicht naar ten minste 30% mannen en ten minste 30% vrouwen in de raad van commissarissen. Thans is de verhouding man/vrouw 67/33%. Voor de raad van commissarissen is een algemene profielschets opgesteld die een richtlijn biedt voor de samenstelling van de raad van commissarissen en de benoeming van zijn leden. Naast een algemene profielschets wordt voor elke vacature in de raad van commissarissen een individuele profielschets opgesteld, passend binnen het algemene profiel, voor de dan beoogde nieuwe commissaris. Er wordt gestreefd naar diversiteit en evenwicht in de samenstelling. De huidige samenstelling van de raad van commissarissen wordt als evenwichtig, deskundig en divers beoordeeld.

Door de invoering van de Beleidsregel Geschiktheid 2012 met ingang van 1 juli 2012 is de toetsingsprocedure bij DNB aanzienlijk verzwaard. De procedure neemt meer tijd in beslag dan voorheen en er worden zwaardere eisen gesteld aan het profiel van de te benoemen commissaris. Niet alleen de deskundigheid van de nieuw te benoemen en her te benoemen commissarissen wordt getoetst, maar ook de geschiktheid. Dit houdt in dat ook gekeken wordt naar de specifieke functie van de commissaris, de situatie van de onderneming en het collectief waarin de commissaris een rol krijgt. Voor drie van de zes leden (Age Bakker, Else Bos en Maurice Oostendorp) geldt dat zij uitgebreide financiële expertise, een bancaire achtergrond, kennis van de internationale geld- en kapitaalmarkten en kennis van risicobeheer hebben. De overige drie leden (Peter Glas, Albertine Van Vliet-Kuiper en Berend-Jan van Voorst tot Voorst) beschikken in ruime mate over bestuurlijke ervaring en ervaring op het gebied van overheidsbeleid en over een netwerk binnen het overheidsbestuur. Tijdens de jaarlijkse algemene vergadering te houden in april 2015 zal een kandidaat door de raad worden voorgedragen als opvolger van Victor Goedvolk, die ruime ervaring heeft op het gebied van risicomanagement. Met de diverse achtergronden van de commissarissen is eveneens voldoende kennis van en affiniteit met maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) aanwezig binnen de raad van commissarissen. Gezien het voorgaande is in de samenstelling van de raad van commissarissen van de NWB Bank de collectief benodigde kennis en ervaring aanwezig.

In de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders (AvA) op 23 april 2014 is besloten tot een wijziging van de statuten van de bank. Deze wijziging behelsde een wijziging van de samenstelling van de raad van commissarissen. Eén en ander was ingegeven door 'good governance', vermindering van het totaal aantal leden van de raad van commissarissen van de bank en de in de raad van commissarissen benodigde diversiteit en financiële deskundigheid. In de statuten is de kwaliteitseis van twee waterschapscommissarissen komen te vervallen en in plaats daarvan hebben de aandeelhouders-waterschappen een recht van aanbeveling gekregen bij de benoeming van twee commissarissen. Deze commissarissen dienen te passen binnen de door de raad van commissarissen vastgestelde profielschets en kunnen tevens personen betreffen van buiten de waterschapswereld.

Samenstelling commissies

Audit- en risicocommissie

De leden van de audit- en risicocommissie zijn: Maurice Oostendorp, voorzitter, Age Bakker en Else Bos. Alle drie de leden hebben uitgebreide financiële expertise, een bancaire achtergrond, kennis van de internationale geld- en kapitaalmarkten en kennis van risicobeheer. Maurice Oostendorp zal met ingang van 23 april 2015 Peter Glas opvolgen als vice-voorzitter van de raad van commissarissen.

Remuneratie- en benoemingscommissie
De leden van de remuneratie- en benoemings-commissie zijn: Berend-Jan van Voorst tot Voorst, voorzitter, Age Bakker en Albertine van Vliet-Kuiper. Peter Glas heeft een 'standing invitaton' voor het bijwonen van de vergaderingen van de commissie. Alle leden hebben vanuit een verschillende achtergrond voldoende kennis en ervaring op het gebied van remuneratiebeleid en benoemingen. Peter Glas zal met ingang van 23 april 2015 Berend-Jan van Voorst tot Voorst opvolgen als voorzitter van de commissie.

Kwaliteitsborging toezicht

Zelfevaluatie
Het eigen functioneren van de raad van commissarissen is in de eerste helft van 2014 geëvalueerd. Aan de hand van een online evaluatietool zijn onder meer de volgende elementen beoordeeld:

- de inrichting en samenstelling van de raad
- het functioneren van de voorzitter
- de diverse rollen als toezichthouder, 'werkgever' van directie en adviseur
- de interactie binnen de raad, tussen de raad en directie en tussen de raad en de stakeholders

Een aandachtspunt betrof de samenstelling van de raad van commissarissen. Zoals hierboven vermeld, zijn de statuten van de NWB Bank in dit kader in 2014 aangepast en is het aantal leden verminderd.
Volgens de Code Banken wordt naast deze jaarlijkse evaluatie het eigen functioneren van de raad van commissarissen eens in de drie jaar onder onafhankelijke begeleiding geëvalueerd. De laatste keer dat dit is gebeurd was in 2012; de zelfevaluatie zal opnieuw onder externe begeleiding worden uitgevoerd in 2015.

Educatie
In het kader van de permanente educatie voor de raad van commissarissen en directie hebben in 2014 wederom externe adviseurs en medewerkers van de bank presentaties verzorgd. Thema's waren Corporate Responsiblity & Sustainability (CRS), PPS, hybride kapitaal, Total Loss Absorbing Capacity (TLAC) en MREL. Naast deze presentaties volgen commissarissen op eigen verzoek externe cursussen, afhankelijk van deskundigheid en ervaring. De effectiviteit van de permanente educatie wordt jaarlijks geëvalueerd. Nieuwe commissarissen volgen na hun benoeming een intern georganiseerd introductieprogramma, waarbij aandacht is voor algemene financiële, sociale en juridische zaken, de financiële verslaggeving, de specifieke aspecten van de NWB Bank en haar ondernemingsactiviteiten en de verantwoordelijkheden van de commissaris.

Onafhankelijkheid
De raad van commissarissen is van oordeel dat de raad zodanig is samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar en de directie in staat zijn onafhankelijk en kritisch te opereren. In de algemene profielschets voor de samenstelling van de raad van commissarissen en de benoeming van zijn leden zijn hieraan eisen gesteld. Naast de vereisten in de algemene profielschets dient een nieuw lid te voldoen aan specifieke criteria opgenomen in een individuele profielschets.
De raad van commissarissen bevordert een onafhankelijk optreden door diversiteit in zijn samenstelling, waarbij leeftijd, geslacht, expertise en maatschappelijke achtergrond een rol spelen.
Alle leden van de raad van commissarissen zijn onafhankelijk in de zin van de Nederlandse Corporate Governance Code.

Melden tegenstrijdige belangen
De commissarissen hebben al hun nevenfuncties bekendgemaakt bij de NWB Bank. In het verslagjaar hebben zich twee situaties van een potentieel tegenstrijdig belang voorgedaan. Dit betroffen transacties van niet-materiële betekenis tussen de NWB Bank en instellingen waarvan een commissaris van de bank tevens bestuurder respectievelijk commissaris van de instelling was. De betreffende commissaris heeft dit gemeld en tevens bevestigd dat niet deelgenomen is aan de discussie en besluitvorming over de transacties.

Informatie inwinnen bij externen
De raad van commissarissen heeft de mogelijkheid om informatie in te winnen bij externe deskundigen, als de uitoefening van zijn functie hierom vraagt. Zo raadpleegt de raad in voorkomende gevallen de externe accountant van de NWB Bank. Ook kan een extern bureau worden ingeschakeld om het proces van zelfevaluatie van de raad van commissarissen te begeleiden. Informatie wordt ook ingewonnen middels het bijwonen van de vergaderingen van de personeelsvertegenwoordiging van de bank, die per 2013 is ingesteld. De voorzitter van de raad van commissarissen heeft in 2014 een vergadering van de personeelsvertegenwoordiging bijgewoond. De raad heeft een externe adviseur ingeschakeld om een vergelijkend beloningsonderzoek te verrichten voor directie en commissarissen. De resultaten zijn gedeeld met de aandeelhouderscommissie die zich buigt over het beloningsbeleid van de directie.

Interne accountant
De interne accountant en externe accountant zijn bij alle vergaderingen van de audit- en risicocommissie aanwezig geweest. Voorts heeft de voorzitter van de audit- en risicocommissie separaat overleg gevoerd met de interne accountant en de externe accountant. Daarin komen de onderlinge verhoudingen ter sprake evenals bevindingen en eventuele knelpunten in het afgelopen jaar. De IAD legt zijn bevindingen in het verslagjaar vast in kwartaalverslagen, die worden besproken in de vergaderingen van de audit- en risicocommissie. Daarnaast wordt het jaarlijkse auditplan van de IAD gepresenteerd. De raad van commissarissen laat zich hierover informeren door de audit- en risicocommissie en ziet erop toe dat aan de aanbevelingen van de IAD gevolg wordt gegeven.

Externe accountant
Naast de interne accountant is ook de externe accountant aanwezig bij alle vergaderingen van de audit- en risicocommissie. Er heeft ook separaat overleg plaatsgevonden tussen de voorzitter van de audit- en risicocommissie, het hoofd IAD en de externe accountant. In dit overleg komen aandachtspunten expliciet aan de orde, evenals de onderlinge verhoudingen.

Per 1 januari 2014 is een wet in werking getreden die bedrijven in Nederland verplicht om eens in de acht jaar van externe accountant te wisselen. Dit geldt ook voor de NWB Bank. Er is een overgangstermijn voorzien van drie jaar tot 2016. Dit betekent dat de bank uiterlijk met ingang van boekjaar 2016 over zal moeten gaan op een andere externe accountant. De algemene vergadering van aandeelhouders benoemt de externe accountant. De huidige externe accountant KPMG is met ingang van het boekjaar 2007 benoemd door de raad van commissarissen, die daartoe door de algemene vergadering van aandeelhouders was gemandateerd. In de jaarlijkse algemene vergadering op 23 april 2015 zal de benoeming van de nieuwe externe accountant worden geagendeerd.

Huishouding

Herbenoeming bestuurder en commissaris
In de algemene vergadering van aandeelhouders van 23 april 2014 is Dolf van den Brink, de voorzitter van de raad van commissarissen, afgetreden wegens het bereiken van de maximale termijn. Age Bakker, die in 2012 tot commissaris is benoemd, is door de raad van commissarissen gekozen tot nieuwe voorzitter van de raad van commissarissen. Sjaak Jansen is op eigen verzoek afgetreden als commissaris in het kader van reductie van het aantal commissarissen.
Zoals hierboven vermeld, is Victor Goedvolk met ingang van 1 augustus 2014 afgetreden als commissaris van de NWB Bank. In de jaarlijkse algemene vergadering van 23 april 2015 zal een kandidaat voor vervulling van de ontstane vacature worden voorgedragen. Peter Glas zal tijdens dezelfde vergadering worden voorgedragen voor herbenoeming.

In december 2014 hebben wij het overlijden van Dolf van den Brink moeten vernemen. Dit heeft ons diep geraakt. Dolf van den Brink trad in 2002 toe als lid van de raad van commissarissen van de

NWB Bank en was voorzitter van de raad van 2004 tot zijn aftreden in april 2014. Zijn grote kennis van het bankwezen en zijn persoonlijke betrokkenheid bij de ontwikkelingen van de NWB Bank en haar maatschappelijke rol zijn van buitengewone betekenis geweest. Op kritische en constructieve wijze wist hij directie en commissarissen te inspireren en de bank op koers te houden. Wij zullen zijn daadkracht, humor en markante persoonlijkheid in herinnering houden.

Aanwezigheid
Het aanwezigheidspercentage van de raad van commissarissen als geheel bedraagt 94%.

NALEVING PRINCIPES CORPORATE GOVERNANCE

De raad van commissarissen en de directie zijn verantwoordelijk voor een goede corporate governancestructuur van de vennootschap. Onderdeel hiervan is de toepassing van de Code Banken. Een verankering van de principes van de Code is weergegeven in een tabel op pagina 138 van dit jaarverslag. De overige corporate governance-onderwerpen zijn opgenomen in het hoofdstuk Corporate Governance op pagina 32 van dit jaarverslag.

Dankwoord
Directie en medewerkers hebben zich in het verslagjaar 2014 wederom enorm ingezet op alle fronten. De raad van commissarissen dankt hiervoor alle medewerkers en directie en spreekt zijn waardering uit voor alle behaalde resultaten.

Den Haag, 18 maart 2015

Raad van commissarissen

Age Bakker
Else Bos
Peter Glas
Maurice Oostendorp
Albertine van Vliet-Kuiper
Berend-Jan baron van Voorst tot Voorst

Directieverslag

Algemeen

Tegen de achtergrond van een voorzichtig herstellende economie had de eurozone in 2014 te maken met een aantal bijzondere ontwikkelingen, zoals een sterk dalende rente naar historisch lage niveaus, een bijna halvering van de olieprijs en een sterke stijging van de US-dollar tegenover de euro. Belangrijk was ook het besluit van de Europese Centrale Bank (ECB), in september, haar monetaire beleid verder te verruimen als gevolg van de aanhoudende daling van de inflatie en haar vrees voor een mogelijke deflatoire spiraal op termijn. Naar aanleiding van de dalende olieprijs kondigde ECB-president Mario Draghi in december aan een nog actiever beleid van monetaire verruiming te willen gaan voeren. Dit voedde speculaties over het ultieme middel: het opkopen van staatsobligaties. Een andere bijzondere gebeurtenis was de start op 4 november van de Europese Bankenunie met als eerste pilaar het Single Supervisory Mechanism (SSM). Onder het SSM zal de Europese Centrale Bank het toezicht gaan houden op de Europese banken. Aan het eind van het jaar ontstond onrust over een mogelijke exit van Griekenland uit de eurozone. Tenslotte was in 2014 sprake van toenemende geopolitieke spanningen die een risico vormen voor zowel Europa als voor de wereldeconomie.

In Nederland daalde de 10-jaarsrente op staatsobligaties van 2,2% in januari tot onder de 0,7% eind december. De geldmarktrente daalde gedurende 2014 naar een niveau rond de 0%. Het fenomeen van negatieve rentes op de geld- en kapitaalmarkt deed zijn intrede. De beleidsrente van de ECB werd, in juni en september, in twee stappen verlaagd tot een historisch laag niveau van 0,05%. De rente op de depositofaciliteit ging zelfs naar 0,2% negatief. Daarnaast besloot de ECB in oktober tot een verruiming van de geldhoeveelheid door een injectie van € 1.000 miljard via een opkoopprogramma voor asset-backed securities en covered bonds en de uitgifte van Targeted Long-Term Refinancing Operations (TLTRO's) onder de voorwaarde dat deze middelen worden doorgeleend aan het midden- en kleinbedrijf. In tegenstelling tot de aarzelende economische ontwikkelingen in het eurogebied hebben de Verenigde Staten weer de weg omhoog gevonden. Daarmee hebben de Amerikanen een voorsprong genomen in de fasering van het economisch herstel. Begin 2014 is de Federal Reserve Board gestart met de afbouw van haar 'Quantitative Easing'. Het contrast dat aldus is ontstaan tussen de eurozone en de Verenigde Staten manifesteert zich onder andere in een forse toename van het renteverschil tussen de Amerikaanse kapitaalmarktrente en de kapitaalmarktrente in de eurozone. In combinatie daarmee is er een neerwaartse druk op de euro vis-à-vis de US-dollar ontstaan.

In Nederland waren er in 2014 signalen van een herstellende economie. Zowel in de publieke als private sector is er na jaren van saneringen en bezuinigingen sprake van balansherstel. Het begrotingstekort van de overheid blijft sinds 2013 onder de grens van 3%. Daarnaast is de stijging van de Nederlandse EMU-schuld sterk afgenomen, alhoewel de schuld met 70% van het bbp nog wel hoger is dan de tekortgrens van 60% zoals afgesproken in het Stabiliteits- en groeipact van de Europese Unie. Conjunctureel herstel is zichtbaar in een toename van de Nederlandse uitvoer en voorzichtig herstellende bedrijfsinvesteringen. In 2014 lijkt een bodem te zijn gelegd in de markt voor koopwoningen, waar de omzetten in de lift zitten en de forse prijsdalingen van de afgelopen jaren vrijwel tot stilstand zijn gekomen. De nieuwbouw van sociale huurwoningen liet in 2014 een daling zien. Tegenover de positieve signalen was er nog wel sprake van zwakke consumptieve bestedingen en een hoog blijvende, zij het iets afnemende, werkloosheid. De verwachting van het Centraal Planbureau is dat met een stijging van de besteedbare inkomens in 2015 een verdere groei van de werkgelegenheid zal ontstaan.

De NWB Bank in 2014

Samenvatting

In het jaar van haar zestigjarig jubileum is de totale kredietverlening van de NWB Bank aan de Nederlandse publieke sector uitgekomen op ruim € 6 miljard[1]. Dit is aanmerkelijk hoger dan vorig jaar (€ 5 miljard). De vraag van vooral de woningcorporaties bleef goed op peil. Het betrof hier vooral herfinanciering van bestaande leningen. Daarnaast heeft de bank in de secundaire markt aangeboden leningen gekocht.

Na een daling in 2013 steeg het aandeel van de woningcorporaties weer in de totale kredietverlening van de bank. Woningcorporaties vormen nog steeds de grootste kredietvrager in de Nederlandse publieke sector. De kredietverlening aan corporaties bedroeg € 3,8 miljard, ofwel 63% van de totale kredietverlening. De bank heeft haar marktaandeel in de financiering van waterschappen verder verstevigd. Het aandeel van gemeenten bij de kredietverlening nam iets af. Dit hangt mede samen met de toegenomen concurrentie in dit segment.

De bank heeft haar marktaandeel behouden ondanks de toegenomen concurrentie. Gezien het lage risicoprofiel zijn institutionele beleggers, ook uit het buitenland, geïnteresseerd in de Nederlandse publieke sector. Verder zijn sommige decentrale overheden hun kasoverschotten onderling gaan uitlenen tegen de achtergrond van de in 2014 ingevoerde verplichting tot schatkistbankieren bij het Rijk.

Naast de reguliere kredietverlening heeft de bank voor in totaal € 1,1 miljard NHG-RMBS obligaties (Residential Mortgage-Backed Securities, gebaseerd op hypotheken met een Nationale Hypotheek Garantie) aangekocht. Hierdoor groeide deze portefeuille tot € 2,4 miljard per ultimo 2014. Met de aankoop van deze obligaties draagt de NWB Bank bij aan de financiering van door de overheid gegarandeerde particuliere woninghypotheken.

De NWB Bank heeft in 2014 voor een recordbedrag aan funding aangetrokken op de internationale geld- en kapitaalmarkt. In totaal trok de bank voor € 13,3 miljard aan lange financiering aan. Extra funding was vooral nodig ter financiering van de, met de verdere rentedaling toegenomen, collateralverplichtingen uit hoofde van derivatenposities. Het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat de NWB Bank kwalificeert als een 'promotional lender' in het kader van de Bazel III-liquiditeitsnormen waar het gaat om het aanhouden van liquiditeitsportefeuilles. Dat betekent dat de obligaties die de NWB Bank uitgeeft de hoogste liquiditeitstatus (Level 1) hebben. Hierdoor is de belangstelling voor deze obligaties toegenomen, wat heeft bijgedragen aan de gunstige financieringstarieven die de bank in het afgelopen jaar heeft kunnen realiseren. Ook voor de korte financiering van de bank is er veel belangstelling. Onder het Euro Commercial Paper-programma (ECP) heeft de bank in totaal € 12 miljard opgenomen en onder het US Commercial Paper-programma (USCP) € 4,4 miljard.

In juni 2014 heeft de bank voor het eerst een Green Bond uitgegeven met een omvang van € 500 miljoen en een looptijd van 5 jaar. Deze financiering wordt uitsluitend aangewend voor duurzame investeringsprojecten van de waterschappen, vandaar de benaming 'Waterobligatie'. Er was veel belangstelling voor deze obligatie, vooral van Europese investeerders. De bank heeft met de uitgifte van de Green Bond weer een belangrijke stap gezet naar de verwezenlijking van haar ambities op het gebied van MVO. Tevens heeft de bank voor de tweede keer een MVO-award uitgereikt, ditmaal aan de woningcorporatie Portaal voor haar project 'Stroomversnelling'.

In december 2014 is de bank met de Europese Investeringsbank (EIB) een bijzondere samenwerking overeengekomen om gezamenlijk op te trekken bij langetermijnfinancieringen in

1) inclusief spreadherzieningen

het publieke domein. De aandachtsgebieden zijn duurzaam openbaar vervoer, gezondheidszorg, onderwijs, sociale woningbouw, hernieuwbare energie en energiebesparing, water en klimaatadaptatie en -mitigatie (bijvoorbeeld dijken en sluizen).

Standard and Poor's (S&P) en Moody's hebben de Aaa/AA+ ratings van de NWB Bank, gelijk aan die van de Nederlandse Staat in 2014 ongewijzigd gelaten. Daarbij heeft Moody's de Nederlandse publieke sectorbanken, tezamen met 81 andere Europese banken, een negative outlook gegeven in het licht van een onderzoek naar de gevolgen van de implementatie van de Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD). Op 17 maart 2015 heeft Moody's uitsluitsel gegeven over haar bevindingen in combinatie met de toepassing van haar nieuwe methodologie voor banken. Voor de NWB Bank betekent dit dat de negative outlook is gewijzigd in een stable outlook bij een ongewijzigde rating en daarmee gelijk aan die van de Nederlandse Staat. Ook de NWB Bank is van mening dat de inwerkingtreding van de BRRD geen verandering van haar risicoprofiel met zich meebrengt.

De nettowinst bedroeg over 2014 € 49,0 miljoen, een stijging met € 15 miljoen ten opzichte van 2013. Dit kwam geheel voort uit een forse verbetering van het renteresultaat met ruim € 22 miljoen naar € 117,4 miljoen, terwijl het resultaat financiële transacties wat verslechterde met circa € 2 miljoen tot - € 16,4 miljoen. Het gaat bij de laatstgenoemde resultaatscomponent voornamelijk om ongerealiseerde resultaten.

Na een stijging in 2013 zijn de bedrijfskosten (€ 16,2 miljoen), maar ook de bankenbelasting (€ 14,6 miljoen), op nagenoeg dezelfde niveaus uitgekomen als in 2013 (respectievelijk € 16,1 en € 14,9 miljoen). Dat de bedrijfskosten in de afgelopen jaren op een hoger niveau zijn uitgekomen hangt vooral samen met investeringen in personeel en systemen, alsmede advieskosten die voortvloeien uit de noodzakelijke verdere ontwikkeling van de organisatie. Dit geldt niet alleen voor terreinen als risk management, compliance en ICT, maar ook voor de uitbreiding van internationale fundingactiviteiten, intensivering van de relatie met klanten en het betreden van nieuwe markten, zoals in het afgelopen jaar de projectfinanciering in publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS). Voorts wordt de bank geconfronteerd met hogere kosten in verband met de overgang naar Europees bancair toezicht en nationale heffingen als de bankenbelasting. In 2015 komt daar nog een bijdrage aan het resolutiefonds op basis van de inwerkingtreding van de BRRD bij. De bank gaat ervan uit dat het zeer lage risicoprofiel ook tot uiting komt in een verhoudingsgewijs lagere bijdrage aan het fonds. Ook ligt het in de rede dat de bankenbelasting zal verdwijnen nu een resolutieheffing wordt geïntroduceerd, aangezien beide maatregelen eenzelfde doel dienen. Ondanks de met deze noodzakelijke investeringen en toezichtkosten gestegen bedrijfskosten, lukt het de bank haar compacte en efficiënte organisatiemodel te handhaven.

De totale kredietportefeuille is met € 49,4 miljard per eind 2014 nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van eind 2013. Het balanstotaal nam in dezelfde periode toe tot ruim € 88 miljard (+ € 15 miljard). Naast een toename van de liquiditeitsportefeuille was de voornaamste oorzaak van deze stijging de rentedaling in 2014, waardoor de marktwaarde van balansposten en het uitstaande collateral in verband met derivatenposities stegen. De derivatenposities van de bank dienen uitsluitend ter afdekking van rente- en valutarisico's. Als gevolg van de toename van het balanstotaal, enigszins gecompenseerd door een lichte toename van het eigen vermogen, nam de leverage ratio met 0,1 procentpunt af tot 1,6%. In januari 2014 heeft het Bazels Comité Bankentoezicht (BCBS) een aangepaste berekeningsmethode voor de leverage ratio-norm bekendgemaakt. Volgens de nieuwe berekeningsmethodiek, die resulteert in een structurele verhoging van de leverage ratio, bedraagt deze ratio voor de NWB Bank 1,8% per 31 december 2014. De norm die per 1 januari 2018 zal ingaan is nog niet vastgesteld. De bank gaat vooralsnog uit van een leverage ratio-norm van 3%. Het zichtbare eigen vermogen bedroeg per

ultimo 2014 € 1.303 miljoen (inclusief winst 2014) versus ultimo 2013 € 1.256 miljoen. Het eigen vermogen bestaat nagenoeg geheel uit Tier 1-kapitaal. De omvang van de risicogewogen activa van de bank was eind 2014 € 1.780 miljoen. Op basis hiervan bedroeg de Tier 1-ratio, ofwel het bedrag aan risicogewogen activa gerelateerd aan het eigen vermogen, 73% (inclusief winst 2014) en 70% (exclusief winst 2014). Als gevolg van de inwerkingtreding van CRR/CRD IV (Capital Requirements Regulation and Directive) per 1 januari 2014, is de Tier 1-ratio met circa een kwart afgenomen vanwege de invoering van de zogenoemde CVA capital charge. CVA (Credit Valuation Adjustment) representeert de marktwaarde van het tegenpartijrisico ten aanzien van derivaten. Hiermee blijft de ratio nog steeds zeer ruim boven de minimumeis van 6%, hetgeen de hoge kredietwaardigheid en het lage risicoprofiel van de NWB Bank onderstreept.

Het afgelopen jaar heeft de ECB circa 130 Europese banken doorgelicht, voordat zij in november het directe toezicht op deze 'significante' banken op zich nam. Ook de NWB Bank is, samen met zes andere banken in Nederland, onderworpen aan deze zogenoemde Comprehensive Assessment (CA), bestaande uit een Asset Quality Review (onderzoek naar de kwaliteit en waarde van de activa en kredietexposures zowel on als off-balance) en een (forward looking) stresstest die mede wordt gebaseerd op de Asset Quality Review (AQR). De uitkomst van de AQR en stresstest is in overeenstemming met het hoogwaardige risicoprofiel dat de bank nastreeft. Zelfs in het zwaarste stressscenario komt de Tier 1-ratio van de bank nog op ruim 54% uit, terwijl het minimum dat de ECB hanteert 5,5% is (bij een lagere uitkomst moet de betreffende bank een plan opstellen om op korte termijn haar kapitaalpositie te versterken). De verantwoordelijkheid voor het prudentiële toezicht op de bank ligt nu bij de ECB, die dit samen met De Nederlandsche Bank (DNB) als nationale bancaire toezichthouder in een zogenoemd 'joint supervisory team' uitvoert. Naast het Single Supervisory Mechanism (SSM), waarbinnen het prudentiële toezicht op Europese banken nu wordt geregeld, omvat de oprichting van een bankenunie in Europa ook een tweede en derde pijler. De tweede pijler is het Single Resolution Mechanism inzake het herstel en de afwikkeling van banken. De derde pijler is het Deposit Guarantee Scheme, waarin regels worden gesteld met betrekking tot de garantieverplichting van banken ten behoeve van depositohouders. In dit nieuwe Europese speelveld met veel nieuwe regelgeving en veel nieuwe autoriteiten is het van belang dat bevoegdheden, verantwoordelijkheden en communicatielijnen helder, effectief en efficiënt zijn belegd, dat consistentie wordt bewaakt en dat men op gepaste wijze oog houdt voor de verschillen tussen de profielen van banken en hun bedrijfsmodellen conform het in Europa gehanteerde proportionaliteitsbeginsel.

Reservering en dividend

In verband met de kapitaaleisen onder Bazel III heeft de NWB Bank begin 2011 besloten tot een maximale reservering van de jaarlijkse nettowinst. Op grond van de aangekondigde minimale eis voor de leverage ratio per 1 januari 2018 van vooralsnog 3% zal geen dividend meer worden uitgekeerd tot de bank aan deze minimumeis voldoet. Zoals eerder vermeld, bedraagt de leverage ratio ultimo 2014 1,6% (1,8% volgens de door het Bazelse Comité voorgestelde nieuwe definitie en inclusief resultaat boekjaar). Naast het instrument van winstinhouding kijkt de bank tevens naar mogelijkheden om de kapitaalbasis te versterken door het uitgeven van hybride vermogenstitels. In dat verband heeft de bank € 200 miljoen additioneel Tier 1-kapitaal aangetrokken bij vier provincies. Storting zal later in het jaar plaatsvinden, na afronding van de formele procedure bij DNB. Dit is een belangrijke stap op weg naar het voldoen aan de norm per 1 januari 2018, die volgens de huidige planning in 2017 wordt vastgesteld op basis van het assessment van de European Banking Authority. De NWB Bank heeft er alle vertrouwen in dat zij zal kunnen blijven voldoen aan alle toekomstige kapitaaleisen.

Op grond van het voorgaande heeft de directie, na goedkeuring van de raad van commissarissen, besloten de nettowinst over 2014 van € 49,0 miljoen in zijn geheel toe te voegen aan de algemene reserves. Over het boekjaar 2014 zal geen dividend ter beschikking worden gesteld aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Vooruitzichten 2015

De verwachtingen voor de Nederlandse economie in 2015 zijn gematigd positief. In zowel de publieke als de private sector blijven de investeringen onder druk staan. Na de hogere kredietomzet van 2014 zal de omzet van NWB Bank in 2015 naar verwachting terugkeren naar het niveau van de jaren hiervoor. Volgens de huidige prognose zullen de rentebaten van de bank in 2015 verder toenemen als gevolg van de verbeterde rentemarge op de nieuwe kredietverlening van de afgelopen jaren.

Strategie

Sinds de oprichting in 1954 heeft de NWB Bank zich geconcentreerd op het solide en efficiënt bundelen van de financieringsbehoeften van klanten in het publieke speelveld. Het doel daarbij is de verlaging van de financieringslasten van de publieke sector. De bank streeft niet naar maximale winst. Het beleid is gericht op een redelijke winst, die toereikend is om te kunnen voldoen aan de continuïteit van de bank, en die de groei van de bank in de toekomst mogelijk maakt. De aandelen van de bank zijn volledig in handen van Nederlandse overheden. De statutaire verankering van de Nederlandse overheden als aandeelhouder en de afbakening van de kredietverlening tot de publieke sector staan borg voor het solide profiel van de NWB Bank. Duurzaamheid en maatschappelijke relevantie zijn belangrijke speerpunten in deze strategie. Vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid, sterke financiële positie en efficiënte, professionele en transparante bedrijfsvoering probeert de bank haar bijdrage aan de samenleving steeds te verbeteren.

In dit verband is in 2013 na goedkeuring van de aandeelhouders besloten de dienstverlening van de bank uit te breiden met de financiering van projecten in het model van PPS. In 2014 is de organisatie ingericht en klaar om deze nieuwe markt te betreden. Ook in de toekomst zal de bank alert blijven op mogelijkheden om in te spelen op veranderende behoeften van haar klanten in het publieke domein en haar bijdrage aan de Nederlandse samenleving te vergroten. Belangrijke voorwaarde is een stringent risicobeleid gericht op het behoud van het uiterst solide risicoprofiel met een hoge solvabiliteit en dienovereenkomstige credit ratings. De huidige lage rente heeft nauwelijks invloed op de hoogte van de rentemarge in haar kredietbedrijf. Wel heeft de rente-ontwikkeling invloed op de rente-opbrengst van het eigen vermogen van de bank. De rente op het eigen vermogen ademt mee met de rente-ontwikkeling van de langlopende leningen aan de Nederlandse publieke sector, waarop de bank zich met haar lange kredietverlening concentreert.

Ontwikkelingen in 2014

Funding

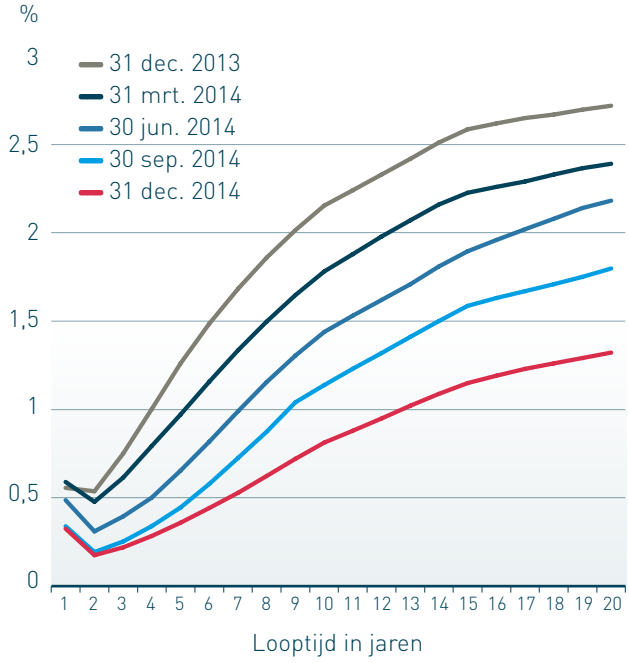
Voor het aantrekken van langetermijnfinanciering maakt de NWB Bank gebruik van haar Debt Issuance Programme (DIP) van € 60 miljard. Dit programma verzorgt gestandaardiseerde documentatie voor het grootste gedeelte van de leningen die worden uitgegeven. Financiering wordt aangetrokken in diverse valuta die direct naar euro's worden omgezet. De strategie is erop gericht om zo flexibel mogelijk in te spelen op de wensen van investeerders. Dit, gecombineerd met de excellente kredietwaardigheid, zorgt ervoor dat de financiering tegen de meest gunstige voorwaarden kan worden aangetrokken.

NWB Bank beschikt over de ratings Aaa en AA+ van respectievelijk Moody's en S&P, dezelfde als de Nederlandse Staat. In november heeft DNB bevestigd dat de NWB Bank een promotional lender is in het licht van de liquidity coverage requirement onder de

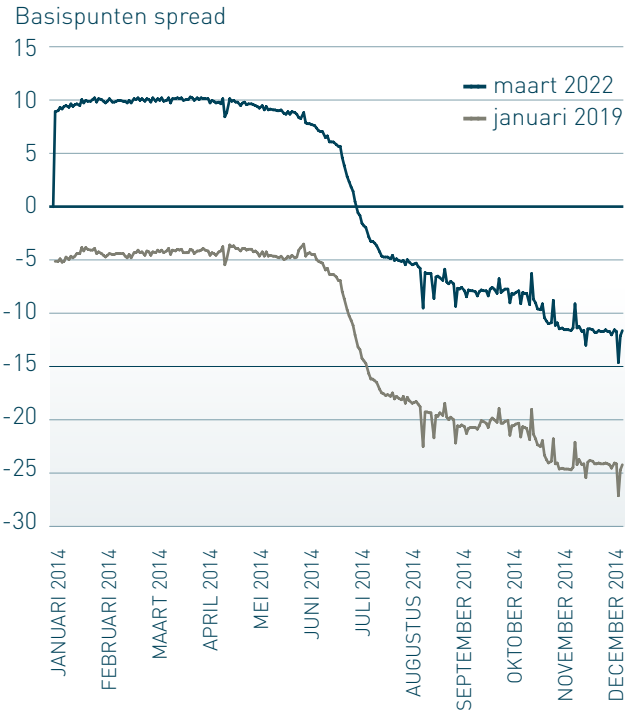
Capital Requirements Regulation (CRR). Dit betekent dat de obligaties die de NWB Bank uitgeeft zich kwalificeren als High Quality Liquid Asset Level 1.

Het jaar 2014 werd gekenmerkt door dalende rente-niveaus. Daarnaast daalden ook de opslagen voor krediet- en liquiditeitsrisico die betaald moesten worden om lange financiering aan te trekken.

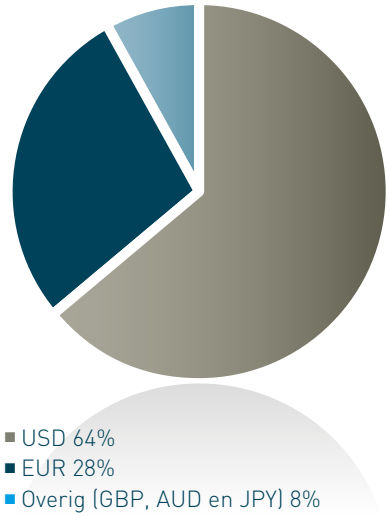
Ontwikkeling rentecurve



ASW spreads NWB Bank tegen 6m euribor



In 2014 is voor € 13,3 miljard aan lange financiering aangetrokken. De gemiddelde looptijd bedraagt 5,1 jaar. Van deze € 13,3 miljard is 64% opgenomen in USD, 28% in EUR en de rest in GBP, AUD en JPY.



Bij de valutaverdeling valt het grote aandeel van de USD op (64%). Reden is de zeer gunstige basisswap naar EUR. Normaal gesproken is funding tot een looptijd van 5 jaar goedkoper in USD (na swap) dan in EUR.

Het aandeel van de benchmarkleningen is 26%, iets minder dan in eerdere jaren. De benchmarks zijn belangrijk voor de naamsbekendheid in de markt maar zijn wel een duurdere vorm van funding.

Na twee benchmarkleningen in de eerste helft van het jaar, een 5-jaars EUR en een 5-jaars USD, is in september een 3-jaars USD benchmark uitgegeven. Al deze benchmarks waren succesvol met ruim overtekende orderboeken. Naast de gebruikelijke institutionele beleggers en centrale banken zijn hierin tegenwoordig ook treasuries van banken ruim vertegenwoordigd, wat te verklaren is door de Bazel III-regels.

Door deze regels moeten banken liquide effecten aanhouden om te voldoen aan de Liquidity Coverage Ratio (LCR). Gedurende 2014

beschouwden de meeste banken NWB Bank-schuldpapier reeds als effecten met de hoogste liquiditeitsstatus (Level 1). Hierdoor nam de belangstelling van bank treasuries toe, wat bijdroeg aan de spreadverkrapping gedurende 2014. In november werd daadwerkelijk uitsluitsel verkregen van DNB over de Level 1-status. Dit zal leiden tot een verdere toename van het aandeel van bank treasuries in de orderboeken.

In 2014 is voor € 950 miljoen aan leningen afgesloten in zogeheten Namensschuld-verschreibungen (NSV). Deze leningen vallen niet onder het DIP-programma: het zijn bilaterale overeenkomsten onder Duits recht. De looptijden zijn veelal 20 jaar en langer. De beleggers in dit schuldpapier zijn voornamelijk verzekeraars en pensioenfondsen in Duitsland. Voor de NWB Bank zijn dit aantrekkelijke looptijden die goed aansluiten bij de looptijden van onze kredietverlening. Daarnaast levert het een verdere diversificatie van onze investeerdersbasis op.

In juni heeft de NWB Bank haar eerste 'groene obligatie', de Waterobligatie, uitgegeven ter grootte van € 500 miljoen. Met deze succesvolle uitgifte heeft de NWB Bank nieuwe investeerders aangetrokken en het marktbereik voor groene obligaties vergroot. Naast de traditionele investeringsafwegingen zoals investeringsveiligheid en op risico afgestemde opbrengsten, is 69% van de obligaties door investeerders gekocht vanwege hun interesse om binnen hun investeringsmandaat klimaatvriendelijke projecten te steunen. Opbrengsten zijn bestemd voor financieringen van de activiteiten van de waterschappen op het gebied van overstromingspreventie, waterbeheer en waterkwaliteit.

Voor de financiering in de geldmarkt gebruikt de NWB Bank commercial paper. Dit is schuldpapier met een looptijd tot 1 jaar. De NWB Bank heeft naast het Euro Commercial Paper programma (ECP) een US Commercial Paper programma (USCP), puur gericht op de Amerikaanse markt. Onder het ECP is in totaal € 12 miljard opgenomen met een gemiddelde looptijd van 4,7 maanden en onder het USCP € 4,4 miljard met een gemiddelde looptijd van 7,2 maanden.

Kredietverlening

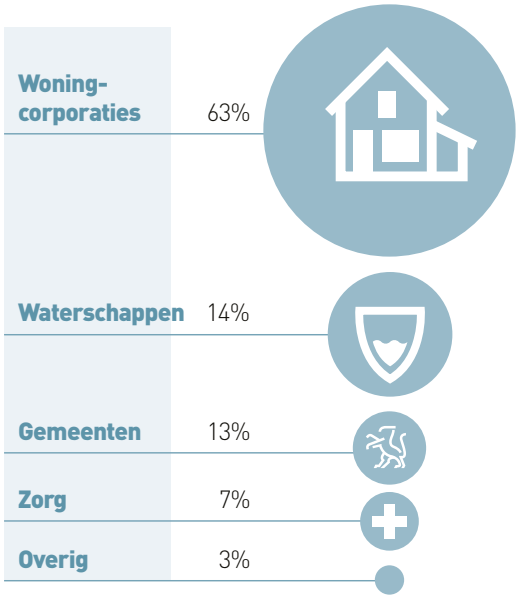
De omzet langlopende kredietverlening lag in 2014 met € 6,1 miljard bijna € 0,8 miljard hoger dan in 2013. Deze omzetstijging laat zien dat de NWB Bank in staat is gebleken om, in een markt van toenemende concurrentie en een afnemende financieringsvraag vanuit de klantsectoren, haar hoge marktaandeel in de publieke sectorschuld te continueren. De gemiddelde looptijd van de lange kredietverlening in 2014 is licht afgenomen. Desondanks is op meer dan de helft van de kredietverlening een gemiddelde looptijd langer dan 10 jaar van toepassing. Dit betekent dat klanten er nog steeds voor kiezen het renterisico voor lange looptijden te mitigeren. De continue afname van de kapitaalmarktrente en de kredietopslagen hebben hier uiteraard invloed op. Het grootste gedeelte van de omzet komt voort uit leningen met een vastrentende coupon. De variëteit zit hierbij vooral in het specifieke aflossingspatroon. Hoewel een aflossingsvrij schema in de corporatiesector nog sterk de voorkeur geniet, zien wij in de andere klantensectoren een toenemend gebruik van amortiserende schema's. Hierbij moet vooral gedacht worden aan lineaire en annuïtaire aflossingspatronen. Daarnaast zien we echter ook aflossingsschema's met een specifiek kasstroomverloop. Deze zogenaamde maatwerkleningen worden ofwel gekoppeld aan een specifiek project of spelen in op de totale renterisicopositie van de betreffende klant. Dit laatste al dan niet in combinatie met het aanpassen van de rentetypische vervalkalender van de bestaande leningportefeuille. De NWB Bank heeft het afgelopen jaar een toenemende vraag naar deze leningvormen gezien. Bij het afsluiten hiervan is het van belang de klant inzicht te verschaffen in de onderliggende marktwaardeberekeningen en eventuele accountingimplicaties. Dit biedt de bank de mogelijkheid de klanten hierbij te begeleiden,

waarmee zij zich onderscheidt van aanbieders die de publieke sector meer vanuit een beleggingsperspectief benaderen. Gelet op de veranderende financiële vooruitzichten van onze klanten verwachten wij dat de vraag naar deze producten ook het komende jaar zal aanhouden.

Een kleiner deel van de omzet wordt ontleend aan leningen met een variabele rente. Naar deze zogenaamde roll-over lening, met de Euribor als referentierente, is om verschillende redenen vooral vraag in de corporatiesector. Allereerst kan een dergelijke lening dienen als substituut voor een reeks van kasgeldleningen. Omdat kasgeldleningen niet door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) geborgd worden, is de roll-over lening een aantrekkelijk alternatief in termen van prijs en beschikbaarheid. Dit wordt bewerkstelligd door tussentijdse mutatiemomenten van de hoofdsom vast te leggen. De NWB Bank biedt hierbij de mogelijkheid dit wekelijks of zelfs tweedagelijks te doen, wat vooral nuttig kan zijn als uit hoofde van een bestaande derivatenportefeuille een liquiditeitsbuffer ingericht moet worden. Dit is een vereiste van het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV) waarbij wordt uitgegaan van een scenario waarin de swaprente daalt met 2%. Gelet op de continue daling van de kapitaalmarktrente, heeft de NWB Bank hiertoe in de loop van 2014 verschillende verzoeken gekregen. Daarnaast kan een roll-over lening worden gekoppeld aan een renteswap die de klant in het verleden elders heeft gesloten, zodat feitelijk een lening met vaste rente geconstrueerd wordt. Deze optie is met name in trek bij lange looptijden. Eventueel kan tussentijds herziening van de kredietopslag plaatsvinden: de hoogte van de kredietopslag wordt dan gedrukt doordat sprake is van een kortere liquiditeitstypische looptijd.

De procentuele verdeling van de kredietverlening in 2014 naar de diverse sectoren ziet er als volgt uit:

Kredietverlening naar sector (2014)



Waterschappen

De NWB Bank heeft in 2014 ruim 98% van de lange-kredietaanvragen van waterschappen verstrekt. Hiermee heeft de bank haar marktaandeel in deze sector verstevigd. Het financieringsvolume is over 2014 met bijna € 0,1 miljard toegenomen ten opzichte van 2013 tot € 0,9 miljard. Dit is in lijn met de doelstelling van de bank om bij haar aandeelhouders een dominante financieringsrol te vervullen. Dit is uiteraard alleen mogelijk door een zeer scherp prijsbeleid te hanteren. Het is de ambitie van de bank om deze dominante rol de komende jaren te verstevigen en zodoende invulling te blijven geven aan haar kerntaak richting haar aandeelhouders. De verwachting is dat de financieringsbehoefte van de waterschappen de komende jaren verder zal toenemen vanwege het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Het HWBP is onderdeel van het nationale Deltaprogramma en loopt tot en met 2028. Het is een van de meest omvangrijke waterprojecten in Nederland. Uit onderzoek is gebleken dat landelijk bijna 800 kilometer dijk niet meer voldoet aan de gestelde eisen.

De Nederlandse regering heeft het Deltaprogramma opgezet om te zorgen dat de overstromingspreventie- en waterbeheerprogramma's aansluiten op de verwachte klimaatverandering in de komende decennia. Hierbij wordt rekening gehouden met zowel patronen van heviger neerslag als met langere periodes van droogte. De waterschappen en Rijkswaterstaat nemen diverse maatregelen om de primaire waterkeringen weer aan de gestelde veiligheidsnormen te laten voldoen. Hierbij is de afspraak gemaakt dat beide partijen voor 50% bijdragen in de financiering.

Provincies en gemeenten

Vanwege hun goede liquiditeitspositie zijn de provincies het afgelopen jaar niet in de markt geweest voor het aantrekken van langlopende financiering. Gemeenten hebben in 2014 weer veelvuldig gebruik gemaakt van kasgeldleningen. Daarmee blijven de rentelasten laag en is er profijt van de huidige lage geldmarkttarieven. Tegenover een omzetstijging bij de kortlopende financiering, staat in 2014 een daling van de omzet in de lange kredietverlening aan gemeenten, met iets minder dan € 0,3 miljard tot € 0,8 miljard. Dit heeft enerzijds te maken met de toegenomen concurrentie. Zo zien wij dat provincies steeds meer opteren voor het uitlenen van langlopende gelden aan gemeenten als alternatief voor het aanhouden van hun overtollige middelen in de Schatkist (het zogenaamde 'Schatkistbankieren'). Daarnaast zien we een toenemende participatie in de sector van bemiddelaars die transacties tot stand brengen tussen gemeenten enerzijds en provincies en institutionele beleggers anderzijds. Een andere reden voor de daling is de enigszins afnemende kredietvraag van gemeenten. Deze vraag betreft hoofdzakelijk herfinanciering van bestaande leningen. De decentralisatie van het Rijk naar gemeenten van taken zoals jeugdzorg en zorg voor langdurig zieken, maar ook verdere afboekingen op grondposities treffen de gemeentelijke begrotingen en leiden ertoe dat gemeenten terughoudend zijn geworden met nieuwe investeringen. Tot slot blijft het in deze sector voor de NWB Bank lastig concurreren omdat er nog veelvuldig sprake is van elders geldende offerteafspraken. Dit maakt het moeilijk om op basis van gelijkwaardigheid en transparantie prijscompetitie te bedrijven en zo maatschappelijke toegevoegde waarde te creëren.

Woningcorporaties

Ondanks het afgenomen ambitieniveau ten aanzien van investeringen is de corporatiesector binnen het publieke bestel nog steeds de grootste kredietvrager. De omzetcijfers van de NWB Bank weerspiegelen dit ook. Het financieringsvolume is ten opzichte van 2013 met bijna € 0,9 miljard toegenomen tot ruim € 3,8 miljard in 2014. Deze financieringsomzet is grotendeels gerelateerd aan de herfinanciering van de bestaande leningenportefeuille en het overeenkomen van een nieuwe rentecoupon op het moment van contractuele herziening. Voor de komende jaren houdt de NWB Bank rekening met een afnemende financieringsvraag. De verhuurdersheffing en de verwachte vennootschapsbelasting leggen een aanzienlijk beslag op de operationele inkomsten van de corporaties. Deze passen hun beleid aan door minder nieuwbouwwoningen te realiseren, de huren te verhogen en de personeels- en bedrijfskosten te verlagen. Verder leidt de door het kabinet voorgestelde wijziging op de Woningwet tot inperking van het werkdomein van corporaties. Mede hierdoor stellen corporaties investeringen uit. Bovendien zijn sommige corporaties gedwongen hun woningportefeuille in omvang te verkleinen. Indien de politiek gewenste verkoop van woningen wordt gerealiseerd, zal herfinanciering niet meer nodig zijn. In 2014 heeft de NWB Bank in dit kader verzoeken ontvangen om vervroegd leningen af te lossen.

Door de diverse incidenten in de corporatiesector vormen governance en toezicht belangrijke aandachtspunten. Dit vindt zijn weerslag in de herziene versie van de Woningwet en de aanbevelingen van de Parlementaire Enquêtecommissie Woningcorporaties. Specifiek punt hierbij is de optimale inrichting van het externe financiële toezicht. Volgens de commissie hoort de toezichthouder een zelfstandig bestuursorgaan te zijn, volgens de minister een

dienst onder ministeriële verantwoordelijkheid. De commissie doet verder de aanbeveling het mogelijk te maken dat corporaties failliet kunnen gaan en het WSW te mandateren voor de uitvoering van de saneringssteun. De NWB Bank verstrekt alleen geborgde leningen en is derhalve ongevoelig voor een dergelijk faillissement.

Zorgsector

De omzet langlopende financiering aan zorginstellingen is in 2014 licht afgenomen tot ruim € 0,4 miljard. Een afname werd al verwacht nadat de afgelopen jaren sprake was van een dalende trend in het volume van de door het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WFZ) geborgde langlopende financieringen en het WFZ een voortduring van deze trend had geprognosticeerd. De daling hangt allereerst samen met systeemwijzigingen. 'Extramuralisering' staat centraal in het overheidsbeleid: de algemene trend is om patiënten zoveel mogelijk buiten de intramurale instellingen te houden. In tegenstelling tot enkele jaren geleden is capaciteitsuitbreiding hier dus niet meer aan de orde. Dit zal naar verwachting ook de komende jaren doorwerken. Daarnaast is er sprake van veel onzekerheid, zoals de invoering van de marktwerking en de effecten van recente maatregelen om de zorgkosten te beheersen. In deze context is het voor zorginstellingen moeilijk verantwoorde beslissingen te nemen over omvangrijke investeringen en worden zij geconfronteerd met een strengere risicobeoordeling door het WFZ. Bovendien distantieert de overheid zich steeds nadrukkelijker van verantwoordelijkheid voor de continuïteit van individuele zorgaanbieders.

Risicomanagement

Dit jaar stond, waar het risicomanagement betreft, in het teken van de Comprehensive Assessment (CA) door de ECB. De NWB Bank is aangemerkt als significante bank en werd daarom onderworpen aan de CA voorafgaand aan de overdracht aan de ECB van het directe toezicht op de circa 130 significante banken per 4 november 2014. De CA bestond, naast een beoordeling van het risicoprofiel van de betreffende banken, uit het doorlichten van de activa (Asset Quality Review, AQR) en de uitvoering van een stresstest. De uitkomst van de CA onderstreept het uiterst solide risicoprofiel van de NWB Bank. De gecombineerde uitkomst van de AQR en het zwaarste stressscenario leverde voor de bank een daling van de Common Equity Tier 1-ratio op naar een niveau van ruim 54%, nog altijd ver boven het minimum van 5,5% dat de ECB als eis stelt. Banken die onder dit minimum uitkwamen, moesten een plan opstellen om op korte termijn hun kapitaalpositie te versterken. De uitkomsten van de CA hebben geen aanleiding gegeven tot aanpassing van de bepaling van vermogen en resultaat.

Verder heeft de NWB Bank op verzoek van DNB een zogenoemd herstelplan opgesteld. In zo'n herstelplan beschrijft een bank welke maatregelen er genomen kunnen worden om in een financiële crisis overeind te blijven. Een bijzondere vraag voor de NWB Bank met haar lage risicoprofiel en hoge solvabiliteit, maar een dergelijk plan is voor iedere bank vereist. De NWB Bank heeft het als nuttig ervaren goed na te denken over de crisismanagementorganisatie en de ter beschikking staande herstelmaatregelen in dergelijke extreme omstandigheden en deze vervolgens uit te werken. In het najaar heeft DNB het plan van de NWB Bank goedgekeurd. Het plan moet tenminste eens per jaar worden getest en geactualiseerd.

De NWB Bank verstrekt voornamelijk kredieten aan overheden en aan instellingen die door de overheid worden gegarandeerd. Daarnaast wordt voor liquiditeitsdoeleinden een portefeuille rentedragende waardepapieren aangehouden met voornamelijk Residential Mortgage-Backed Securities met NHG-garantie en obligaties van, of gegarandeerd door, Nederlandse overheden. In 2013 is na goedkeuring van de aandeelhouders besloten de dienstverlening van de bank uit te breiden met de financiering van projecten in het model van PPS. De bank heeft deskundige medewerkers op dit terrein aangetrokken en een risicobeoordelingsraamwerk ontwikkeld. Er is inmiddels een aantal proposities beoordeeld, maar

het is nog niet daadwerkelijk tot een transactie gekomen. De NWB Bank heeft in 2014, net als in alle voorgaande jaren, niet te maken gehad met een kredietverlies.

Voor het afdekken van rente- en valutarisico's worden swaps afgesloten met financiële tegenpartijen. De beheersing van het daaruit voortvloeiende tegenpartijrisico is de afgelopen jaren geïntensiveerd, onder meer wat betreft de frequentie van collateral uitwisseling. Ook de contractuele afspraken, vastgelegd in de zogenoemde Credit Support Annex, zijn weer verder aangescherpt. Voorts maakt de bank goede vorderingen met de voorbereiding van de overgang op central clearing voor rentederivaten. Ook is conform de European Market Infrastructure Regulation (EMIR-regelgeving) in de eerste helft van 2014 gestart met de rapportage van de derivaten van de bank aan een zogenoemde Trade Repository. Sinds eind 2013 wordt in de marktwaardering van swaps ook rekening gehouden met een CVA. CVA representeert de marktwaarde van het tegenpartijrisico ten aanzien van derivaten ofwel de kans op wanbetaling door de tegenpartij en het verwachte verlies dat daarbij optreedt. Daarnaast is met de inwerkingtreding van CRR/CRD IV per 1 januari 2014 een zogenoemde CVA capital charge ingevoerd, die een grotere allocatie van kapitaal aan mogelijke CVA-mutaties met zich meebrengt, waardoor de Tier 1-ratio eenmalig met circa een kwart is afgenomen.

Net als eind 2013 voldoet de NWB Bank ook per ultimo 2014 aan de minimumvereisten die de komende jaren gelden op het gebied van liquiditeitsrisico conform de per 1 januari 2014 van kracht geworden regelgeving (CRR/CRD IV). De Liquidity Coverage Ratio en Net Stable Funding Ratio kwamen uit op respectievelijk 144% en 107%.

De NWB Bank voldoet ook ruimschoots aan de risicogewogen kapitaalvereisten. Hoewel het Bazels Comité een minimum niveau van 3% voor de leverage ratio heeft genoemd, is de normering voor de nieuwe ongewogen leverage ratio, die in 2018 van kracht wordt, nog niet bekend. De European Banking Authority onderzoekt de invloed van deze norm op de diverse bancaire bedrijfsmodellen en zal de uitkomsten hiervan in 2016 presenteren. De leverage ratio van de NWB Bank ligt conform de vorig jaar door het Bazels Comité voorgestelde, aangepaste definitie rond 1,8%.

Medewerkers

Versterking van de afdeling legal & compliance en de Internal Audit Department (IAD) heeft ertoe geleid dat het aantal medewerkers eind 2014, inclusief bestuur, is toegenomen tot 53 (48,5 fte).

Met het oog op de elkaar snel opvolgende ontwikkelingen van wet- en regelgeving en financiële markten beschikt de organisatie over goed geëquipeerde medewerkers die door hun up-to-date vakkennis, hun veranderingsgezindheid en omgevingsbewustzijn soepel en efficiënt kunnen schakelen met collega's en externe partijen.

Voor de organisatie was 2014 een uitdagend jaar. Naast reguliere activiteiten hebben in het bijzonder de voorbereidingen tot bancair toezicht van de Europese Centrale Bank, de implementatie van EMIR en de overgang naar Single European Payment Area (SEPA) extra inzet gevraagd.

Naast de ontwikkeling van haar medewerkers legt de NWB Bank evenzeer een belangrijke focus op de cultuur van de organisatie. Door middel van interne dialoog over bepaalde thema's beoogt de bank binnen het management tot een gezamenlijke opinie en bewustzijn te komen, die uiteindelijk door alle medewerkers worden ervaren en uitgedragen. Thema's waarover intern dialoog heeft plaatsgevonden zijn 'de cultuur van de bank', 'de klant' en 'interne communicatie'.

Met deze awareness van de voor de bank gewenste cultuur, gaat het er welbeschouwd om hoe management en medewerkers de normen en waarden van de bank in de praktijk toepassen. Om te onderzoeken hoe de gewenste en de daadwerkelijke cultuur zich tot elkaar verhouden, is eind 2014 een onderzoek gestart naar de zogenoemde 'soft controls'. Begin 2015 werd

met de resultaten van dit onderzoek de sterke integriteitscultuur van de bank bevestigd.

In 2014 heeft de directie met de personeelsvertegenwoordiging (PVT) meerdere malen overleg gevoerd. In het bijzonder is gesproken over de wens tot harmonisatie van de pensioenregelingen van de bank. Met ingang van 2015 is voor alle medewerkers van de bank een nieuwe pensioenregeling van kracht, die beter past bij het huidige tijdsgewricht.

Met de groei van het aantal medewerkers staat de NWB Bank verder aan de vooravond van een nieuwe vorm van medezeggenschap, de Ondernemingsraad (OR). Het komend jaar zullen voorbereidingen worden getroffen voor de oprichting.

Corporate governance

Inleiding

Als bank van en voor de publieke sector heeft de NWB Bank een bijzondere maatschappelijke verantwoordelijkheid. In termen van corporate governance betekent dit voor de bank soliditeit en transparantie in het ondernemingsbestuur, met oog voor de belangen van alle stakeholders. De NWB Bank past in dit kader zowel de Nederlandse Corporate Governance Code als de Code Banken toe.

De raad van commissarissen en de directie zijn verantwoordelijk voor een goede corporate governancestructuur bij de NWB Bank.

Nederlandse Corporate Governance Code

De Nederlandse Corporate Governance Code (oorspronkelijk ook wel Code Tabaksblat geheten) is van toepassing op Nederlandse beursvennootschappen. De NWB Bank is geen beursvennootschap en daarom niet verplicht deze code toe te passen, maar kiest er op vrijwillige basis voor dit wel te doen met inachtneming van de specifieke kenmerken van de bank. Deze kenmerken zijn het feit dat de NWB Bank geen structuurvennootschap is, dat de aandelen uitsluitend in handen kunnen zijn van de Nederlandse Staat, waterschappen en andere publiekrechtelijke rechtspersonen en dat deze niet worden verhandeld op een gereglementeerde markt. De principles of best practice die in verband met het karakter van de bank niet van toepassing zijn, hebben betrekking op aandelen- en optieplannen, de one-tierbestuursstructuur, certificering van aandelen en institutionele beleggers. Verder heeft de NWB Bank als bank van en voor de overheid geen beleid vastgesteld voor bilaterale contacten met aandeelhouders, zoals een van de best-practice bepalingen dat wel voorschrijft. Omdat de NWB Bank uitsluitend aandelen op naam kent, zijn de aandeelhouders bekend en wordt een register van aandeelhouders met namen, adressen, datum van verkrijging van de aandelen en het op ieder aandeel gestorte bedrag bijgehouden. In de praktijk onderhoudt de bank gedurende het jaar rechtstreeks (informeel) contact met haar aandeelhouders of hun vertegenwoordigers. De bank heeft ervoor gekozen het beleid op dit punt niet te formaliseren. Ook is besloten de best-practice bepalingen omtrent de informatieverschaffing aan en de logistiek van de algemene vergadering niet te formaliseren.

Code Banken

De Code Banken die sinds 1 januari 2010 geldt, is een vorm van zelfregulering en een initiatief van de Nederlandse bancaire wereld tot herstel van vertrouwen. De code bevatte principes ten aanzien van de raad van commissarissen, directie, risicomanagement, audit en beloningsbeleid. Aangezien een groot deel van de bepalingen uit de Code Banken inmiddels in wetgeving is verwerkt, is de code geactualiseerd. De nieuwe Code Banken is per 1 januari 2015 effectief geworden en van toepassing op alle banken met een zetel in Nederland. De monitoring zal door een nieuwe commissie plaatsvinden. De code bevat de volgende onderdelen:

- beheerste en integere bedrijfsvoering
- principes voor de directie en de raad van commissarissen
- een adequaat risicobeleid
- adequate auditprocessen
- een zorgvuldig, beheerst, en duurzaam beloningsbeleid

De Code Banken maakt, met het Maatschappelijk Statuut en de aan de bankierseed verbonden Gedragsregels, deel uit van het pakket 'Toekomstgericht Bankieren'.

Maatschappelijk Statuut

De Commissie Structuur Nederlandse Banken (de 'Commissie Wijffels') heeft in haar rapport (2013) bouwstenen gelegd voor een verdere versteviging van Nederlandse banken. De commissie riep banken op om in een Maatschappelijk Statuut vast te leggen welke rol zij in de samenleving willen spelen. Het Maatschappelijk Statuut beschrijft de (gewenste) positie van de bancaire sector als geheel in de samenleving en de gedeelde waarden van de sector. Het Maatschappelijk Statuut bevat uitgangspunten voor een stabiele, dienstbare en betrouwbare sector.

Gedragsregels en bankierseed

De bankierseed (met daaraan verbonden Gedragsregels en een tuchtsysteem) zal vanaf 1 april 2015 door alle medewerkers van banken afgelegd moeten worden. De verplichting hiertoe volgt uit de Wijzigingswet financiële markten 2015 op basis waarvan de Wet op het financieel toezicht (Wft) zal worden aangepast. Sinds begin 2013 gold reeds de wettelijke verplichting voor bestuurders en commissarissen van financiële instellingen om de bankierseed af te leggen. Alle directieleden en commissarissen van de NWB Bank hebben in 2013 de eed of belofte afgelegd. In 2015 zullen zij in het kader van de nieuwe Gedragsregels een tuchtrechtverklaring tekenen.

De bankierseed voor medewerkers zal een persoonlijke verklaring zijn, die afgelegd moet worden tegenover een leidinggevende en een getuige. Door middel van de eed zullen medewerkers worden onderworpen aan de Gedragsregels en het tuchtrecht. De Gedragsregels zullen bestaan uit de volgende elementen:

- integriteit en zorgvuldigheid
- belangenafweging
- compliance
- geheimhouding
- verantwoordelijkheid en vertrouwen

De NWB Bank heeft de afgelopen periode het Toekomstgericht Bankieren geïmplementeerd. Begin 2015 zijn de reglementen van de directie, de raad van commissarissen, de audit- en risicocommissie en de remuneratie- en benoemingscommissie overeenkomstig aangepast. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de implementatie van de bankierseed voor medewerkers en zal de Gedragscode worden aangepast.

De volgende paragrafen bevatten een toelichting op een aantal aandachtsgebieden van de Code Banken, met een verslag van de verankering van de principes van de code. Ook is vermeld of, en zo ja op welke wijze, in de verslagperiode 2014 stappen zijn gezet ten opzichte van 2013.

Comply-or-explain statement

De NWB Bank onderschrijft het belang van de Code Banken ten volle en leeft de principes ervan na. De bank plaatst één kanttekening bij de naleving van de Code Banken omtrent de prestatiecriteria voor variabele beloning van medewerkers, welke nader zal worden toegelicht in het Overzicht Principes Code Banken.

Beheerste en integere bedrijfsvoering

De NWB Bank hecht sterk aan haar reputatie van een solide en integere bank voor de overheid. Checks & balances en integriteit zijn binnen het beheersysteem van de NWB Bank dan ook belangrijke aandachtsgebieden. De bank wil er tegenover haar klanten en investeerders geen twijfel over laten bestaan dat zij met een gerust hart van haar diensten gebruik kunnen maken dan wel hun gelden veilig kunnen onderbrengen.

De directieleden en commissarissen zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie voor alle medewerkers van de bank. Jaarlijks zal de raad van commissarissen beoordelen op welke wijze de directieleden hun voorbeeldfunctie vervullen.

Soft controls

De directie bevordert verantwoord gedrag en een gezonde cultuur, zowel aan de top van de bank als door de hele organisatie heen. De Internal Audit Department (IAD) en de externe accountant voeren

dit jaar een onderzoek uit naar cultuur en gedrag (de zogenaamde soft controls) van de NWB Bank. Onder alle medewerkers is een vragenlijst uitgezet om de kwaliteit van de soft controls te meten. De NWB Bank gebruikt de volgende soft-control elementen: helderheid, voorbeeldgedrag, uitvoerbaarheid, betrokkenheid, transparantie, bespreekbaarheid, aanspreekbaarheid en sanctioneerbaarheid.

Klantenbelang centraal

De NWB Bank speelt een belangrijke rol in de financiële dienstverlening binnen de Nederlandse publieke sector en kan die rol optimaal vervullen als de samenleving, in het bijzonder de klant, vertrouwen heeft in de organisatie en de integriteit waarmee de bank ten opzichte van haar relaties opereert. Bewust, betrokken en betrouwbaar zijn dan ook de kernwaarden van de NWB Bank. De bank verwacht van medewerkers dat zij deze kernwaarden bij de uitoefening van hun functie uitdragen.

Accountmanagement voor kredietrelaties en productontwikkeling hebben een hoge prioriteit. Bij het relatiebeheer van de bank staat het overbruggen van het kennisverschil tussen publieke sector en financiële wereld centraal. Het streven is om dit zoveel mogelijk op individueel klantniveau te laten plaatsvinden, maar ook het organiseren van educatieve relatiedagen en het participeren (als spreker) in seminars zijn voor de bank mogelijkheden om de financiële expertise en kennis van de sectoren voor het voetlicht te brengen. Daarnaast is de bank alert op (markt) ontwikkelingen en de (veranderende) behoeften van klanten en speelt daar, waar mogelijk, op in met het aandragen van oplossingen, al dan niet in de vorm van nieuwe producten.

Compliance en integriteit

De compliancefunctie is gericht op het bevorderen van en (doen) toezien op de naleving van externe wet- en regelgeving, alsmede op interne procedures en gedragsregels die relevant zijn voor de integriteit en de daarmee samenhangende reputatie van de organisatie.

Het terrein van compliance omvat de volgende gedragsgerelateerde risicocategorieën: risico's gerelateerd aan het gedrag van personen, klantgerelateerde risico's, risico's gerelateerd aan financiële dienstverleningsactiviteiten, en risico's gerelateerd aan het gedrag van de organisatie (bijvoorbeeld ten aanzien van kartelvorming, goedkeuring van nieuwe producten, bedrijfstakstandaarden en beloningsstructuur).

Naast bovenvermelde gedragsgerelateerde risicocategorieën omvat compliance ook het voldoen aan overige toepasselijke wet- en regelgeving. De compliancefunctie bij de NWB Bank is belegd bij de afdeling legal & compliance en omvat tevens het monitoren van en zorgdragen voor de naleving van wet- en regelgeving op het gebied van financieel toezicht.

Als onderdeel van het jaarlijkse auditplan verricht de IAD compliance audits. Daarbij wordt vastgesteld of de bank voldoet aan de relevante wet- en regelgeving alsmede aan de regels en normen die de NWB Bank zelf heeft opgesteld. Daarnaast wordt bij deze onderzoeken nagegaan of de beschreven maatregelen effectief zijn en ook op de juiste wijze worden toegepast in de organisatie.

Raad van commissarissen

Algemeen

De raad van commissarissen heeft een reglement over onder meer zijn taakverdeling, werkwijze en samenstelling alsmede bepalingen omtrent omgang met de directie en de aandeelhouders en een passage over tegenstrijdige belangen. Met het reglement wordt tevens uitvoering gegeven aan de toepasselijke bepalingen in onder andere de Capital Requirements Regulation (575/2013), de Wet op het financieel toezicht, de Nederlandse Corporate Governance Code, Toekomstgericht Bankieren en de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2014.

Commissies

De raad heeft een audit- en risicocommissie en een remuneratie- en benoemingscommissie ingesteld. De commissies werken overeenkomstig een voor de

commissies vastgesteld reglement; de taak van de commissies is om de besluitvorming van de raad van commissarissen voor te bereiden.

Profiel

Er is een algemene profielschets opgesteld, met als doel een richtlijn te bieden voor de samenstelling van de raad van commissarissen en de benoeming van zijn leden. Er wordt gestreefd naar diversiteit in de samenstelling. De profielschets is in lijn met de eisen uit de Nederlandse Corporate Governance Code en de Code Banken. Begin 2015 is de profielschets aangepast aan onder andere Toekomstgericht Bankieren. Naast de algemene profielschets wordt voor elke vacature in de raad van commissarissen een individuele profielschets opgesteld, passend binnen het algemene profiel, voor de dan beoogde nieuwe commissaris.

Directie

Benoeming en samenstelling

Het bestuur van de NWB Bank is in handen van de directie die uit drie leden bestaat. De algemene vergadering benoemt de directeuren voor een periode van vier jaar, op voordracht van de raad van commissarissen. De verschillende verantwoordelijkheden van de directieleden zijn vermeld op de website en op pagina's 5 en 6 van dit jaarverslag.

Reglement

Voor de werkwijze van de directie is een reglement opgesteld. Het reglement bevat onder meer de taakverdeling, werkwijze en besluitvorming. Daarnaast bevat het reglement bepalingen omtrent gedrag en cultuur, de omgang met en de wijze van informatieverschaffing aan de raad van commissarissen en een passage over beloningsbeleid en tegenstrijdig belang. Met het reglement wordt tevens uitvoering gegeven aan de toepasselijke bepalingen in onder andere de Capital Requirements Regulation (575/2013), de Wet op het financieel toezicht, de Nederlandse Corporate Governance Code, Toekomstgericht Bankieren en de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2014.

Permanente educatie

De NWB Bank acht permanente educatie van directieleden en leden van de raad van commissarissen van groot belang. Ook in 2014 heeft de NWB Bank een programma voor permanente educatie georganiseerd voor de raad van commissarissen en de directie. Aansluitend op vergaderingen van de raad van commissarissen zijn presentaties verzorgd voor directie en raad van commissarissen over onderwerpen als Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO), Publiek-Private Samenwerking (PPS), hybride kapitaal en kapitaalvereisten. Naast de presentaties voor het collectief faciliteert de bank het volgen van externe cursussen voor individuele commissarissen, afhankelijk van deskundigheid en ervaring van de commissaris. De directie heeft tevens diverse (internationale) conferenties, workshops en seminars gevolgd op onder meer het gebied van liquidity risk management, advanced bank risk analysis, covered bonds, European Market Infrastructure Regulation. Er vindt jaarlijks evaluatie plaats van de effectiviteit van de permanente educatie van zowel directie als commissarissen.

Nieuwe commissarissen en directieleden volgen na hun aanstelling een introductieprogramma, waarbij in ieder geval aandacht wordt besteed aan algemene financiële, sociale en juridische zaken, de financiële verslaggeving, de specifieke aspecten van de NWB Bank en haar ondernemingsactiviteiten en de verantwoordelijkheden van een commissaris of directeur.

Risicobeleid

Risk appetite

Evaluatie van de risicobereidheid (risk appetite) van de bank vindt jaarlijks plaats, en zo nodig vaker in verband met belangrijke ontwikkelingen. De beschrijving van de risk appetite is toegespitst op de strategie van de bank, haar doelstellingen en de wijze waarop de organisatie deze kan realiseren. De risk appetite houdt ook rekening met

reputatierisico's en niet-financiële risico's. Door de risk appetite zowel per categorie als overkoepelend vast te stellen, en ook over deze risico's te rapporteren, kan de dagelijkse besluitvorming steeds binnen de gestelde kaders plaatsvinden. De risk appetite wordt tenminste jaarlijks ter goedkeuring aan de raad van commissarissen voorgelegd. Ook tussentijdse materiële wijzigingen van de risicobereidheid legt de directie ter goedkeuring aan de raad van commissarissen voor.

Productgoedkeuringsproces

In het productgoedkeuringsproces van de NWB Bank worden bij de invoering van nieuwe producten, het betreden van nieuwe markten of het aanbieden van nieuwe diensten de afdelingen treasury, public finance, risk management, legal & compliance, back office, finance & control en ICT betrokken. Jaarlijks doet de IAD onderzoek naar de effectiviteit van de opzet, het bestaan en de werking van het proces.

AO/IC

Begin 2014 zijn de administratieve organisatie en interne controleprocessen (AO/IC-processen) geactualiseerd. Tevens is een risk & control-framework opgesteld en aangesloten op deze procesbeschrijvingen. Dit stelt de bank nog beter in staat processen te monitoren en controles te waarborgen.

Audit

De IAD, die onafhankelijk opereert binnen de bank, controleert en toetst zorgvuldig, deskundig en objectief de beheersing van de risico's die samenhangen met de (bedrijfs)activiteiten. Daarnaast adviseert de IAD over de toereikendheid van organisatie-inrichting en risicobeheersing.

Het hoofd van de IAD rapporteert aan de voorzitter van de directie en heeft tevens een rapportagelijn naar de voorzitter van de audit- en risicocommissie. Het hoofd van de IAD woont, net als de externe accountant, de vergaderingen van de audit- en risicocommissie bij. Ten minste eenmaal per jaar vindt een tripartiet overleg plaats met de interne en externe accountant en de prudentieel toezichthouder (De Nederlandsche Bank (DNB)). Tijdens dit overleg vindt uitwisseling van inzichten plaats op het gebied van het risicoprofiel van de bank, de planning van haar activiteiten en de accountantscontrole. De afdeling risk management van de NWB Bank is bij ten minste één overleg vertegenwoordigd.

De IAD draagt bij aan de educatie van de audit- en risicocommissie door middel van presentaties en het delen van informatie. Daarnaast kan de IAD ondersteunen bij de zelfevaluatie van de audit- en risicocommissie.

MVO is een geïntegreerd onderdeel van de bedrijfsvoering van de NWB Bank. Hierbij hoort transparante verantwoording over MVO-prestaties. De IAD ondersteunt de organisatie bij het invoeren van en het rapporteren over MVO. Daarnaast gaat de IAD na of alle aspecten van het Global Reporting Initiative (GRI) worden meegenomen in de MVO-verslaglegging en ziet erop toe dat deze gebaseerd is op de interne materialiteitsanalyse. Verder gaat de IAD na of de verslaglegging in de basis betrouwbaar is. Dit betekent dat de geleverde prestaties verifieerbaar zijn. De IAD stelt een dossier samen, dat voor de externe accountant mede als basis dient voor de controle van het MVO-verslag.

Beloningsbeleid

Het beloningsbeleid voor directie en medewerkers is in overeenstemming met de uitgangspunten van de Nederlandse Corporate Governance Code, de Code Banken en de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2014 van DNB. Het beloningsbeleid is goedgekeurd door de raad van commissarissen en wordt tweejaarlijks geëvalueerd met de remuneratie- en benoemingscommissie. De algemene vergadering stelt het beloningsbeleid voor de directie vast.
Een nadere toelichting op het beloningsbeleid is opgenomen in het Remuneratierapport van dit jaarverslag.

Overige aspecten corporate governance

Statuten

In de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders op 23 april 2014 is besloten tot een wijziging van de statuten van de bank. Deze wijziging had betrekking op de samenstelling van de raad van commissarissen. Een en ander was ingegeven door 'good governance', vermindering van het totaal aantal leden van de raad van commissarissen van de bank en de in de raad van commissarissen benodigde diversiteit en financiële deskundigheid. In de statuten is de kwaliteitseis van twee waterschapscommissarissen komen te vervallen en in de plaats daarvan hebben de aandeelhouders-waterschappen een recht van aanbeveling gekregen bij de benoeming van twee commissarissen. Deze commissarissen dienen te passen binnen de door de raad van commissarissen vastgestelde profielschets en kunnen tevens personen zijn van buiten de waterschapswereld.

Aandeelhouders

Uitsluitend de Staat der Nederlanden en andere publiekrechtelijke rechtspersonen kunnen aandeelhouder van de NWB Bank zijn. Thans hebben waterschappen 81% van het stemrecht op de aandelen in het kapitaal van de bank, de Staat heeft 17% en provincies 2%.

Overige ontwikkelingen

De ontwikkelingen op het gebied van corporate governance volgen elkaar in hoog tempo op. Veelal houden deze verband met de financiële crisis en de wens om de oorzaken daarvan in de toekomst te voorkomen. Op het gebied van beloningsbeleid zijn naast de nieuwe Code Banken en de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2014 nog meer ontwikkelingen aan de orde geweest. In het Remuneratierapport wordt hiervan verslag gedaan. Tevens is met ingang van 1 augustus 2014 de Implementatiewet richtlijn en verordening kapitaalvereisten in werking getreden waarmee het aantal (niet-)uitvoerende bestuursfuncties bij significante banken is beperkt. Voorts wordt op grond van de Wet op het financieel toezicht en enige andere wetten op het terrein van de financiële markten (Wijzigingswet financiële markten 2015) met ingang van 1 april 2015 de kring van personen die onderworpen dienen te worden aan de geschiktheids- en betrouwbaarheidstoets, uitgebreid.

Vanzelfsprekend volgt de NWB Bank de nationale en internationale ontwikkelingen op de voet, toetst zij waar nodig haar beleid en zorgt zij ervoor te voldoen aan wet- en regelgeving.

In-control statement

De directie is van mening dat in het verslagjaar de interne risicobeheersings- en controlesystemen naar behoren hebben gewerkt. Deze geven een redelijke mate van zekerheid dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Verantwoordelijkheidsverklaring

De directie verklaart dat, voor zover haar bekend, de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst van de bank. Daarnaast verklaart de directie dat, voor zover haar bekend, het jaarverslag een getrouw beeld geeft van de bank omtrent de toestand op de balansdatum, de gang van zaken gedurende het boekjaar waarvan de gegevens in de jaarrekening zijn opgenomen en dat in het jaarverslag de wezenlijke risico's waarmee de bank wordt geconfronteerd zijn beschreven.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Voorwoord directie

Als klantgerichte, robuuste en duurzame financiële partner langdurige relaties aangaan met haar stakeholders; en hen in staat stellen hun maatschappelijke taak in Nederland zo goed mogelijk uit te voeren. Dat is de visie van de NWB Bank. Maatschappelijke verantwoordelijkheid, een sterke financiële positie en een efficiënte bedrijfsvoering vormen hiervoor de basis. Banken vervullen een essentiële rol in de Nederlandse samenleving en economie. De NWB Bank is hierop geen uitzondering en heeft, in het bijzonder vanuit haar nutsfunctie, expliciete maatschappelijke verantwoordelijkheden. De NWB Bank wil bijdragen aan een stabiele en robuuste financiële sector die de voorwaarden schept voor een economie die de mens dient en daarbij het leefmilieu zo min mogelijk belast. Door haar klanten van zo gunstig mogelijke financiering te voorzien stelt de NWB Bank de publieke sector in staat de kosten voor de uitvoering van zijn maatschappelijke taak en de maatschappelijke voorzieningen in Nederland zo laag mogelijk te houden.

De NWB Bank speelt in Nederland een belangrijke rol in de kredietverlening aan de decentrale overheden en aan instellingen op het gebied van sociale volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. Zij kan haar maatschappelijke rol optimaal vervullen als de samenleving, en de klant in het bijzonder, vertrouwen heeft in de organisatie en de integriteit waarmee de bank opereert. Bewust, betrokken en betrouwbaar zijn dan ook de kernwaarden van de NWB Bank. De bank verwacht van haar medewerkers dat zij deze kernwaarden bij de uitoefening van hun functie uitdragen. Voor haar financiering is de NWB Bank nagenoeg geheel afhankelijk van de internationale geld- en kapitaalmarkt. Naast een hoge kredietwaardigheid zijn integriteit en transparante informatievoorziening hierbij van groot belang. Niet alleen voor beleggers, maar ook voor onze andere stakeholders.

In 2014 heeft de NWB Bank haar eerste 'groene obligatie', de Waterobligatie, uitgegeven met een omvang van € 500 miljoen. Met deze Waterobligatie heeft de NWB Bank nieuwe investeerders aangetrokken en het marktbereik voor groene obligaties vergroot. In aanvulling op de traditionele investeringsafwegingen zoals investeringsveiligheid en op risico afgestemde opbrengsten, is 69% van de obligaties door investeerders gekocht omdat zij er belang aan hechten binnen hun investeringsmandaat klimaatvriendelijke projecten te steunen.

De opbrengst van de Waterobligatie is bestemd voor financieringen aan de Nederlandse waterschappen. De waterschappen, met tezamen zo'n 11.000 werknemers, zijn verantwoordelijk voor overstromingspreventie, waterbeheer en waterkwaliteit. De aanpassing aan klimaatverandering is een geïntegreerd onderdeel van hun taken. Een groot deel van de toekomstige investeringen in overstromings- en waterbeheer zal worden uitgevoerd onder de noemer van het 'Deltaprogramma', dat de Nederlandse regering heeft ontwikkeld om te zorgen dat de Nederlandse overstromingspreventie- en waterbeheerprogramma's aansluiten op de verwachte klimaatverandering in de komende decennia. Hierbij wordt rekening gehouden met zowel patronen van heviger neerslag als met langere periodes van droogte.

De opbrengst van de Waterobligatie is in eerste instantie gestort op een gemarkeerde rekening en in 2014 aangewend voor de financiering van projecten van waterschappen, die gericht zijn op:

(a) de matiging van klimaatverandering, zijnde het beheer van de waterwegen
(b) de aanpassing aan klimaatverandering, inhoudende investeringen in klimaatweerbarstige groei (overstromingspreventie, overige overstromingsafweringen en pompstations) of
(c) biodiversiteitsprojecten die zijn gerelateerd aan water in plaats van rechtstreeks aan het klimaat (bv. het zuiveren en baggeren van de waterbodem, het vervoeren en zuiveren van afvalwater en het afvoeren van rioolslib)

Voor een nadere toelichting op de Waterobligatie verwijzen we naar de **NWB Bank Green Bond Newsletter.** Voor de Waterobligatie heeft het onafhankelijke onderzoeksbureau Cicero (Center for International Climate and Environmental Research) een **second opinion** afgegeven.

Naast de innovatie van de waterobligatie zijn ook de unieke eigenschappen van de bank ingezet om te komen tot een samenwerking met de Europese Investeringsbank (EIB) om gezamenlijk op te trekken bij langetermijnfinancieringen in het publieke domein.

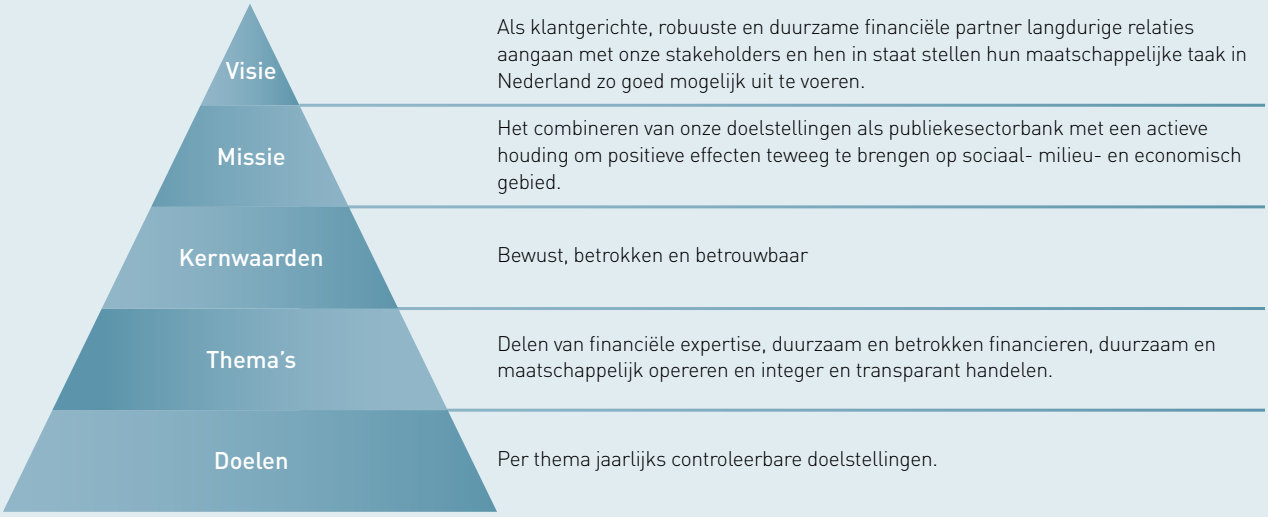
Op basis van haar kernwaarden bewust, betrokken en betrouwbaar heeft de NWB Bank met ingang van 2013 haar MVO-beleid gekoppeld aan vier thema's. Deze vloeien voort uit de algemene doelstellingen van de bank, zijn daarmee consistent en dragen zo bij aan het realiseren hiervan. Als publiekesectorbank heeft de NWB Bank andere belangen en waarden dan puur commerciële partijen, hetgeen terugkomt in de thema's:

1. **financiële expertise delen met de publieke sector**
2. **duurzaam en betrokken financieren**
3. **duurzaam en maatschappelijk opereren**
4. **integer en transparant handelen**

Aan deze thema's, die vanuit de organisatie zijn opgesteld met een goede afweging van de belangen van de verschillende stakeholders, zijn meetbare doelstellingen gekoppeld waarover de bank jaarlijks rapporteert. Op deze manier wil de NWB Bank, naast de verantwoording voor haar financiële prestaties, ook verantwoording afleggen over haar maatschappelijke prestaties.

Net als in 2013 heeft de NWB Bank ook in het verslagjaar een MVO-award toegekend en uitgereikt. De bank reikt deze prijs uit aan een partij binnen één van haar klantgroepen, die een innovatief, creatief en/of daadkrachtig project heeft ontwikkeld of opgeleverd op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Met de MVO-award, waaraan een geldprijs van € 25.000 is gekoppeld, wil de NWB Bank het ontwikkelen van maatschappelijk verantwoorde projecten in de Nederlandse publieke sector stimuleren en hieraan een podium bieden.

Op het gebied van duurzaam, maatschappelijk verantwoord ondernemen hanteert de NWB Bank hoge standaarden en streeft zij de doelstellingen uit het MVO-beleid na. De NWB Bank ziet het belang van een grotere transparantie en meer verantwoording naar de buitenwereld. Zo heeft de bank ook in 2014 weer deelgenomen aan de Transparantiebenchmark. De Transparantiebenchmark is een initiatief van het ministerie van Economische Zaken en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants. Dit is een kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de MVO-verslaggeving in de jaarverslagen van



de grote ondernemingen en de Staatsdeelnemingen in Nederland. In 2014 zijn de criteria voor de Transparantiebenchmark aangescherpt, maar de NWB Bank heeft zich binnen deze benchmark weten te handhaven in de kopgroep op plaats 28 (2013: 21) op een totaal van 450 deelnemers. De doelstelling om binnen de top 10% te blijven, is daarmee ook dit jaar weer gerealiseerd. Verder rapporteert de NWB Bank op MVO-gebied op het coreniveau van het Global Reporting Initiative (GRI). Het is de ambitie om met behulp van GRI te blijven rapporteren en de monitoring van, en sturing op, de hierbij behorende prestatie-indicatoren verder te optimaliseren.

In de volgende paragrafen worden de managementbenadering, thema's en doelstellingen van de NWB Bank ten aanzien van MVO uiteengezet. Een aantal doelstellingen leidt tot dilemma's. Deze komen in de volgende paragraaf aan de orde. Daarnaast wordt stilgestaan bij de stakeholderdialoog. Het MVO-verslag wordt afgesloten met de MVO-award 2014 en aandacht voor het winnende project en de andere twee genomineerden. Overige relevante onderwerpen, zoals governance, compliance, beloningsbeleid, HR-beleid en risicomanagement, komen niet separaat in deze MVO-sectie maar elders in dit jaarverslag aan bod.

Managementbenadering

De NWB Bank onderscheidt vier thema's voor MVO. De thema's zijn vastgesteld door de directie en tot stand gekomen op grond van een dialoog met de stakeholders. Sinds het jaarverslag over 2013 wordt jaarlijks aan de hand van deze MVO-thema's gerapporteerd.

Binnen de NWB Bank is een Corporate Social Responsibility (CSR)-committee actief. Hierin participeren medewerkers van verschillende afdelingen, twee directieleden en de MVO-coördinator. De CSR-committee legt verantwoording af aan de directie. Daarnaast komt MVO actief naar voren in de vergaderingen van de audit- en risicocommissie. De leden van de CSR-committee zijn ieder operationeel medeverantwoordelijk voor hun specifieke deel van de thema's, doelen en bijbehorende verslaglegging. De directie is eindverantwoordelijk voor MVO.

De NWB Bank heeft de managementbenadering van MVO en de keuze voor GRI prestatie-indicatoren op het gebied van duurzaamheid afgestemd op haar relatief kleine kantoororganisatie én op haar rol als financiële dienstverlener in de publieke sector. Deze aanpak sluit nu, en naar verwachting ook in de toekomst, het beste aan bij de compacte organisatie van de NWB Bank. Binnen de CSR-committee is een selectie gemaakt

van materiële onderwerpen voor de Bank vanuit het perspectief van de stakeholders. De CSR-committee bediscussieert deze onderwerpen en legt de selectie ter goedkeuring voor aan de directie.

Thema's en doelstellingen van de NWB Bank

Hieronder zijn de thema's uitgewerkt die de NWB Bank heeft gekozen aan de hand van de vastgestelde performancedoelstellingen en minimale randvoorwaarden. De basis van de thema's is te vinden in het MVO-beleid, dat is te vinden op de website van de NWB Bank. In het MVO-beleid zijn ook de kwalitatieve doelen voor de komende drie tot vijf jaar opgenomen. Deze zijn samengevat in de tabel hieronder en hierna uitgewerkt als onderdeel van de thema's.

De onderstaande tabel bevat een overzicht van de doelstellingen voor 2014 en 2015 en van de prestaties in 2014 en de voorafgaande jaren, binnen de vier thema's gerubriceerd naar de bijbehorende GRI prestatie-indicatoren. Deze thema's zijn vanuit de organisatie opgesteld met een goede afweging van de belangen van de verschillende stakeholders. Er zijn meetbare doelstellingen aan gekoppeld waarover de bank jaarlijks rapporteert en die halfjaarlijks worden besproken en gemonitord in de CSR-committee. Op grond van deze monitoring zijn onderwerpen als ziekteverzuim, opleiding, gedrag en cultuur en stageplekken aan de orde gesteld in het MT en het Directieoverleg. Een uitgebreide toelichting bij de prestatie-indicatoren is te vinden in de **GRI-tabel**.

Belangrijke MVO-performancedoelstellingen (PD) en minimale randvoorwaarden (MR) voor de komende 3 tot 5 jaar zijn onderverdeeld naar de thema's. De performancedoelstellingen zijn meetbaar en beïnvloedbaar en daardoor een uitdaging voor de bank. De minimale randvoorwaarden zijn onder meer afgeleid van wet- en regelgeving, governance codes en interne gedragscodes en regelingen.

Realisatie 2014	Doelstelling 2014	Doelstelling 2015	Doelstelling Lange termijn	Omschrijving
Thema 1: Financiële expertise delen met de publieke sector				
Het up-to-date houden van financiële kennis en de ontwikkeling van medewerkers – (MR).				
allen	allen	allen		Jaarlijks volgen van een training door Front Office
Verkleining van het kennisgat tussen financiële markten en de publieke sector (door o.a. relatiedagen, overzicht financiële markten, treasury scan) – (PD);				
3	3	3		Aantal relatiedagen voor specifieke doelgroepen
52	52	52		Wekelijks toesturen Overzicht financiële markten
allen	allen	allen		Treasuryscan uitvoeren op verzoek
allen	allen	allen		Pro-actief klanten benaderen bij nieuwe financieringsmogelijkheden
Thema 2: Duurzaam en betrokken financieren				
Aangeboden producten en diensten selecteren op geschiktheid voor de klant en afstemmen op diens behoefte, met inachtneming van de aard van de sector en de visie van de relevante toezichthouder – (MR);				
ja	ja	ja		Aangeboden producten afstemmen (intern/extern)
Het klantbelang centraal stellen in de kredietverlening – (MR);				
ja	ja	ja		In principe altijd meewerken aan vervroegde aflossing
2	geen	geen		Aantal meldingen van klachten
allen	allen	allen		Tarieven afgeven bij lening onder € 1 miljoen

Realisatie 2014	Doelstelling 2014	Doelstelling 2015	Doelstelling Lange termijn	Omschrijving
Duurzaam en verantwoord financieren en beleggen met inachtneming van de MVO-uitsluitingscriteria (PD);				
ja	ja	ja		Voldoen aan/toetsen van uitsluitingscriteria (steekproef)
Verder stimuleren van maatschappelijk verantwoorde projecten bij klanten van de bank (o.a. MVO-award, Waterobligatie). De doelstelling is om tot 2020 ieder jaar € 500 miljoen aan kredietverlening te koppelen aan groene obligaties – (PD).				
€ 500 mln			€ 500 mln	Volume financiering gekoppeld aan green bond (2020)
ja	ja	ja		Jaarlijks uitreiken MVO award
Thema 3: Duurzaam en maatschappelijk opereren				
Duurzaam inkopen stimuleert duurzame economische groei, innovatie en helpt bij het realiseren van milieu- en sociale doelen (o.a. operationaliseren). De doelstelling is om in 2017 alle inkopen van producten en diensten te laten voldoen aan de PIANOo-inkoopcriteria – (PD);				
ja	ja	ja		inkoop criteria PIANOo toepassen
			100%	Duurzaam inkopen in 2017 volledig ingevuld
Bevorderen van een gezond werkklimaat en gezonde ontwikkeling – (MR);				
2	≤ 3	≤ 3		% Regulier ziekteverzuim onder personeel
3672	2950	2950		Opleidingskosten per medewerker in euro
geen	geen	geen		Aantal meldingen van gevallen van discriminatie
allen	allen	allen		Aantal personeelsleden met prestatie- en loopbaanontwikkeling
100	100	100		% Personeel met dekking pensioen onder pensioenregeling NWB
Bewuster gebruik van middelen en vervoer, met oog voor het milieu – (MR);				
1706	1800	1800		Schatting hoeveelheid kg papierverbruik
Groen en actief vervoer voor medewerkers – (MR);				
30%	≥ 25%	≥ 25%		Fietsenregeling
254	≤ 230	≤ 230		CO_2-uitstoot binnen de bedrijfvoering
Het beschikbaar stellen van stageplekken aan studenten uit het MBO, HBO en WO. De doelstelling is om tot 2020 ieder jaar twee stageplekken aan te bieden – (PD);				
2	≥ 2	≥ 2	2	Stageplekken
Vergroten van de maatschappelijke betrokkenheid van organisatie en medewerkers. Dit wordt uiterlijk eind 2016 ingevuld - (PD);				
			60%	Actieve personeelsbetrokkenheid bij MVO (van aantal medewerkers)
2	≥ 2	≥ 2		Deelname aan maatschappelijke projecten
Thema 4: Integer en transparant handelen				
Bewustzijn van integer handelen bij medewerkers – (MR);				
-	allen	allen		Aantal personeelsleden met training over corruptie/integriteit (tweejaarlijks)
allen	allen	allen		Gedragscode medewerkers
De bank wil zich qua transparantie kunnen meten met de top van haar peers, op basis van de transparantiebenchmark. De doelstelling is om tot 2020 bij de beste 10% van de transparantiebenchmark te behoren – (PD).				
ja	ja	ja	top 10%	Top 10% score op Transparantiebenchmark tot 2020
Streven naar optimale transparantie naar onze klanten en overige stakeholders over werkwijzen, risico's en tarieven – (MR);				
ja	ja	ja		Tarieven opvraagbaar via rentecalculator op website
ja	ja	ja		Productrisico's noemen op de website
4	≥ 2	≥ 2		Aantal vergaderingen PVT
Screening van nieuwe medewerkers – (MR);				
allen	allen	allen		Nieuwe medewerkers doorlopen PES

Ter onderbouwing van de keuzes die de NWB Bank heeft gemaakt zijn meningen van een aantal materiedeskundigen opgenomen. Zie hiervoor onder meer het artikel over het NWB Fonds, de interviews met de winnaars van de MVO-award en het citaat van Cicero over de Waterobligatie.

Thema 1: Financiële expertise delen met de publieke sector

Als publiekesectorbank deelt de NWB Bank haar ervaring en kennis over financiële ontwikkelingen en producten met de Nederlandse publieke sector.

Verkleinen van het kennisgat tussen de financiële markten en de publieke sector
De NWB Bank staat via verschillende kanalen in contact met haar klanten en overige stakeholders. Wekelijks geeft de Bank haar relaties inzicht in (historische) marktbewegingen, drijvers van de marktrente en financieringstarieven via het 'Overzicht financiële markten'. Dit stelt klanten in staat de markt te volgen en risico's in te schatten. Bij wijzigende marktomstandigheden kunnen klanten desgewenst direct anticiperen.

Tevens organiseert de NWB Bank per klantsegment jaarlijkse relatiedagen, waar de werking van de financiële markten en actuele ontwikkelingen worden toegelicht en specifieke onderwerpen worden behandeld. Deze dagen hebben een educatief karakter en beogen de financiële kennis en processen van klanten te helpen verbeteren. Hiermee overbrugt de NWB Bank als het ware het kennisverschil tussen de publieke sector en de financiële wereld. Dit sluit aan op de zorgplicht van de bank en het beleid van de NWB Bank om de klant centraal te stellen in haar dienstverlening.

Accountmanagers van de bank wonen bovendien seminars bij en bezoeken periodiek klanten en andere stakeholders om ontwikkelingen te bespreken en in te gaan op specifieke behoeften. Zo kunnen (potentiële) klanten financiële vraagstukken en financieringsbehoeften met de NWB Bank doornemen, hun leningportefeuille doorlopen via een treasuryscan of een toelichting krijgen op nieuwe financieringsinstrumenten in de markt. MVO is tevens een standaard agendapunt bij ieder klantbezoek. De NWB Bank tracht de aandacht voor dit onderwerp bij klanten verder te vergroten.

Het verkleinen van het kennisgat tussen de financiële markten en de publieke sector blijft een continu proces. Voor dit moment is de doelstelling uit het MVO-beleid gerealiseerd met behulp van de hiervoor genoemde activiteiten.

Medewerkers up-to-date houden van financiële kennis en ontwikkelingen
Iedere frontofficemedewerker neemt ten minste eenmaal per jaar deel aan een training of relevant congres. Daarnaast volgen medewerkers de (financiële) ontwikkelingen via kranten en vakbladen. Hierdoor kunnen zij anticiperen op (en het hoofd bieden aan) ontwikkelingen die voor de bank en haar klanten relevant zijn. De NWB Bank speelt zo in op de behoefte die haar kredietrelaties hebben aan professionele begeleiding op financieel gebied. Het algemene opleidingsbeleid van de bank is beschreven op pagina 47.

Thema 2: Duurzaam en betrokken financieren

Als publiekesectorbank stelt de NWB Bank intern eisen aan financieringen en beleggingen, zodat de goede reputatie van de bank en haar relatie met stakeholders langdurig gewaarborgd blijven.

Het klantbelang centraal in de kredietverlening

De NWB Bank voorziet haar klanten te allen tijde direct van offerteprijzen voor kasgeld en kapitaalmarktleningen. Bij het afgeven van prijzen voor deze leningen wordt geen onderscheid gemaakt tussen nieuwe financieringen en rente- of spreadherzieningen. De NWB Bank prijst tevens leningen met hoofdsommen kleiner dan € 1 miljoen, zodat ook klanten met een kleinere financieringsbehoefte altijd worden geholpen.

Als bank van en voor Nederlandse (decentrale) overheden is het belangrijk een loketfunctie voor de reguliere kredietrelaties in de publieke sector te vervullen. Het is onderdeel van het kredietbeleid van de bank om, wanneer een klant een kredietaanvraag indient, onder alle omstandigheden een prijs af te geven. De NWB Bank merkt dat haar relaties hier veel belang aan hechten.

Daarnaast biedt de NWB Bank klanten alle benodigde aandacht, ongeacht hun omvang of kredietvolume. Zo willigt de bank verzoeken tot een bezoek altijd in en worden alle klanten maatwerkoplossingen geboden. Ook is de NWB Bank in principe altijd bereid mee te werken aan (gedeeltelijke) vervroegde aflossing. Hier staat, behoudens marktwaardeverrekening, geen boete voor vervroegde aflossing tegenover.

Bij de herstructurering van kredieten (waaronder het doorzakken van derivaten) krijgt de NWB Bank gelegenheid haar maatschappelijke rol te vervullen. Voor dergelijke oplossingen wordt gekozen om renterisico's van klanten te reduceren of hun derivatenportefeuilles met commerciële banken te helpen afbouwen.

Duurzaam en verantwoord financieren en beleggen

De NWB Bank hanteert uitsluitingscriteria voor financieringen en beleggingen. De uitsluitingscriteria richten zich zowel op producten en diensten als op bedrijfsprocessen. De toepassing van deze criteria wordt gemonitord door het analyseren van jaarverslagen. De uitsluitingscriteria maken integraal onderdeel uit van het MVO-beleid van de bank, dat is te vinden op de **website** van de NWB Bank.
Bij financiering van Publiek-Private Samenwerking (PPS) projecten zijn voor de NWB Bank, naast de uitsluitingscriteria, de Equator Principles van toepassing. Deze, door vele financiële instituten geadopteerde internationale richtlijn, verschaft kaders voor het analyseren, beoordelen en monitoren van mogelijke milieu-, omgevings- en sociale risico's bij projecten. De NWB Bank past bij de beoordeling van sociale- en milieurisico's de Equator Principles toe voor PPS financiering. Zo waarborgt de bank zowel voorafgaand aan als gedurende de financiering van een PPS-project, dat de klant zich houdt aan de minimaal gestelde MVO-eisen. In 2014 zijn nog geen PPS-projecten gefinancierd.

Geschikte producten

De NWB Bank selecteert producten en diensten op geschiktheid voor de klant en stemt ze af op diens behoefte, waarbij de bank de aard van de sector en de visie van de relevante toezichthouder uiteraard in acht neemt. Voordat de bank nieuwe financiële instrumenten aanbiedt, doorlopen deze eerst het interne productgoedkeuringsproces. Hierbij wordt mede gekeken naar de geschiktheid van een product voor een specifieke klantengroep.

Het interne productgoedkeuringsproces is onderdeel van de Code Banken (zie: Corporate Governance) en wordt als categorie nader toegelicht in de GRI-tabel. Het proces speelt een centrale rol bij de productverantwoordelijkheid. Alle relevante afdelingen van de NWB Bank zijn erbij betrokken.

Thema 3: Duurzaam en maatschappelijk opereren

Als publiekesectorbank vindt de NWB Bank het belangrijk een voorbeeldfunctie te vervullen op het gebied van de organisatie en milieu.

Stimuleren maatschappelijk verantwoorde projecten

De NWB Bank probeert haar klanten te stimuleren in maatschappelijk verantwoorde projecten te investeren. Dit onderwerp staat bij ieder klantbezoek op de agenda en ook op relatiedagen is er aandacht voor dit onderwerp. Daarnaast kent de NWB Bank op dit gebied nog twee andere initiatieven: het NWB Fonds en de MVO-award.

Sinds 2013 reikt de NWB Bank jaarlijks een **MVO-award** uit. De winnaar ontvangt een geldbedrag en krijgt een podium geboden om het project breder kenbaar te maken.

Het **NWB Fonds** is een langlopende vorm van maatschappelijk verantwoord ondernemen waarvoor de NWB Bank heeft gekozen. Het fonds is in 2006 opgericht en dient als medefinancieringsbron van en voor de waterschappen bij internationale samenwerking. Het fonds biedt waterschappen de beschikking over financiële middelen om vanuit hun kerntaken en kernwaarden bij te dragen aan oplossingen voor mondiale watervraagstukken in ontwikkelingslanden.

Het NWB Fonds ging in 2007 van start met een stamvermogen van € 4 miljoen. In de jaren daarna is dit meermalen verhoogd en, met de meest recente storting van € 0,5 miljoen in 2014, inmiddels gegroeid tot € 20,5 miljoen. Het is de bedoeling het fonds uiteindelijk te laten groeien tot € 25 miljoen. Het volledige vermogen is afkomstig van de NWB Bank.

Paul Langeveld, programmamanager van het NWB Fonds, heeft een actuele toelichting verzorgd op de activiteiten van het NWB Fonds. Deze **toelichting** maakt onderdeel uit van dit verslag.

Duurzaam inkopen

De bank heeft zich tot doel gesteld bij inkoop van facilitaire producten en diensten structureel de inkoopcriteria voor overheden (PIANOo) toe te passen. Het streven is alle bestaande contracten bij heronderhandeling, en nieuwe contracten direct bij afsluiten, te laten voldoen aan de PIANOo-inkoopcriteria. Bij aankoop van gebruiksartikelen wordt rekening gehouden met duurzaamheidsaspecten, en dienen de PIANOo-inkoopcriteria als uitgangspunt. Ter vergelijking: vanaf 1 januari 2015 hebben alle overheden de verantwoordelijkheid op zich genomen om honderd procent duurzaam in te kopen: van catering en ICT tot wegen, OV, elektrische auto's en gebouwen. De NWB Bank ziet het als doelstelling om hieraan per 2017 te voldoen.

Door duurzaam in te kopen, hoopt de bank mede bij te dragen aan verbetering van de sociale omstandigheden in de productieketen (bv. schoonmaak). De sociale voorwaarden binnen de inkoopcriteria richten zich op het verbeteren van arbeidsomstandigheden in de keten. Door de criteria toe te passen in aanbestedingsdocumenten stimuleert de NWB Bank de naleving van internationaal geaccepteerde arbeidsnormen en mensenrechten.

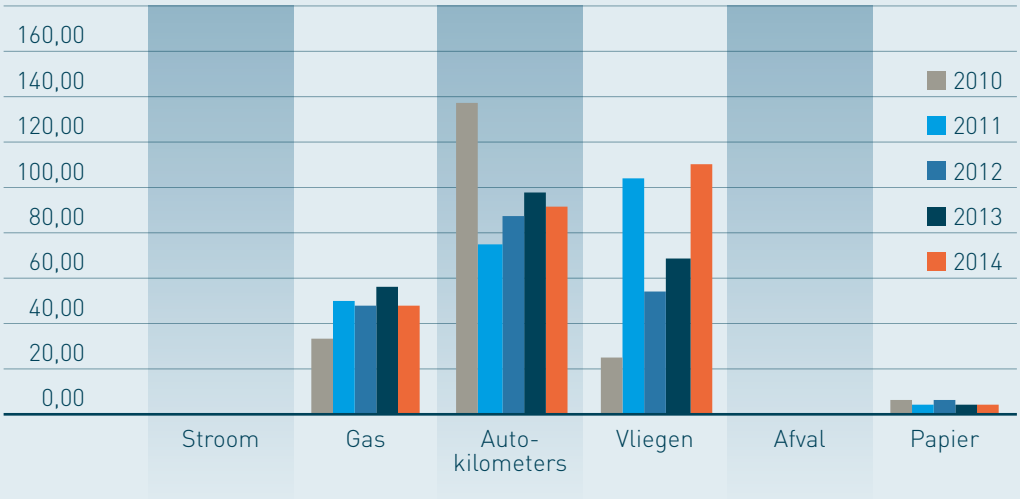
Beter voor het milieu

Het totale papierverbruik in 2014 was naar schatting 1.706 kg (2013: 1.732 kg). Dit betekent een absolute daling van circa 2%, en gecorrigeerd voor de toename van het aantal medewerkers zelfs een daling van 5%. De CO_2-uitstoot (5 ton CO_2) van het papierverbruik is gecompenseerd. Voor 2015 is het streven om door voortschrijdende digitalisering opnieuw een vermindering van het papierverbruik per personeelslid te realiseren.

De totale uitstoot van de gereden autokilometers door auto's van de bank kwam in 2014 uit op 93 ton CO_2 (2013: 99 ton CO_2), een daling van bijna 6%.

De bruto CO_2-footprint van de NWB Bank, waarbij het kantoorpand en vervoer belangrijke componenten zijn, is ook over 2014 in kaart gebracht. De grafiek geeft een overzicht van de herkomst van de voornaamste categorieën CO_2-uitstoot voor 2014, waarvan het totaal wordt geschat op 254 ton (2013: 232 ton). Deze bruto CO_2-footprint is berekend op basis van inschattingen en wordt nader toegelicht in de GRI-tabel op de website. De totale uitstoot wordt door de NWB Bank gecompenseerd via de Climate Neutral Group. Climate Neutral Group is een organisatie met als maatschappelijk doel te komen tot een 100% klimaatneutrale wereld. Door compensatie via de Climate Neutral Group wordt de negatieve impact van de NWB Bank op het klimaat voor de betreffende categoriën teruggebracht tot nul: dit geldt voor alle relevante broeikasgassen omgerekend naar CO_2-equivalenten. Compensatie vindt plaats door te investeren in duurzame energieprojecten van de Climate Neutral Group, die zorgen voor reductie van CO_2-uitstoot elders. De projecten zijn ook geselecteerd op hun impact voor de lokale bevolking en de regio: ontwikkelingen zoals werkgelegenheid, kennisoverdracht, verbetering van de gezondheid, het stimuleren van de lokale economie en lokale milieuverbeteringen.

De CO_2-uitstoot van de verwerking van het bedrijfsafval, waarbij papier en restafval gescheiden worden afgevoerd, is door de verwerker gecompenseerd bij Climate Neutral Group.



De NWB Bank maakte in 2014, net als in eerdere jaren, volledig gebruik van elektriciteit opgewekt uit duurzame energiebronnen (groene stroom). Het gasverbruik was in 2014 met 28.360 m^3 bijna 10% lager dan in 2013 (31.251 m^3). Dit is vooral te danken aan de milde winter van 2014. Het gas wordt door de gasleverancier geleverd inclusief een CO_2-compensatie.

Over geheel 2014 is voor de buitenlandse vliegreizen de CO_2-uitstoot gecompenseerd. Het totaal aan CO_2-uitstoot veroorzaakt door vliegreizen kwam in 2014 uit op 111 ton (2013: 70 ton). De stijging komt onder andere door de overgang op Europees bankentoezicht, nieuwe fundingmarkten en de introductie van PPS-financiering, waardoor meer internationaal overleg plaatsvindt.

Cultuur, ontwikkeling en stageplaatsen
De elkaar snel opvolgende ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving en in de financiële markten nopen tot goed geëquipeerde medewerkers die door hun up-to-date vakkennis, veranderingsgezindheid en omgevingsbewustzijn soepel en efficiënt kunnen schakelen met collega's en externe partijen. Onvermijdelijk daarbij zijn tegelijkertijd de soms strakke deadlines die veelal worden bepaald door externe factoren. Dit vergt extra inzet van de medewerkers.

De bank kent dan ook een groot belang toe aan opleidingsbudget en streeft ernaar per medewerker minimaal € 2.950 per jaar beschikbaar te stellen. Afdelingsmanagers monitoren de ontwikkeling van medewerkers op individueel niveau en nemen hierbij de doelstellingen van de bank in acht. Ten slotte hebben medewerkers een eigen verantwoordelijkheid als het gaat om employability.

In 2014 is gemiddeld per medewerker € 3.672 besteed aan opleidingen (inclusief in-company trainingen).

	2010	2011	2012	2013	2014
Gemiddelde opleidingskosten	€ 2.500	€ 2.950	€ 2.188	€ 4.147	€ 3.672

Bij de NWB Bank zijn het afgelopen jaar diverse in-company trainingen verzorgd. Deze hadden betrekking op risk management, Engels, security awareness, BHV, central clearing en ICT.

De bank maakt daarnaast gericht en regelmatig gebruik van externe deskundigen die naast hun inbreng op specifieke projecten ook een bijdrage leveren als het gaat om het delen van ervaring en (vak)kennis met medewerkers. Deze praktijkgerichte leertrajecten zijn van grote educatieve waarde.
Naast de ontwikkeling van individuele medewerkers focust de NWB Bank ook op de cultuur van de organisatie. In dit verband worden zogenaamde cultuurdiners gehouden waarbij het management inzoomt op bepaalde thema's. Zo is al uitgebreid stilgestaan bij thema's als 'de cultuur van de NWB Bank', 'de klant' en 'interne communicatie'. De bank beoogt met deze thema-avonden het bewustzijn van, en een gezamenlijke opinie over, een thema vast te stellen om die vervolgens verder in de organisatie te laten doordringen.

Naast awareness van de gewenste cultuur, komt het er uiteindelijk ook op aan hoe managers en medewerkers de normen en waarden van de bank in de praktijk toepassen en welk gedrag daarbij hoort. Om vast te stellen hoe de gewenste en daadwerkelijke cultuur zich tot elkaar verhouden, is eind 2014 gestart met een onderzoek naar de 'soft controls'. Toetsing vindt plaats aan de hand van 'De 7 elementen van een Integere Cultuur' van De Nederlandsche Bank. De resultaten van dit onderzoek worden begin 2015 verwacht.

De NWB Bank stelt stageplekken beschikbaar aan studenten uit het MBO, HBO en WO. Tevens worden op verzoek meeloopstages voor het VWO gefaciliteerd. De NWB Bank streeft, gezien haar relatief kleine organisatie, naar twee stageplekken per jaar. In 2014 heeft de bank twee stagiairs begeleid (een VWO-kandidaat en een Post-HBO kandidaat).

Flexibiliteit van arbeid

Een goede balans tussen werk en privé is voor medewerkers en de bank een belangrijk gegeven, omdat mensen die 'goed in hun vel zitten' mede als gevolg daarvan vaak beter functioneren. Het faciliteren van flexibele werktijden en beschikbaar stellen van apparatuur draagt hieraan bij. Tegelijkertijd wordt hiermee continuïteit gecreëerd in de organisatie. In dit verband maakt de bank ook gebruik van multidisciplinaire consignatiediensten (stand-by dienst). Bij de NWB Bank werken 16 mensen in deeltijd en veelal kunnen medewerkers gebruik maken van een laptop waarmee de meeste systemen van de bank op afstand benaderbaar zijn.

Diversiteit en gelijkheid

Overeenkomstig de wettelijke voorschriften en de CAO Banken benadert de NWB Bank haar medewerkers zonder enig onderscheid op eenzelfde, respectvolle en zorgvuldige manier. Ook de 'Regeling ongewenste omgangsvormen' beschrijft wat binnen de bank gewenste omgangsvormen zijn. In het wervings- en selectietraject is aandacht voor het correct tegemoet treden van kandidaten en wordt bij een keuze tussen potentiële kandidaten de voorkeur gegeven aan degene die complementair is aan het bestaande personeelsbestand.

Bij de bank is de afgelopen jaren nauwelijks sprake van uitstroom, waardoor een verdere toename van diversiteit niet snel te realiseren zal zijn. Hetzelfde speelt bij het aannemen van mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt. In 2014 heeft de NWB Bank overigens wederom naar tevredenheid samengewerkt met organisaties die mensen met een beperking helpen en begeleiden in het arbeidsparticipatieproces.

De bank streeft conform de Wet bestuur en toezicht naar ten minste 30% mannen en 30% vrouwen in de raad van commissarissen en in de directie. De directie bestaat uit 1 vrouw en 2 mannen. De raad van commissarissen bestaat uit 2 vrouwen en 4 mannen.

Met de toetreding van twee nieuwe vrouwelijke fulltime medewerkers komt de verhouding man – vrouw van ons personeelsbestand op 58/42%. Per ultimo 2014 zijn in totaal 53 medewerkers in dienst.

	2013	2014
Aantal medewerkers	51 (46.2 fte)	53 (48.5 fte)
Aantal mannen	31 (30.8 fte)	31 (30.7 fte)
Aantal vrouwen	20 (15.4 fte)	22 (17.9 fte)

	2013 aantal medewerkers	2013 %	2014 aantal medewerkers	2014 %
Medewerkers 60 tot 70 jaar	1	2,0	1	1,9
Medewerkers 50 tot 60 jaar	8	15,7	11	20,8
Medewerkers 40 tot 50 jaar	27	52,9	24	45,3
Medewerkers 30 tot 40 jaar	12	23,5	14	26,4
Medewerkers 20 tot 30 jaar	3	5,9	3	5,6

Groen en actief vervoer voor medewerkers

Ruim de helft van de 16 bedrijfsauto's van de NWB Bank heeft energielabel A. Auto's waarbij dit nog niet het geval is, maken na vervanging plaats voor energiezuiniger modellen. Het totale brandstofverbruik van bedrijfsauto's is gecompenseerd voor wat betreft de daarmee gepaard gaande CO_2-uitstoot. In 2014 opteerden 3 medewerkers voor de financiële vergoeding in plaats van een bedrijfsauto. Daarnaast is het afgelopen jaar bij zakenreizen door medewerkers meer gebruik gemaakt van openbaar vervoer.

Met haar fietsregeling maakt de bank het medewerkers aantrekkelijk om voor woon-werkverkeer gebruik te maken van de fiets. In 2014 maakt 30% (16) van de medewerkers (2013: 15) gebruik van deze regeling.

Gezondheid en werkomgeving

In 2014 is een health check georganiseerd waaraan, op basis van vrijwilligheid, 67% van de medewerkers heeft meegedaan. Naast een aantal fysieke metingen is door middel van vragenlijsten aandacht besteed aan de leefstijl van medewerkers. In een afsluitend individueel adviesgesprek zijn vragen en aandachtspunten uitgebreid besproken.

Het totale ziekteverzuim in 2014 (1,8%) valt wederom binnen de door de bank geformuleerde doelstellingen. Niettemin is er sprake van een stijging van het kort ziekteverzuim (tot 8 dagen 1,6%; 2013: 1,0%). Het middellang verzuim (tot 43 dagen) liet daarentegen een daling zien en bedraagt 0,2% (2013: 0,3%). Net als in 2013 was er ook in 2014 geen sprake van lang verzuim (vanaf 43 dagen). Fysieke ongevallen op de werkvloer hebben zich, net als in 2013, ook in 2014 niet voorgedaan.
In een vergadering van het managementteam is aandacht besteed aan de ziekteverzuimcijfers.

	2013	2014
Ziekteverzuim totaal	1,30%	1,81%
Kort verzuim tot 7 dagen	1,00%	1,59%
Middellang verzuim tot 42 dagen	0,30%	0,22%

De werkplekken binnen de NWB Bank zijn ongewijzigd ergonomisch verantwoord ingericht. Er is dit jaar derhalve geen Risico-inventarisatie en –evaluatie opgesteld en getoetst.

Klachtenprocedure

Klanten kunnen op basis van de Algemene Voorwaarden van de NWB Bank eventuele klachten kenbaar maken. De bank heeft, in aanvulling hierop, in 2014 ook een formele klachtenprocedure opgesteld om hieraan verder vorm te geven. Met deze klachtenprocedure is zorgvuldige afhandeling verankerd in de organisatie. In 2014 zijn enkele klachten ontvangen betreffende het betalingsverkeer dat de NWB Bank uitvoert voor haar cliënten. Deze klachten hadden betrekking op de overgang naar SEPA (Single European Payment Area). Hoewel de uitvoering van het betalingsverkeer is uitbesteed aan een derde partij, is de NWB Bank uiteraard verantwoordelijk voor de kwaliteit. In samenspraak met cliënten en leverancier zijn inmiddels de benodigde verbeteringen in processen en systemen aangebracht.

Daarnaast heeft de bank een klokkenluidersregeling. Deze regeling verschaft medewerkers de mogelijkheid om zonder gevaar voor hun rechtspositie een vermeende onregelmatigheid van algemene, operationele of financiële aard binnen de NWB Bank - al of niet anoniem - te melden.

De NWB Bank nodigt haar stakeholders uit om suggesties aan te dragen voor het MVO-beleid en ook anderszins reacties op dit gebied met de bank te delen. Daartoe heeft de NWB Bank met ingang van 2014 een speciaal e-mailadres in het leven geroepen: mvo@nwbbank.com.

Maatschappij bewust maken van thema's als geld

De NWB Bank heeft vanuit haar visie op MVO in 2014 wederom geparticipeerd in het project 'Geld. Je zult het maar hebben!'. Dit project is gericht op de financiële educatie van leerlingen in het voortgezet onderwijs. Omdat de NWB Bank een kleine organisatie is, heeft de participatie extra inspanningen gevraagd van de in het project betrokken medewerkers. De bank is zeer verheugd over de actieve en enthousiaste deelname.

Project **‘Geld. Je zult het maar hebben!’**

Hoe kunnen jongeren leren omgaan met geld, zodat zij later financieel sterk en gezond zijn? Dat thema staat centraal in ‘Geld. Je zult het maar hebben!’, een creatief en interactief programma voor scholieren in het VMBO onderwijs. Het programma is in 2010 ontwikkeld door de NIBC Bank, de gemeente Den Haag en de Stichting Safe School. Doel is VMBO-leerlingen uit de regio Den Haag in de leeftijd van 14 en 15 jaar te leren verstandig met geld om te gaan. Het programma richt zich op de houding en het gedrag van jongeren, met als doel hun financiële zelfredzaamheid in een zo vroeg mogelijk stadium te bevorderen. Door ouders van leerlingen actief te betrekken, is de verwachting dat het thema geld ook in het gezin meer aandacht zal krijgen en bespreekbaar wordt. In 2011 nam de NWB Bank met drie medewerkers voor het eerst deel aan het project, in 2012 hebben vijf medewerkers geparticipeerd, in 2013 vier medewerkers en in 2014 drie. De bank heeft ook in 2014 weer een financiële bijdrage van € 7.018 geleverd ter dekking van de kosten van het project.

Project **‘Week van het geld / Bank voor de klas’**

De NWB Bank heeft ook in 2014 de ‘Week van het geld’ weer actief ondersteund met een financiële bijdrage van € 9.075 en door het verzorgen van 16 gastlessen op 8 scholen door 13 medewerkers van de bank. De ‘Week van het geld’, een initiatief van platform Wijzer in geldzaken (met als hoofdsponsors: De Nederlandsche Bank (DNB), het ministerie van Financiën, de NVB en het Verbond van Verzekeraars) werd in 2014 voor de vierde keer gehouden.

Het doel is basisschoolleerlingen van de groepen 6, 7 en 8 te leren omgaan met geld. Tijdens de ‘Week van het geld’ hebben in totaal 2.000 gastdocenten samen 4.000 gastlessen verzorgd op 1.550 scholen voor ruim 140.000 kinderen in het basisonderwijs. Het gastlesprogramma ‘Bank voor de klas’ is een van de 80 verschillende activiteiten tijdens de Week van het geld. In de lessen staat de Cash Quiz centraal, een speciaal door de NVB ontwikkeld spel om financiële educatie leuk en aantrekkelijk te maken. In deze klassikale quiz komen onderwerpen aan de orde die te maken hebben met het ‘omgaan met geld’. De aftrap voor de gastlessen werd op maandag 10 maart gegeven op De Brede School (gevormd door de basisscholen As-Soeffah, Bijlmerhorst en De Polsstok) in Amsterdam Zuidoost. Staatssecretaris Sander Dekker (OCW) en NVB-voorzitter Chris Buijink luidden de start in door gezamenlijk een gastles te verzorgen.

Sponsoring

Naast het al eerder genoemde NWB Fonds (bijdrage 2014: € 500.000) en de NWB Bank MVO-award (2014: € 25.000), sponsort de bank projecten op het gebied van water, cultureel erfgoed en geschiedkunde. In 2014 bedroeg de totale sponsorbijdrage € 43.666 (2013: € 63.530). De afname van deze bijdrage is het gevolg van een geringer aantal sponsoraanvragen. Van de 16 aanvragen zijn er 14 gehonoreerd. De afgewezen aanvragen hadden helaas te weinig raakvlak met de doelstellingen die worden gehanteerd voor het sponsorbeleid. In 2014 heeft de NWB Bank onder meer de volgende projecten gesponsord:

- Water – een bijdrage aan het Nederlands Watermuseum voor een upgrade van de audiovisuele apparatuur in de Watercinema;
- Cultureel erfgoed – een bijdrage voor de aankoop van een 17e-eeuws schilderij waarop herstelwerkzaamheden aan een dijk staan afgebeeld.
- Geschiedkunde – de bank heeft bijgedragen aan een boekuitgave over de Nederlandse rivieren van 1700 tot heden.

Thema 4: Integer en transparant handelen

Voor een publiekesectorbank zijn betrouwbaarheid en inzichtelijkheid van handelen absolute vereisten. Dit geldt tevens voor de interne communicatie met medewerkers.

Transparantie in werkwijzen en tarieven

De werkwijzen van de NWB Bank worden in zowel individuele gesprekken als presentaties toegelicht aan klanten en stakeholders, om inzicht te verschaffen in de achtergrond van het handelen van de bank en de hiervoor te maken kosten. Ten aanzien van gestructureerde producten, zoals een doorzak van derivaten of herstructurering van leningen, is de NWB Bank transparant in de te maken kosten en de berekeningen hiervan. De te doorlopen processen worden vooraf kenbaar gemaakt, zodat alle belanghebbenden weten wat van hen wordt verwacht. Desgewenst werkt de bank altijd mee aan dry-runs, waarbij processen vooraf worden doorlopen om de kans op onduidelijkheden en onvoorziene gebeurtenissen te minimaliseren.

Klanten kunnen indicatieve tarieven van de NWB Bank via de website of telefonisch opvragen. Het wekelijkse 'Overzicht financiële markten' bevat eveneens tariefindicaties. Dit stelt klanten in staat de markt te volgen en investeringsbeslissingen op de juiste rentelasten te baseren.

Interne transparantie

De NWB Bank streeft naar een open dialoog tussen de medewerkers van haar organisatie. Dit betekent in de praktijk dat medewerkers onderling zoveel mogelijk kennis en informatie uitwisselen. In het streven de interne transparantie te optimaliseren is in de vergadercyclus van het managementteam een tussentijdse evaluatie van de afdelingsjaarplannen opgenomen. Tevens wordt de jaarlijkse review van de AO/IC-beschrijvingen (Administratieve Organisatie en Interne Controle) een vast onderdeel van de in-controlstatements.

Het streven naar betrokkenheid van medewerkers is vormgegeven door onder meer het overleg met de personeelsvertegenwoordiging (PVT) van de bank. De directie heeft het afgelopen jaar meerdere malen overleg gevoerd met de PVT. Bij deze vergaderingen was ten minste eenmaal een lid van de raad van commissarissen aanwezig. De besprekingen gingen over de algemene gang van zaken van de organisatie

en in het bijzonder over de harmonisatie van de pensioenregelingen. Met ruime meerderheid van stemmen is besloten dat per 1 januari 2015 voor alle medewerkers een middelloonregeling geldt.

Met de groei van het aantal medewerkers staat de NWB Bank aan de vooravond van een nieuwe vorm van medezeggenschap, de Ondernemingsraad (OR). In 2015 zullen voorbereidingen worden getroffen voor de oprichting van de OR, die daarmee in de plaats komt van de PVT.

In 2015 wordt in samenwerking met de PVT (dan wel OR) een medewerkerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd. De bank beoogt hierdoor inzicht te krijgen in de werkbeleving van haar medewerkers. Een dergelijk onderzoek wordt om de drie jaar uitgevoerd.

Cultuur, integriteit medewerkers

De NWB Bank speelt een belangrijke rol in de financiële dienstverlening binnen de publieke sector en kan haar rol optimaal vervullen als de samenleving, en de klant in het bijzonder, vertrouwen heeft in de organisatie en de integriteit waarmee de bank opereert. De NWB Bank is deelnemer van het Dutch Securities Institute (DSI). Het DSI is een stichting met als doel het bevorderen, bewaken en toetsen van de deskundigheid en integriteit van financiële dienstverleners. Medewerkers in commerciële of integriteitsgevoelige functies wordt gevraagd zich in het openbare DSI-register te laten registreren. In 2014 zijn 8 medewerkers geregistreerd bij het DSI.

Daarnaast vergewist de bank zich bij wervings- en aannameprocedures van de integriteit van nieuwe medewerkers. Belangrijk instrument hierbij is de Pre-Employment Screening. De screening maakt onderdeel uit van de arbeidsovereenkomst en vloeit voort uit de nadere regelgeving van de Wet op het financieel toezicht (Wft). De Wft bepaalt zich tot het screenen van medewerkers voor een financiële functie, maar bij de NWB Bank ondergaat iedereen, ongeacht functie, de Pre-Employment Screening. Voor de uitvoering hiervan doet de bank een beroep op het DSI. De screening door het DSI omvat controle van het identiteitsbewijs, de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG), de eigen verklaring met betrekking tot integriteit, de juistheid van werkgeversreferenties over de laatste vijf jaar, relevante diploma's en faillissementscontrole. Verder kan de bank aanvullend referenties van vorige werkgevers opvragen. In selectie- en arbeidsvoorwaardengesprekken met kandidaten wordt expliciet ingegaan op integriteit in al haar vormen.

In overeenstemming met de Code Banken heeft de directie een moreel-ethische verklaring getekend en de bankierseed afgelegd (zie: Corporate Governance). De inhoud van deze verklaring is voor medewerkers van de bank vertaald naar de Gedragscode. De Gedragscode is door alle personeelsleden ondertekend en maakt onderdeel uit van het arbeidscontract.

Onderdeel van de wijzigingen in de Wft is de uitbreiding van de bankierseed of -belofte, die in 2015 door alle medewerkers zal worden afgelegd. Uit de bankierseed vloeien gedragsregels voort, die zijn onderworpen aan tuchtrecht. Daarnaast zijn vanaf 2015 een maatschappelijk statuut met gemeenschappelijke waarden en een nieuwe Code Banken van kracht. Ter bescherming van de privacy van medewerkers wordt niet gerapporteerd over de uitkomsten van de Pre-Employment Screening, de Insiderregeling en de Gedragscode. Eventuele meldingen worden geregistreerd door de compliance officer.

De bank organiseert tweejaarlijks, of zoveel vaker als noodzakelijk, trainingen op het gebied van compliance. Het aandachtsgebied varieert daarbij van interne procedures (Gedragscode, Insiderregeling,

Regeling ongewenste gedragsvormen, Protocol informatiebeveiliging) tot de naleving van externe wet- en regelgeving. In 2014 heeft een security awareness training plaatsgevonden. Het merendeel van de medewerkers heeft deze training gevolgd.

Naast security awareness hecht de bank veel waarde aan een passende cultuur. Het gaat daarbij om hoe managers en medewerkers de normen en waarden van de bank in de praktijk toepassen en of zij zich ernaar gedragen. Om vast te stellen hoe de gewenste en daadwerkelijke cultuur zich tot elkaar verhouden is eind 2014 gestart met een onderzoek naar de zogenoemde 'soft controls'. Toetsing vindt plaats aan de hand van 'De 7 elementen van een Integere Cultuur' van De Nederlandsche Bank. De resultaten van dit onderzoek worden begin 2015 verwacht.

Een ander aspect van maatschappelijke betrokkenheid is het tegengaan van corruptie en omkoping. Bij de NWB Bank hebben zich in 2014 geen interne meldingen van corruptie en omkoping voorgedaan. De bank heeft diverse preventieve maatregelen geïmplementeerd, waarvan de Pre-Employment Screening, de Insiderregeling en de Gedragscode de belangrijkste zijn.

De bank wil zich qua transparantie kunnen meten met de top van haar peers.

Door deel te nemen aan de Transparantiebenchmark van het ministerie van Economische Zaken kan de bank haar prestaties afmeten aan die van vergelijkbare instellingen. De bank heeft als doelstelling binnen de top 10% te scoren op de Transparantiebenchmark. In 2014 is de bank geëindigd op de 28e plaats (2013: 21) op een totaal van 450 deelnemende bedrijven en heeft daarmee haar doelstelling behaald. Onderstaand is de vergelijking opgenomen met andere financiële instellingen:

Naam deelnemer Transparantiebenchmark	**Aantal punten in 2014**
De Nederlandsche Bank N.V.	150
ABN Amro Group N.V.	155
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	167
Rabobank	168
ING Groep	170
Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	184

Dilemma's

Onderstaand zijn enkele onderwerpen opgenomen waarbij de bank een afweging heeft gemaakt tussen verschillende mogelijkheden die samenhangen met MVO-vraagstukken.

Generieke financiering

Bij het structureel toepassen van de MVO-uitsluitingscriteria en het stimuleren van verantwoorde investeringen, vormt de generieke financiering van relaties een dilemma. Het specifieke doel van een lening voor klanten van de NWB Bank is vaak het financieren van een kastekort, een herfinanciering, of zelfs nog niet bekend op het moment van verstrekking, waardoor geen sprake is van financiering van een specifiek project dat op MVO-aspecten kan worden getoetst.

Derivaten

De NWB Bank sluit geen swaps of opties af met haar klanten. Enerzijds is dit, in het geval van woningcorporaties en de zorg, ingegeven door het feit dat dergelijke transacties niet onder de borging van de waarborgfondsen vallen. Anderzijds is de NWB Bank van mening dat het instrument niet voor iedere klant geschikt is en daarom niet generiek verstrekt kan worden. Tegelijkertijd zijn de meeste klanten bij de keuze voor een derivatentegenpartij gehouden aan de 'Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden' (Ruddo) of de 'Beleidsregels derivaten woningcorporaties'. Een voorschrift van beide regelingen is dat de derivatentegenpartij een minimale rating heeft. Doordat steeds minder financiële instellingen aan deze ratingeis voldoen, vragen klanten regelmatig of de NWB Bank toch niet als tegenpartij wil fungeren. Dit is een dilemma omdat de bank enerzijds haar klanten altijd wil helpen en anderzijds vast wil houden aan het gekozen interne beleid.

Nieuwe producten

Bij het ingaan op een specifieke klantbehoefte kan een situatie ontstaan waarin moet worden afgewogen of een nieuw product kan/moet worden geïntroduceerd. In het productgoedkeuringsproces van de NWB Bank wordt een afweging gemaakt van de risico's van dit nieuwe product, zowel voor de klant als voor de bank zelf. Dit kan ertoe leiden dat een klant niet altijd geheel naar diens wens wordt bediend in verband met de aan het product verbonden risico's. Dit is een dilemma omdat de bank enerzijds haar klanten altijd wil helpen en anderzijds vast wil houden aan het gekozen beleid.

Onderling lenen door Decentrale Overheden

De wet Schatkistbankieren verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist.'Overtollig' zijn alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor hun publieke taak. Een uitzondering hierop geldt als decentrale overheden (DCO's) onder bepaalde voorwaarden aan elkaar lenen. Op dat moment zijn de uitlenende DCO's directe concurrenten van de NWB Bank. Het dilemma dat zich hier voordoet, is dat klanten weliswaar uiteindelijk de goedkoopste financiering krijgen, wat aansluit bij de centrale missie van de NWB Bank, maar dat er tegelijkertijd sprake is van een ongelijk speelveld. Deze partijen zijn immers niet onderhevig aan kapitaals- en liquiditeitseisen of zorgplicht. Dit kan zowel voor de klant als voor de DCO risico's met zich meebrengen.

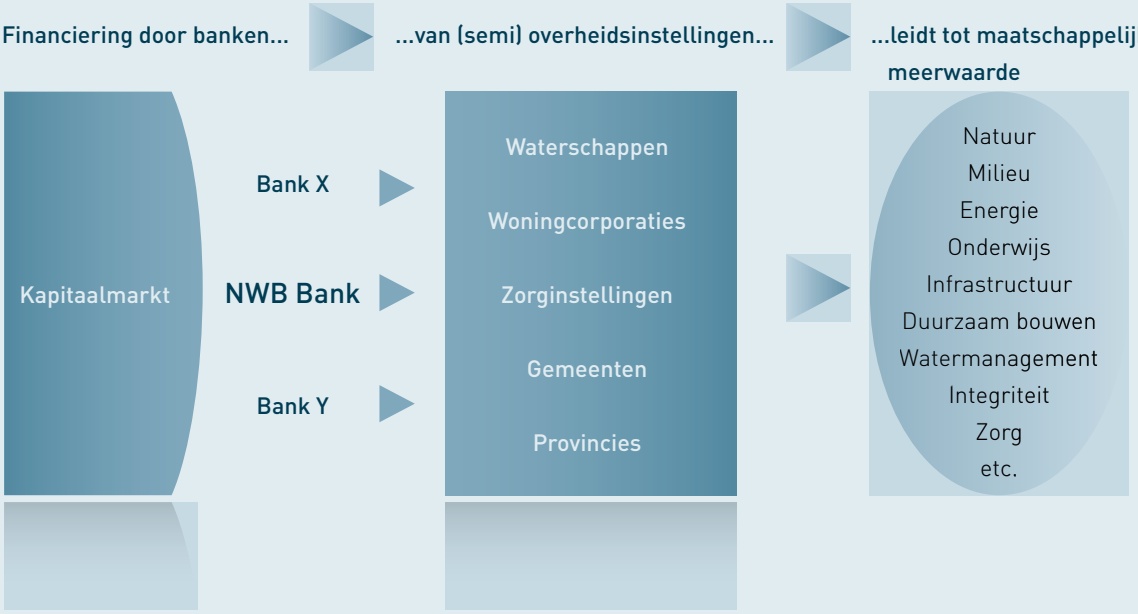
Rebound gemeenten

De klantgroep gemeenten heeft met haar huisbank een betalingsovereenkomst, waarin soms de zogenaamde reboundbepaling kan zijn opgenomen. Een rebound impliceert dat de huisbank de mogelijkheid krijgt om een tweede, scherpere aanbieding te doen. De NWB Bank meent dat dit ten koste gaat van een eerlijk en transparant offerteproces en wil om die reden in een dergelijk proces geen offerte uitbrengen. Dit is een dilemma omdat de bank te allen tijde beschikbaar wil zijn voor financiering van haar klanten.

Ongeborgde financiering

Statutair kan de NWB Bank alleen Nederlandse decentrale overheden of sterk gelieerde dan wel gegarandeerde instellingen financieren, zoals woningcorporaties en zorginstellingen onder garantie van respectievelijk het WSW en het WFZ. Dit betekent dat de NWB Bank zonder die garantie geen leningen verstrekt aan woningcorporaties of zorginstellingen. Het dilemma hierbij is dat deze klanten juist dit deel van hun financieringsbehoefte in de huidige markt moeilijk ingevuld krijgen. Door het ontbreken van deze garantie kan de NWB Bank echter, voor dat deel van de financiering, haar kerntaak (het zo goed en goedkoop mogelijk financieren van haar klanten) binnen de huidige statuten niet waarmaken. Alleen een wijziging van de statuten zou de bank in staat stellen ongeborgde financiering te verstrekken.

Ketenverantwoordelijkheid



Klanten

Alle aandelen van de NWB Bank zijn in eigendom van de overheid (waterschappen, Nederlandse Staat en provincies). Daarbij hebben ook de klanten van de bank (de Nederlandse publieke sector) zelfstandig al een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid. De publieke opinie, het democratisch proces en toepasselijke wet- en regelgeving zien hierop toe. Om toch een verdere bewustwording te stimuleren, besteedt de NWB Bank tijdens gesprekken met klanten aandacht aan duurzaamheid en biedt zij via de MVO-award een podium aan innovatieve projecten. Het duurzaamheidsbeleid van klanten wordt ook tijdens bezoeken en relatiedagen regelmatig besproken. Met de tien grootste kredietrelaties vindt bovendien periodiek overleg plaats, waarbij hun duurzaamheidsbeleid mede aan de hand van jaarverslagen wordt doorgenomen. De tien grootste kredietrelaties zijn met name woningcorporaties, die vanuit hun kerntaak in de sociale huisvesting een belangrijke maatschappelijke bijdrage leveren in Nederland.

Daarnaast is de zorgplicht naar klanten voor de NWB Bank een belangrijke verantwoordelijkheid binnen de keten, zoals tevens benadrukt in de Code Banken. Voorbeelden hiervan zijn de informatiebrief voor klanten met een beschrijving van de specifieke kenmerken van een lening, de uitgebreide productbeschrijvingen op de website van de bank en de door de bank georganiseerde relatiedagen die altijd in het teken staan van educatie over financiële producten en markten.

Investeerders

Een ander deel van de keten vormen de investeerders in het schuldpapier van de NWB Bank. Deze investeerders, zoals institutionele en duurzame beleggers, tonen belangstelling voor de duurzaamheid van organisaties waarin zij investeren. Zo zetten zij onderzoeksbureaus in op het gebied van duurzaamheid, die aan de hand van questionnaires het MVO-beleid en de transparantie van de NWB Bank beoordelen. De NWB Bank faciliteert deze onderzoeksbureaus in hun beoordeling, door aanvullende informatie op te nemen in de GRI-tabel en met hen in gesprek te gaan. Daarnaast publiceert de NWB Bank sinds de uitgifte van de Waterobligatie (zie www.nwbbank.com/ green-bond-waterobligatie) jaarlijks

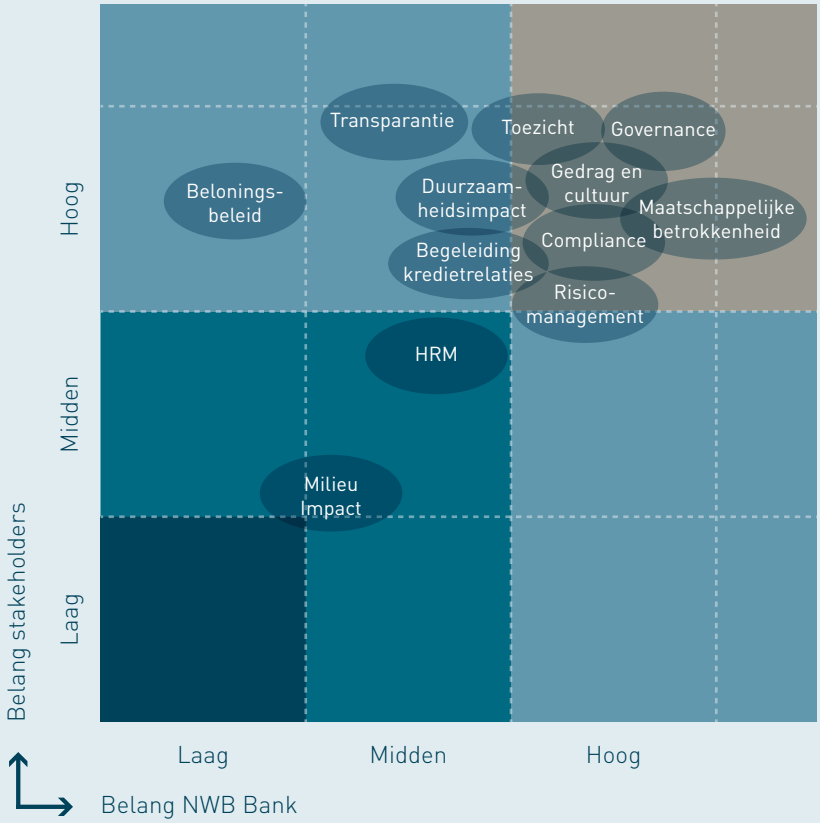
een nieuwsbrief waarin zij aan de investeerders in de Waterobligatie verantwoording aflegt over de aanwending van de opbrengst van de Waterobligatie, te weten de financiering van klimaatvriendelijke projecten van de waterschappen.

Leveranciers

De Nederlandse (decentrale) overheden stimuleren onder leiding van het ministerie van Infrastructuur en Milieu de markt voor duurzame producten, door criteria te stellen voor duurzame inkoop. De NWB Bank volgt haar klanten in dit beleid en probeert via haar inkoopactiviteiten invloed uit te oefenen op het gedrag van toeleveranciers ten aanzien van zaken als arbeidsomstandigheden, rechten van werknemers en milieu. In gesprekken met leveranciers komen onderwerpen als de toepassing van inkoopcriteria en verbeteringen op het gebied van duurzaamheid aan de orde. Vanaf 1 januari 2015 hebben alle overheden in Nederland de verantwoordelijkheid op zich genomen om 100 procent duurzaam in te kopen.

Stakeholderdialoog

De NWB Bank treedt structureel in contact met haar belanghebbenden (stakeholders). In het kader van MVO beschouwt de bank als stakeholders alle personen en organisaties met wie zij samenwerkt of die belang hechten aan de maatschappelijke rol die zij als publiekesectorbank vervult. Tot deze stakeholders rekent de bank in ieder geval haar aandeelhouders, klanten, investeerders, medewerkers, toezichthouders en de overheid. Net als in eerdere jaren is in 2014 een materialiteitsanalyse gemaakt van de MVO-onderwerpen die voor de bank van belang zijn. De onderwerpen zijn in kaart gebracht op basis van gesprekken met stakeholders en waar mogelijk het door hen gevoerde beleid ten aanzien van algemeen maatschappelijke en sectorspecifieke onderwerpen. Dit heeft geresulteerd in de hier afgebeelde 'Plot Materiële Onderwerpen' (PMO), die uitgebreid is bediscussieerd met de leden van de CSR-committee. Vooral de onderwerpen governance, toezicht, compliance/integriteit en transparantie hebben een hoge relevantie voor zowel de stakeholders als voor de NWB Bank. Dit blijkt onder meer uit het beleid van toezichthouders, gesprekken met aandeelhouders, de aandacht voor credit ratings in de financiële markten en het beleid van de NWB Bank zelf. Een toelichting op de figuur is opgenomen in de GRI-tabel.



De PMO is ingestoken vanuit de stakeholders. Met hen hebben gesprekken plaatsgevonden, er is online onderzoek gedaan en via benchmarks is de vergelijking met peers gemaakt om te bepalen welke onderwerpen voor stakeholders belangrijk zijn. Op grond van de impact voor verschillende stakeholders en hun feedback is een inschatting gemaakt van het belang dat elk van de onderwerpen voor hen vertegenwoordigt. Niet alle stakeholders hebben immers dezelfde belangen. Het belang van de NWB Bank is vervolgens bepaald in de CSR-committee waarin ook de directie is vertegenwoordigd. In de discussie is ook een aantal onderwerpen als minder materieel beoordeeld. Deze onderwerpen zijn in de plot niet meegenomen. De CSR-committee heeft vooral de onderwerpen gedrag en cultuur, duurzaamheidsimpact en maatschappelijke betrokkenheid als materieel bestempeld. Governance, toezicht en compliance zijn onderwerpen die met name door de directie als materieel zijn aangemerkt. Met een kleine kantoororganisatie heeft de NWB Bank een geringe impact op het milieu, hetgeen ook de stakeholders zich bewust zijn.

De onderwerpen zijn, gekoppeld aan het MVO-beleid van de bank, hieronder gerubriceerd naar de stakeholder voor wie zij het meest materieel zijn.

Stakeholder	**Materieel onderwerp**	**Thema en MVO-beleid**
Aandeelhouders	Beloningsbeleid	Integer en transparant handelen
	Maatschappelijke betrokkenheid	Duurzaam en betrokken financieren
Klanten	Begeleiding kredietrelaties	Financiële expertise delen met de publieke sector
	Maatschappelijke betrokkenheid	Duurzaam en betrokken financieren
Investeerders	Duurzaamheidsimpact	Duurzaam en betrokken financieren
	Transparantie	Integer en transparant handelen
	Governance	Integer en transparant handelen

Medewerkers	HRM	Integer en transparant handelen
Overheid	Facilitair	Duurzaam en maatschappelijk opereren
Toezichthouders	Gedrag en cultuur	Integer en transparant handelen
	Toezicht	Integer en transparant handelen
	Compliance	Integer en transparant handelen
	Risicomanagement	Integer en transparant handelen

Aandeelhouders

Eenmaal per jaar vindt een Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) plaats. In deze vergadering legt de directie onder meer verantwoording af ten aanzien van doelstellingen (waaronder MVO), bedrijfsstrategie, beleid en financiële resultaten. Daarnaast vindt periodiek overleg plaats met de aandeelhouders waarin, naast actuele ontwikkelingen bij de bank, ook maatschappelijke ontwikkelingen aan de orde komen die de bank of haar aandeelhouders kunnen raken. Ook onderwerpen als governance en de ontwikkelingen op dit gebied worden regelmatig met de aandeelhouders besproken. In de AvA van 2014 kwam naar voren dat de thema's goed zijn beschreven met een visie en een missie.

Klanten

De verschillende klantgroepen van de NWB Bank staan bloot aan sectorspecifieke ontwikkelingen. Hierdoor is de focus op (rente)kosten en financiële risico's organisatiebreed toegenomen. Ook leiden ontwikkelingen op de financiële markten tot kansen en bedreigingen, die klanten zowel direct als indirect kunnen raken. Een gevolg van al deze ontwikkelingen is de toenemende complexiteit ten aanzien van (acute) financieringsvraagstukken, waardoor klanten over dergelijke onderwerpen vaker van gedachten willen wisselen. Afhankelijk van het onderwerp en de wensen van de klant, vinden zulke gesprekken zowel telefonisch als tijdens bezoeken plaats. De gedeelde kennis en ervaring van de medewerkers van de NWB Bank draagt ertoe bij dat klanten over meer informatie beschikken waarmee zij beter afgewogen beslissingen kunnen nemen.

De NWB Bank stuurde ook in 2014 haar klanten wekelijks het 'Overzicht Financiële Markten' toe. Een overzicht dat tevens op de website wordt geplaatst en als hulpmiddel dient om de markt beter te volgen. Dit stelt klanten onder meer in staat bij een drastische wijziging van marktomstandigheden direct te anticiperen. De NWB Bank organiseert daarnaast relatiedagen, waar zij dieper en breder inzicht verschaft in ontwikkelingen van financiële markten, producten en handelswijzen van partijen die voor klanten van belang kunnen zijn. De agenda voor relatiedagen wordt aan de hand van input van klanten opgesteld. De hoge opkomst bevestigt dat de relatiedagen in een behoefte voorzien. Op uitnodiging geeft de NWB Bank tevens presentaties over specifieke onderwerpen tijdens netwerkbijeenkomsten en regionale overleggen.

Zowel bij bezoeken aan klanten als tijdens de relatiedagen staat MVO op de agenda. Daarnaast reikt de NWB Bank jaarlijks de MVO-award uit. Met deze prijs wil de NWB Bank de ontwikkeling van maatschappelijk verantwoorde projecten bij klanten stimuleren en hieraan een podium bieden. De winnaar ontvangt een geldbedrag dat mag worden geïnvesteerd in het onderliggende project of geschonken aan een maatschappelijk doel naar keuze. De NWB Bank voert structureel overleg met haar toezichthouders, de brancheorganisaties en de waarborgfondsen van klantgroepen. Hieraan ontleent de bank informatie en achtergronden over (nieuw) beleid in de verschillende sectoren, waarmee zij op de belangen van haar klanten kan inspelen. Daarnaast levert het inzicht op in de behoeften van toezichthouders en waarborgfondsen enerzijds en klanten anderzijds, waarvoor de bank in afstemming met deze stakeholders

oplossingen kan aandragen. Zo is de samenstelling van een product in overleg met woningcorporaties zodanig aangepast, dat zij hun collateral management efficiënter kunnen inrichten.

Investeerders

De directie en de medewerkers van treasury bezoeken in de loop van het jaar investeerders om een toelichting te geven op de halfjaar- en jaarcijfers en overige ontwikkelingen. De NWB Bank financiert zich grotendeels op de internationale geld- en kapitaalmarkt via de uitgifte van verhandelbaar schuldpapier. Hierdoor kent de bank veel van haar investeerders niet bij naam. Via internationale roadshows, het jaarverslag en informatie op de website worden investeerders geïnformeerd. In de gevallen dat de investeerder wel bekend is, vindt bij nieuwe partijen vooraf een 'Know your customer' analyse plaats en wordt alleen geld aangenomen van partijen die door deze due diligence heen komen. De NWB Bank zoekt actief de discussie met investeerders die duurzaam beleggen. In deze dialoog zoekt de bank actief naar verbeterpunten voor haar MVO-beleid.

Zo is ook de Waterobligatie in dialoog met investeerders, via de betrokken banken, tot stand gekomen. Deze Waterobligatie, uitgegeven in 2014, was de eerste 'groene obligatie' voor de NWB Bank, met een omvang van € 500 miljoen. Met de uitgifte heeft de NWB Bank nieuwe investeerders aangetrokken en het marktbereik voor groene obligaties vergroot. In aanvulling op de traditionele investeringsafwegingen zoals investeringsveiligheid en op risico afgestemde opbrengsten, is 69% van de obligaties door investeerders gekocht uit interesse om, binnen hun investeringsmandaat, klimaatvriendelijke projecten te steunen.

Medewerkers

De medewerkers zijn belangrijke stakeholders van de NWB Bank. Professionele en betrokken medewerkers zijn immers bepalend voor het succes van de bank. Daarom is het van belang dat zij hun kennis en vaardigheden blijven ontwikkelen. De bank heeft hiervoor een ruim opleidingsbudget beschikbaar. Naast individuele trainingen worden ook regelmatig in-company trainingen georganiseerd, met aandacht voor onder meer compliance-aspecten en informatiebeveiliging.
De NWB Bank streeft naar een open dialoog tussen de medewerkers van haar organisatie. Dit betekent in de praktijk dat medewerkers onderling zoveel mogelijk kennis en informatie uitwisselen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door verspreiding van de notulen van het managementoverleg en door structureel werkoverleg, zowel een-op-een als op afdelingsniveau. Uitwisseling van kennis vindt ook plaats door samenwerking in multidisciplinaire gremia en projectgroepen binnen de bank. Verder worden medewerkers uitgenodigd, in het bijzonder tijdens functionerings- en beoordelingsgesprekken, om hun wensen en ideeën over de organisatie en het werken bij de bank kenbaar te maken. Ook heeft de bank oog voor de balans tussen werk en privé van de individuele medewerker. Al deze elementen dragen bij aan de betrokkenheid van medewerkers bij de organisatie als geheel.

Het streven naar betrokkenheid van medewerkers is vormgegeven door onder meer het overleg met de personeelsvertegenwoordiging (PVT) van de bank. De directie heeft het afgelopen jaar meerdere malen (viermaal in 2014) overleg gevoerd. Bij deze vergaderingen was ten minste eenmaal een lid van de raad van commissarissen aanwezig. De besprekingen gingen over de algemene gang van zaken van de

organisatie en in het bijzonder over de harmonisatie van de pensioenregelingen. Met ruime meerderheid van stemmen is besloten dat per 1 januari 2015 voor alle medewerkers een middelloonregeling geldt. De PVT heeft over de pensioenregeling meermalen overleg gevoerd met de directie, die de input van de PVT heeft meegenomen bij de samenstelling van de nieuwe pensioenregeling. Met de groei van het aantal medewerkers staat de NWB Bank aan de vooravond van een nieuwe vorm van medezeggenschap, de Ondernemingsraad (OR). In 2015 zullen voorbereidingen worden getroffen voor de oprichting van de OR, die daarmee in de plaats komt van de PVT.

In 2015 wordt in samenwerking met de PVT (dan wel OR) een medewerkerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd. De bank beoogt hierdoor inzicht te krijgen in de werkbeleving van haar medewerkers.

Toezichthouders

Meermalen per jaar heeft de NWB Bank overleg met de wettelijke toezichthouders – De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten – die toezien op de naleving van wet- en regelgeving. Met ingang van november 2014 is, in nauwe samenwerking met de nationale toezichthouders, de Europese Centrale Bank (ECB) toezicht gaan houden op de groep van circa 130 significante banken in de eurozone. De NWB Bank is onderdeel van deze groep en valt ook onder dit ECB-toezicht. Gedurende 2014 zijn de Europese banken die onder direct toezicht van de ECB komen, onderworpen aan een Comprehensive Assessment (CA). De CA concentreerde zich op de kwaliteit van bankbalansen (Asset Quality Review) en de weerbaarheid van banken onder ongunstige economische scenario's (Stress Test). Gedurende de CA is informatie over belangrijke onderwerpen gedeeld tussen de verschillende belanghebbenden.

Naast de wettelijke toezichthouders is de bank ook onderhevig aan toezicht door rating agencies. Naast Moody's en Standard & Poor's, die de bank ten behoeve van investeerders beoordelen op kredietrisico, zijn er ook internationaal opererende bureaus op het gebied van duurzaamheid. Met deze laatste groep is de NWB Bank eveneens de dialoog aangegaan. Doel is te kijken waar de bank haar beleid kan aanpassen, na goede afweging van verschillende stakeholderbelangen, om nog duurzamer te gaan ondernemen.

Overheid

Als bank van en voor de overheid is de NWB Bank actief binnen het speelveld zoals dat door de centrale overheid is vastgesteld voor decentrale overheden en de door hen geborgde instellingen. De NWB Bank overlegt regelmatig met de relevante ministeries en levert waar mogelijk deskundigheid in beleidsdiscussies of anderszins, op voor onze klanten actuele onderwerpen. Zo is de NWB Bank actief deelnemer in de werkgroep Financiering Decentrale Overheden (Fido).

De NWB Bank en de Europese Investeringsbank (EIB) zijn een bijzondere samenwerking overeengekomen om gezamenlijk op te trekken bij langetermijnfinancieringen in het publieke domein. De aandachtsgebieden zijn duurzaam openbaar vervoer, gezondheidszorg, onderwijs, sociale woningbouw, hernieuwbare energie en energiebesparing, water, en klimaatadaptatie en –mitigatie (bijvoorbeeld dijken en sluizen).

Onafhankelijk assurance rapport

Aan de lezers van het Jaarverslag 2014 van de Nederlandse Waterschapsbank N.V.

Oordeel

Wij hebben het hoofdstuk 'Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen' (hierna: het MVO-hoofdstuk) van het Jaarverslag 2014 van de Nederlandse Waterschapsbank N.V. (hierna: NWB Bank) gecontroleerd. Naar ons oordeel is de informatie in het MVO-hoofdstuk, in alle van materieel belang zijnde aspecten, juist weergegeven in overeenstemming met de G4 richtlijnen van het Global Reporting Initiative aangevuld met interne richtlijnen. We verklaren, voor zover wij dat kunnen beoordelen, dat de MVO-informatie in de overige delen van het Jaarverslag verenigbaar is met de informatie in het MVO-hoofdstuk.

De basis voor ons oordeel

We hebben onze opdracht uitgevoerd in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3810N "Assurance-opdrachten inzake maatschappelijke verslagen". We verstrekken geen zekerheid bij de haalbaarheid van de doelstellingen, verwachtingen en ambities van NWB Bank.

Onze verantwoordelijkheden op grond van Standaard 3810N en de uitgevoerde werkzaamheden zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van het MVO-hoofdstuk'.

Wij zijn onafhankelijk van NWB Bank zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).
Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van de Directie voor het MVO-hoofdstuk

De Directie is verantwoordelijk voor het opmaken en juist weergeven van het MVO-hoofdstuk in overeenstemming met de G4 richtlijnen van het Global Reporting Initiative aangevuld met interne richtlijnen zoals toegelicht in de paragraaf 'MVO-Verslaggevingsrichtlijnen' van het MVO-hoofdstuk. De informatie in het MVO-hoofdstuk moet worden beschouwd in samenhang met deze toelichting.

In dit kader is de Directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die zij noodzakelijk acht om het opmaken van het MVO-hoofdstuk mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van het MVO-hoofdstuk

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van de controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken. Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Het uitvoeren van een risicoanalyse, waaronder een media-analyse, ter verdieping van ons inzicht in de relevante MVO-onderwerpen voor NWB Bank gedurende de rapportageperiode;
- Het evalueren van de geschiktheid en de toepassing van de eigen rapportagerichtlijnen gebruikt bij het opstellen van het MVO-hoofdstuk;
- Het evalueren van de opzet en het bestaan, en testen van de werking van de systemen en processen voor informatieverzameling en -verwerking voor de informatie in het MVO-hoofdstuk;
- Het afnemen van interviews met Directieleden en leden van het CSR committee die verantwoordelijk zijn voor het MVO-beleid;
- Het afnemen van interviews met relevante medewerkers en leden van het CSR committee die verantwoordelijk zijn voor het aanleveren van informatie voor het MVO-hoofdstuk.
- Het evalueren van interne en externe documentatie, op basis van deelwaarnemingen, om te bepalen of de informatie in het MVO-hoofdstuk voldoende is onderbouwd.

Tijdens ons onderzoek hebben wij de noodzakelijke wijzigingen in het MVO-hoofdstuk besproken met NWB Bank en hebben wij vastgesteld dat deze wijzigingen adequaat zijn verwerkt in de definitieve versie van het MVO-hoofdstuk.

Amsterdam, 18 maart 2015

KPMG Sustainability,
Onderdeel van KPMG Advisory N.V.

W.J. Bartels RA

MVO-award

De NWB Bank reikt jaarlijks de MVO-award uit. Hiermee wil de bank het ontwikkelen van maatschappelijk verantwoorde projecten bij haar klanten stimuleren. De MVO-award 2014 bestaat uit een geldbedrag van € 25.000 plus de kans om het project op verschillende manieren onder de aandacht te brengen bij een groter publiek.

Voorwaarden

Projecten die tussen januari 2013 en december 2014 zijn opgeleverd of (grotendeels) ontwikkeld, konden meedingen. De winnaar dient het gewonnen geldbedrag te besteden aan een maatschappelijk verantwoorde investering of te schenken aan een maatschappelijke organisatie naar keuze. Iedere organisatie mocht maximaal drie projecten inzenden.

De beoordeling van inzendingen

Om de inzendingen onafhankelijk en objectief te kunnen beoordelen, is een jury gevormd, die alle inzendingen op vier criteria heeft beoordeeld:

1) Innovatief en vernieuwend karakter
2) Praktische uitvoerbaarheid en effectiviteit
3) Uitstraling en maatschappelijke impact
4) Zichzelf terugverdienend in financiële en/of maatschappelijke termen

De juryleden van de MVO-award:

Voorzitter: Sjaak Jansen
Staatsraad Raad van State

Albertine van Vliet-Kuiper
Lid raad van commissarissen NWB Bank

Ellen van Donk
Hoogleraar aan de Universiteit van Utrecht





Winnaar 2014: de Stroomversnelling

De Stroomversnelling is een initiatief van zes woningcorporaties (Portaal, Wonen Limburg, Tiwos, Woonwaard, Lefier en Stadlander) en vier bouwbedrijven (BAM, VolkerWessels, Dura Vermeer en Ballast Nedam). Het gezamenlijke doel is om voor 2020 111.000 huurwoningen zo te verbouwen dat ze weinig energie verbruiken en ook zelf energie opwekken. Resultaat: voor hetzelfde geld krijgt de bewoner een comfortabel thuis, waarbij de energiemeter aan het einde van het jaar op nul staat.

Met de Stroomversnelling helpen woningcorporaties huurders om de totale kosten van wonen zo laag mogelijk te houden. Tegelijkertijd behoudt het vastgoed zijn waarde en draagt het bij aan een duurzame toekomst van Nederland.

De jury koos de projecten CO_2-winning en RijswijkBuiten van respectievelijk Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de gemeente Rijswijk tot de overige top-3.

Toelichting jury

Hoewel de volledige top-3 ruim voldoet aan de vier beoordelingscriteria van de jury, springt de Stroomversnelling er positief uit. Dankzij helder opdrachtgeverschap vanuit het management van Portaal is innovatie gestimuleerd. Het project, waarvan de eerste fase reeds is gestart, verlengt de levensduur van bestaand bezit op een groene en rendabele manier. Daarnaast is het project met een verwachte renovatie van 111.000 verhuurbare eenheden substantieel van omvang. De voortrekkersrol van Portaal

brengt verschillende risico's en uitdagingen met zich mee, maar effent bij succesvolle implementatie het pad voor woningcorporaties die in de toekomst willen volgen. Dit maakt verdere uitrol binnen Nederland mogelijk.

De overige in de top-3 geëindigde projecten zijn CO_2-winning en RijswijkBuiten. Eerstgenoemde vanwege haar unieke karakter: het terugwinnen en vervolgens hergebruiken van het CO_2 dat vrijkomt tijdens het waterzuiveringsproces. Een dergelijke techniek is immers nog nergens getest of gerealiseerd. De duurzame nieuwe woonwijk RijswijkBuiten gooide hoge ogen bij de jury door de vooruitziende blik en ambitie van de gemeente, waarmee zij op een groene manier verarming van het gebied tegengaat en demografische verscheidenheid aanbrengt.

Aanwending prijs

Woningcorporatie Portaal krijgt bij renovaties steeds vaker te maken met (oudere) hulpbehoevenden en bewoners die moeite hebben om sociaal en economisch mee te komen. Met technische oplossingen wordt constant geprobeerd verbindingen te leggen met andere sectoren, maar op sociaal gebied is er nog veel ruimte voor verbetering. Portaal wil het gewonnen geldbedrag gebruiken om de verbinding te leggen naar andere sectoren. De corporatie wil zo oplossingen bedenken om deze doelgroepen, die het toch al moeilijk hebben, bij renovaties beter te bedienen.

Toelichting andere deelnemers uit de top 3

Abstract CO_2 winning op rwzi Beverwijk

CO_2-winning op rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) Beverwijk is een uniek project waarin een nieuwe grondstof uit afvalwater wordt gewonnen en afgezet; het waterschap een extra tool in handen geeft om te voldoen aan de Klimaatakkoorddoelstelling en MJA3-afspraken (convenant energy-efficiency overheden en bedrijven) en extra geld oplevert! CO_2 is een restproduct van het proces waarin biogas wordt omgezet in groengas, biogasopwaardering genoemd. Omdat de CO_2 van zeer hoge kwaliteit is, werken Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK), Organic Carbondioxide for Assimilation of Plants (OCAP), BioGast en ARCADIS samen om de CO_2 op te slaan en te injecteren in het CO_2-net van OCAP, waarmee het aan tuinders wordt geleverd. Gedurende de looptijd van het project zal ca. 6 miljoen m^3 CO_2 nuttig worden ingezet in plaats van te worden uitgestoten. De energiebesparing die hiermee jaarlijks wordt gerealiseerd ten opzichte van conventionele CO_2-winning, is gelijk aan die van 900 woningen. Door de samenwerking met BioGast (eigenaar en exploitant van de installatie) zijn de investeringskosten voor het waterschap beperkt en is de terugverdientijd kort: kleiner dan 5 jaar. Het concept van CO_2-winning uit het slib van rwzi's is nog nergens ter wereld toegepast. Rwzi Beverwijk heeft daarom de primeur dit concept te kunnen toepassen. Vanuit andere waterschappen is al veel interesse getoond in het concept.

RijswijkBuiten

In de komende 10 jaar verandert de zuidkant van Rijswijk compleet. RijswijkBuiten is de nieuwe woonwijk van Rijswijk. De drie gebieden Sion, 't Haantje en Pasgeld smelten samen tot een prachtige nieuwe wijk, waarbij rekening wordt gehouden met de unieke kenmerken van elk van de drie gebieden. Tussen nu en 2023 worden er 3.500 woningen gerealiseerd. Alleen al die orde van grootte maakt het tot een anders-dan-anders project. RijswijkBuiten wordt een wijk die in het oog springt mede door de bijzondere opzet en invulling. Een wijk voor en van iedereen, maar bovenal een duurzame wijk. De woningen in RijswijkBuiten worden nu al gerealiseerd met een EPC (EnergiePrestatieCoëfficiënt) van 0,0 door een innovatief energiesysteem toe te passen! Energiezuinig dus en dat zien de bewoners ook terug in hun energierekening. Maar ook duurzaam door de ruime opzet, standaard twee parkeerplaatsen per woning, de groene omgeving en het water in het gebied. Voor meer informatie zie: **www.rijswijkbuiten.nl**.

MVO-verslaggevingsrichtlijnen

Het disclosurebeleid van de NWB Bank is gericht op een transparante rapportage over haar activiteiten. Waar dit het MVO-beleid betreft, hanteert de bank de richtlijnen van het Global Reporting Initiative (GRI: www.globalreporting.org). De rapportage in dit jaarverslag is gebaseerd op de G4-richtlijnen van het GRI. Het GRI-rapportageniveau komt voor de NWB Bank uit op 'core'. Het hoofdstuk Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen is 'externally assured' door KPMG (zie bijgevoegde verklaring op pagina 62). Een compleet overzicht van de relevante inhoudscriteria en prestatie-indicatoren is opgenomen in de GRI-tabel op de website van de bank.

De milieu- en sociale effecten van NWB Bank liggen voornamelijk binnen onze eigen organisatie. Dit verslag heeft daarom betrekking op de activiteiten en prestaties van de NWB Bank, met haar kantoor in Den Haag. De motivering van de keuze voor het GRI is dat de NWB Bank een goede internationale vergelijkingsmogelijkheid nastreeft met andere instellingen, zoals diverse andere banken en staatsdeelnemingen in Nederland. Bij de bepaling van de inhoud van dit verslag heeft de directie van de NWB Bank een viertal thema's vooropgesteld in haar MVO-rapportage. Deze keuze is mede tot stand gekomen op grond van dialoog met de stakeholders, die tevens een belangrijke doelgroep van dit jaarverslag zijn.

De NWB Bank gebruikt met ingang van 2014 de GRI G4-richtlijnen, in voorgaande jaren werd gerapporteerd in overeenstemming met GRI G3-richtlijnen. Het belangrijkste doel van G4 is dat organisaties rapporten publiceren die relevante informatie bevatten en dat deze rapporten een leidraad voor structurele verandering zijn, binnen en buiten de organisatie.

Risicomanagement (inclusief MVO-aspecten) is een integraal onderdeel van de processen binnen de NWB Bank. De Internal Audit Department (IAD) toetst alle belangrijke processen van de bank ten minste eens in de twee jaar. De IAD functioneert daarnaast als adviseur op het gebied van MVO en bewaakt bovendien de betrouwbaarheid van de informatievoorziening rond MVO.



‘Met het NWB Fonds helpt de NWB Bank waterschappen te voldoen aan de groeiende vraag naar hun expertise, zodat hun kennis en kunde kan worden ingezet bij het oplossen van mondiale watervraagstukken.’

Paul Langeveld, programmamanager NWB Fonds

NWB Fonds

Capacity Building met zichtbaar resultaat

In 2014 bleek uit het OESO-rapport ‘Water governance in the Netherlands: Fit for the future?’ eens te meer dat het Nederlandse waterbeheer een ‘global reference’ vormt. Dat geeft niet alleen vertrouwen voor de toekomst van Nederland: het betekent ook dat de kennis en kunde van de waterschappen het waard zijn te worden ingezet om een bijdrage te leveren aan oplossingen voor mondiale watervraagstukken. Met het NWB Fonds helpt de NWB Bank waterschappen te voldoen aan de groeiende vraag naar hun expertise en inzet bij het oplossen van mondiale watervraagstukken.

Waterschappen zijn zich bewust van hun verantwoordelijkheid en spannen zich er met overtuiging voor in. Natuurlijk krijgen zij er ook iets voor terug: internationale projecten zijn in veel gevallen een stimulans voor innovatie en voor de ontwikkeling en motivatie van medewerkers en organisatie.

Op dit moment heeft het NWB Fonds jaarlijks € 800.000 beschikbaar voor de financiering en ondersteuning van internationale samenwerkingsactiviteiten van waterschappen, gericht op:

- het bevorderen van duurzaam beheer van watersystemen en waterketens
- het versterken van capaciteit voor decentraal, lokaal of regionaal waterbestuur

In maart 2014 hebben de waterschappen onderling afgesproken alle vragen die hen afzonderlijk bereiken uit alle delen van de wereld, te verzamelen bij één loket onder de naam Dutch Water Authorities. Hier worden alle vragen gecategoriseerd, geanalyseerd en onder de diverse waterschappen verspreid. Het Dutch Water Authorities-loket is ondergebracht bij de Unie van Waterschappen. Het NWB Fonds ondersteunt deze ontwikkeling van harte.

In het buitenland ondersteunt het NWB Fonds momenteel vormen van waterschapssamenwerking in Bangladesh, Egypte, Ethiopië, Indonesië, Mozambique, Nicaragua en Zuid-Afrika. Voor de deltalanden Bangladesh en Mozambique zijn speciale projecten opgezet om de krachtenbundeling en de professionalisering van de waterschapsinbreng een impuls te geven. In Ethiopië, Nicaragua en Zuid-Afrika groeit de samenwerking met andere lokale en Nederlandse watersectorpartners. Inhoudelijke speerpunten van de kennisactiviteiten zijn: Good Water Governance (in samenwerking met het Water Governance Centre) en het vinden van nieuwe oplossingen voor afvalwaterbehandeling met herwinning van energie en grondstoffen (in samenwerking met Aqua for All).

Een aansprekend samenwerkingsproject dat binnenkort wordt afgerond is het 'Capacity Building program for the Steering Centre for Flood Control (SCFC)' in het zuiden van Vietnam. Gedurende twee jaar werken vijf Nederlandse waterschappen verenigd in de Dutch Water Authorities, de Technische Universiteit Twente en Royal Haskoning DHV samen in de grootste stad van Vietnam, Ho Chi Minh City. Het doel is om SCFC, een jonge organisatie die verantwoordelijk is voor het waterbeheer inclusief de riolering van heel Ho Chi Minh City, te versterken met kennis en vaardigheden op het gebied van watermanagement.

Ho Chi Minh City heeft circa 10 miljoen inwoners: het Steering Centre for Flood Control moet capaciteit ontwikkelen om voor de toekomst berekend te zijn op zijn complexe takenpakket. De Nederlandse inbreng richt zich ook op nieuwe manieren van samenwerken met andere overheden. Daarbij adviseren de deskundigen van de Dutch Water Authorities hun Vietnamese collega's over het beperken van de risico's die voortvloeien uit de toenemende kans op overstromingen. Voor de betrokken adviseurs is het minstens zo leerzaam te ervaren hoe men met vreemde ogen tegen de Nederlandse benadering aankijkt.

Het programma is gestart met een uitgebreide governance rapportage van het SCFC. Deze is opgesteld door het Governance Centre van de TU Twente in samenwerking met Royal Haskoning DHV. De rapportage heeft allereerst bij SCFC zelf geleid tot inzicht over de context waarin zij werken, maar heeft ook de Dutch Water Authorities informatie opgeleverd voor de ontwikkeling van het tweede deel van het programma. Dit tweede deel omvat vijf trainingsmodules, verspreid over een periode van anderhalf jaar. Het trainingsprogramma is speciaal voor dit project ontwikkeld: door de Vietnamese kennis en de Nederlandse ervaring en aanpak bijeen te brengen is het doel om te zorgen dat het Steering Centre for Flood Control zelfstandig verder kan op vijf essentiële beleidsterreinen:

1) **strategische planning**
2) **flood risk management**
3) **zuivering van afvalwater**
4) **projectmanagement en**
5) **financiën**

In 2014 zijn vier trainingsmodules van elk één week afgerond. De laatste trainingsmodule is gepland in april 2015. De trainingen zijn zeer praktisch van aard en doen een sterk beroep op de zelfwerkzaamheid van de Vietnamese deelnemers. Hun technische kennis wordt beproefd aan de hand van de Nederlandse ervaringen op het gebied van watermanagement. Naast de enthousiaste reacties vormt ook het met iedere trainingsmodule verder toenemende aantal deelnemers een fraaie indicatie voor het succes van dit programma. Citaat van een deelnemer aan de vierde trainingsmodule: "Ik heb tijdens mijn studie al veel geleerd over risicomanagement in projecten. Doordat jullie dit aan de hand van een Ruimte voor de Rivier-project in Nederland inzichtelijk hebben gemaakt en het mij zelf hebben laten toepassen voor mijn eigen project, begrijp ik nu pas goed hoe ik deze kennis in de praktijk kan gebruiken."

Voor meer informatie: www.nwbfonds.nl

Remuneratierapport 2014

De NWB Bank beoogt in haar beloningsbeleid haar maatschappelijke rol als bank van en voor de publieke sector te weerspiegelen. Dit uit zich in een gematigd en duurzaam beloningsbeleid dat past binnen de strategie, het risicoprofiel en de risk appetite van de bank, dat eenduidig en transparant is en in lijn met nationale en internationale regelgeving. Daarnaast is het beleid van de bank gericht op het aantrekken en behouden van gekwalificeerd en deskundig personeel.

Sinds 2011 was reeds specifieke regelgeving omtrent het beloningsbeleid van zogenaamde identified staff (de DNB Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2011) van kracht. Deze regelgeving is aangepast op grond van de Capital Requirements Directive IV (richtlijn 2013/36/EU; CRD IV-richtlijn). Krachtens de regeling van De Nederlandsche Bank N.V. (DNB) houdende regels met betrekking tot de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2014 (Rbb) zijn de relevante bepalingen van de CRD IV-richtlijn met ingang van 1 augustus 2014 geïmplementeerd.

In 2014 heeft een werkgroep beloningsbeleid binnen de NWB Bank een toetsing van het huidige beloningsbeleid aan de Rbb uitgevoerd, waaruit blijkt dat het beloningsbeleid in overeenstemming is met deze regeling. Voorts heeft de remuneratie- en benoemingscommissie het beloningsbeleid geëvalueerd en heeft de raad van commissarissen het beloningsbeleid goedgekeurd.

Bij de toetsing aan de Rbb heeft de bank gebruik gemaakt van de 'regulatory technical standards with respect to qualitative and appropriate quantitative criteria to identify categories of staff whose professional activities have a material impact on an institution's risk profile' van de European Banking Association (EBA Criteria) en de Committee of European Banking Supervisors on remuneration policies and practices (CEBS Guidelines). Op grond van de EBA Criteria en CEBS Guidelines heeft de NWB Bank ten aanzien van enkele bepalingen in de Rbb een beroep gedaan op het proportionaliteitsbeginsel. Dit beginsel houdt in dat de Rbb kan worden toegepast op een wijze en in een mate die aansluit bij de omvang, interne organisatie en de aard, reikwijdte en complexiteit van de werkzaamheden van de onderneming.

Via de website **www.nwbbank.com** is het document Toetsing beloningsbeleid NWB Bank beschikbaar, met een artikelsgewijs overzicht van de wijze van implementatie van de Rbb.

Met ingang van 7 februari 2015 is de wijziging van de Wet op het financieel toezicht houdende regels met betrekking tot het beloningsbeleid van financiële ondernemingen (Wbfo) in werking getreden. Ten gevolge van de Wbfo zijn met ingang van diezelfde datum wijzigingen doorgevoerd in het beloningsbeleid voor directie en medewerkers. Deze wijzigingen zullen worden uiteengezet in het remuneratierapport 2015.

In het voorjaar van 2015 hebben bijeenkomsten met vertegenwoordigers van aandeelhouders van de NWB Bank plaatsgevonden waarin het bezoldigingsbeleid van de directie aan de orde is geweest. De voorbereidingen voor deze bijeenkomst zijn reeds in 2014 aangevangen. Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders zal door de voorzitter van deze aandeelhouderscommissie een voortgangsrapportage worden gepresenteerd.

Dit remuneratierapport geeft een uiteenzetting van het in 2014 geldende beloningsbeleid.

Beloningsbeleid directie

Vaste beloning

Het beloningsbeleid voor de directie is voor het laatst per 1 januari 2010 gewijzigd en vastgesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders. Volgens dit beleid – dat van toepassing is op directieleden benoemd op of na 1 januari 2010 – geldt per 1 januari 2014 een maximumsalaris, inclusief variabele beloning, van € 283.500 voor de voorzitter van de directie en een maximum van 85% van dit bedrag voor de overige directieleden. Hiervan kan worden afgeweken indien de continuïteit van kwalitatief goed bestuur in het geding zou komen, veroorzaakt door omstandigheden op de arbeidsmarkt. Jaarlijks vindt indexatie van deze maxima plaats conform de structurele inkomensaanpassingen uit de CAO Banken.

Variabele beloning

De variabele beloning van directieleden bedraagt maximaal 15% van de vaste beloning en is gebaseerd op de prestaties van het directielid, de onder zijn verantwoordelijkheid vallende bedrijfsonderdelen, en die van de bank als geheel. Deze prestaties zijn vertaald in vooraf vastgestelde en beoordeelbare prestatiecriteria die vastgelegd zijn in een jaarlijks geactualiseerd prestatiecontract. De variabele beloning van de directie bestaat uit een kortetermijndeel en een langetermijndeel. De hoogte van beide delen wordt bepaald aan de hand van vooraf afgesproken kortetermijndoelstellingen voor het betreffende jaar. Het kortetermijndeel (maximaal 10%) wordt na afloop van het betreffende jaar uitgekeerd. Uitkering van het langetermijndeel (maximaal 5%) vindt plaats in het vierde jaar na het jaar waarop het betrekking heeft, mits ook de vooraf afgesproken extra langetermijndoelstellingen zijn behaald.

De vaststelling van het kortetermijndeel van de variabele beloning is gebaseerd op de navolgende elementen:

- winst (conform doelstellingen in jaarlijkse begroting): maximaal 4%
- risicobeheer (conform interne en externe normenkaders): maximaal 3%
- uitvoering strategie/beleid (conform doelstellingen in jaarlijkse beleidsnota) maximaal 4%
- persoonlijke aandachtsgebieden en doelstellingen: maximaal 4%

De langetermijnelementen zijn:

- ratings: Standard & Poor's en Moody's ratings van de NWB Bank zijn gelijk aan de sovereign rating van de Nederlandse Staat;
- strategie: versterking van de positie in de markt.

Na afloop van enig jaar vindt beoordeling van de behaalde resultaten plaats. De toekenning van de variabele beloning voor de directie is een volledig discretionaire bevoegdheid van de raad van commissarissen. De raad van commissarissen heeft een malus en claw-back bevoegdheid ten aanzien van de variabele beloning. Deze bevoegdheid kan worden aangewend indien een variabele beloning is vastgesteld op basis van onjuiste (financiële) informatie of als deze leidt tot onbillijke of onbedoelde uitkomsten. De bevoegdheid tot het toepassen van de claw-back omvat het kortetermijndeel variabele beloning en is tot drie jaar na de uitkering ervan van kracht.

De NWB Bank kent geen uitkering van de variabele beloning in financiële instrumenten. Gezien haar niet-complexe en eenzijdige karakter beroept de NWB Bank zich op instellingsniveau op proportionaliteit (artikel 2 van de Rbb). De bank heeft een laag risicoprofiel en beschikt niet over alternatieve financiële instrumenten voor aandelen of een aan aandelen gelieerde variabele beloning. Bovendien is de omvang van de variabele beloning bij de bank relatief bescheiden met maximaal 15% van het vaste salaris (waarvan maximaal 10% jaarlijks en maximaal 5% lange termijn/4-jaarlijks).

Gezien de aard van de onderneming en de maatschappelijke positie van de bank hebben voor de vaststelling van hoogte en structuur van de variabele beloning geen scenarioanalyses plaatsgevonden.

Pensioenen

De pensioenen van de directieleden - evenals van de medewerkers - zijn bij een verzekeraar ondergebracht in de collectieve pensioenregeling van de NWB Bank. De pensioenpremies komen voor rekening van de bank. Per 31 december 2014 liep het pensioencontract met de verzekeraar af. Per 1 januari 2015 is een nieuw vijfjarig contract afgesloten waarbij de oude regelingen zijn geharmoniseerd in één middelloonregeling voor de directie en medewerkers. Met name als gevolg van de gestegen levensverwachting en de sterk gedaalde rente is de pensioenpremie gestegen. In de nieuwe pensioenregeling zijn de per 1 januari 2015 geldende nieuwe wettelijke bepalingen opgenomen ten aanzien van de maximale opbouw- en premiepercentages pensioenen en de maximering pensioengevend inkomen tot € 100.000. Voor salarissen boven € 100.000 heeft de werkgever een nettopensioenregeling aangeboden. Met ingang van 2015 is voor directie en medewerkers van de bank een nieuwe pensioenregeling van kracht, die beter past bij het huidige tijdsgewricht en die voorziet in een eigen bijdrage van de deelnemers.

Overige arbeidsvoorwaarden

De directieleden hebben een auto tot hun beschikking. Voorts gelden voor directie dezelfde arbeidsvoorwaarden als voor medewerkers.

Remuneratie directie 2014

Vaste beloning

Zowel Lidwin van Velden, directeur per 1 januari 2010, als Frenk van der Vliet, in dienst als directeur per 1 januari 2012, vallen onder het per 1 januari 2010 vastgestelde beloningsbeleid. Ron Walkier is directeur sinds 1993 en voorzitter van de directie sinds 2008 en valt daarmee onder het beloningsbeleid dat al voor 1 januari 2010 van toepassing was. In 2014 heeft geen indexatie plaatsgevonden.

Variabele beloning

De remuneratie- en benoemingscommissie heeft in februari 2015 de feitelijke resultaten van de NWB Bank vergeleken met de geformuleerde doelstellingen. Deze vergelijking heeft laten zien dat de doelstellingen vrijwel volledig zijn behaald. Met name externe factoren hebben ertoe geleid dat een enkele doelstelling niet volledig is behaald, ondanks de inspanningen van de betrokken directieleden. Het jaar stond voorts in het teken van de overgang op Europees toezicht dat een bijzondere inspanning van de directie vergde. Op basis hiervan heeft de remuneratie- en benoemingscommissie een voorstel gedaan aan de raad van commissarissen.

Beoordeling directie

De tabel geeft het resultaat weer van de door de raad van commissarissen vastgestelde beoordeling.

Elementen	Doelstelling	Resultaat
Winst (4%)	Conform doelstellingen in jaarlijkse begroting	4% - volledig behaald, hetgeen blijkt uit de jaarrekening
Risicobeheer (3%)	Conform interne en externe normenkaders	3% - volledig behaald, hetgeen blijkt uit interne rapportages over belangrijke ratio's
Uitvoering strategie/beleid (4%)	Conform doelstellingen in jaarlijkse beleidsnota	3% - vrijwel volledig behaald
Persoonlijke aandachtsgebieden (4%)	Walkier Van Velden Van der Vliet	3% 4% 3%

Van de maximaal aan de directieleden toe te kennen variabele beloning van 15% wordt aan Ron Walkier en Frenk van der Vliet 13% toegekend. Aan Lidwin van Velden wordt 14% toegekend vanwege de succesvolle inspanningen verricht in het kader van het eerste Comprehensive Assessment van de Europese Centrale Bank (ECB). De door de raad van commissarissen toegekende kortetermijn variabele beloning bedraagt voor Ron Walkier 8,7%, voor Lidwin van Velden 9,3% en voor Frenk van der Vliet 8,7% van de vaste beloning. Ron Walkier ziet in verband met de geldende dividendstop als voorzitter van de directie af van zijn variabele beloning over 2014. Deze variabele beloning is opgebouwd uit voornoemd kortetermijndeel van € 24.119,58 en een langetermijndeel 2011 van € 13.788,13, zoals verderop in dit rapport uiteengezet. Schematisch overzicht remuneratie directieleden in 2014 ten opzichte van 2013:

De vaste beloning bestaat uit het basissalaris over 13 maanden plus 8% vakantiegeld. De directieleden ontvangen een deels belaste onkostenvergoeding van € 2.800 per jaar per persoon.

Gespreide uitbetaling – langetermijndeel variabele beloning

Een deel van de variabele beloning wordt pas betaalbaar gesteld indien na afloop van de langetermijnperiode –in dit geval in het vierde jaar– de langetermijndoelstellingen zijn behaald. Van de variabele beloning wordt een derde deel voorwaardelijk toegekend over een periode van vier jaar. De Rbb vermeldt een minimum van 40% voorwaardelijke toekenning, maar gezien de geringe afwijking handhaaft de NWB Bank het door de aandeelhouders per 1 januari 2010 vastgestelde beleid.

Bezoldiging van directieleden

(in duizenden euro's)	Vaste beloning	Kortetermijn variabele beloning	Uitbetaling lange termijn variabele beloning 2011	Bijdragen pensioen
2014				
Ron Walkier	277	-	-	94
Lidwin van Velden	210	19	10	57
Frenk van der Vliet	210	18	n.v.t.	49
Totaal	**697**	**37**	**10**	**200**
2013				
Ron Walkier	277	-	-	100
Lidwin van Velden	210	21	10	60
Frenk van der Vliet	210	21	n.v.t.	51
Totaal	**697**	**42**	**10**	**211**

Langetermijndeel variabele beloning 2011

In 2011 gold een variabele beloning voor de directie van maximaal 15% van de vaste beloning. Het jaarlijkse kortetermijndeel bedroeg maximaal 10%; het uitgestelde langetermijndeel bedroeg maximaal 5%. Op basis van de beoordeling van de jaarlijkse variabele elementen heeft de raad van commissarissen over 2011 aan de directie (de heer Walkier en mevrouw Van Velden) een variabele kortetermijnbeloning toegekend van 10% van de vaste beloning. In 2011 waren de volgende langetermijnelementen vastgesteld:

- handhaven rating niet lager dan de Staat (in 2011 triple A)
- strategie: versterking van de positie in de markt

In februari 2015 heeft de remuneratie- en benoemingscommissie de feitelijke resultaten van de NWB Bank vergeleken met de langetermijndoelstellingen. Deze vergelijking heeft aangetoond dat deze zijn behaald. Op voorstel van de remuneratie- en benoemingscommissie heeft de raad van commissarissen besloten tot betaalbaarstelling van € 13.788,13 aan Ron Walkier en € 10.421,97 aan Lidwin van Velden. Zoals eerder vermeld ziet Ron Walkier in verband met de geldende dividendstop als voorzitter van de directie af van het langetermijndeel variabele beloning 2011.

Voorwaardelijk toegekende maar niet uitgekeerde variabele langetermijnbeloningen 2012-2014

De voorwaardelijke toekenning door de raad van commissarissen van het langetermijndeel van de variabele beloning bedraagt voor Ron Walkier over de jaren 2012, 2013 en 2014 respectievelijk € 13.861, € 13.861 en € 11.921, wat overeenkomt met 5% van de vaste beloning over 2012 alsmede 2013 en 4,3% van de vaste beloning over 2014. De voorwaardelijke toekenning van het langetermijndeel van de variabele beloning bedraagt voor Lidwin van Velden over de jaren 2012, 2013 en 2014 respectievelijk € 10.477, € 10.477 en € 9.849, ofwel 5% van de vaste beloning over 2012 alsmede 2013 en 4,7% van de vaste beloning over 2014. Over de jaren 2012, 2013 en 2014 is aan Frenk van der Vliet voorwaardelijk het langetermijndeel van de variabele beloning toegekend ten bedrage van respectievelijk € 10.477, € 10.477 en € 9.010, gelijk aan 5% van de vaste beloning over 2012 alsmede 2013 en 4,3% van de vaste beloning over 2014.

Beloningsbeleid medewerkers

Vaste beloning

Het beloningsbeleid voor medewerkers kenmerkt zich door eenduidigheid. Het beleid is integraal van toepassing op alle medewerkers, ongeacht functie en niveau, voor zowel vaste als variabele beloning. De bank volgt de CAO Banken. De vaste beloning bestaat uit 12 maandsalarissen, een vakantietoeslag en een 13e maand. Indexering geschiedt volgens de structurele inkomensaanpassingen uit de CAO Banken. Boven het functiesalaris kan een beoordelingstoeslag tot maximaal 15% worden toegekend, die terughoudend en stapsgewijs wordt toegepast en in de regel pas bij goed functioneren van een medewerker die zijn schaalmaximum heeft bereikt.

Variabele beloning

De variabele beloning bestaat uit een prestatieregeling van maximaal 7% en een winstdelingsregeling van maximaal 7,5%. Voor het bepalen van de variabele beloning volgens de prestatieregeling wordt een zorgvuldige prestatiebeoordeling gemaakt, op basis van de onderstaande elementen:

- behalen van de doelstellingen die voor het betreffende kalenderjaar zijn geformuleerd
- eindoordeel leidinggevende
- eventuele correctie in verband met bevindingen ongeoorloofde risico's of compliance issues
- oordeel van de directie

De NWB Bank richt haar beloningsbeleid met name op prestatiecriteria die kwalitatief en functie-inhoudelijk van aard zijn. Bij het vaststellen van de doelstellingen wordt rekening gehouden met de langetermijndoelstellingen (zoals opgenomen in de beleidsnota) en de kernwaarden (bewust, betrokken en betrouwbaar) van de bank.

Verder zijn doelstellingen gericht op zorgvuldig en klantgericht handelen. Medewerkers hebben invloed op het vast- en bijstellen van de doelstellingen. Over 2014 is gemiddeld per medewerker (exclusief directie) een variabele beloning uit hoofde van de prestatieregeling van 5,33% toegekend. Het in 2015 totaal uitgekeerde bedrag aan variabele beloningen aan medewerkers (over 2014) bedraagt € 336.894,53 (prestatie-regeling en winstdelingsregeling). Noch de directieleden noch de medewerkers van de NWB Bank ontvangen een totale jaarlijkse beloning van € 1 miljoen of meer.

Naast de prestatieregeling kent de NWB Bank een winstdelingsregeling van maximaal 7,5%.

De NWB Bank kent, evenals bij de directie, geen uitkering in financiële instrumenten van de variabele beloning van medewerkers. Gezien haar niet-complexe en eenzijdige karakter beroept de NWB Bank zich op instellingsniveau op proportionaliteit (artikel 2 van de Rbb). De bank heeft een laag risicoprofiel en beschikt niet over alternatieve financiële instrumenten voor aandelen of aan aandelen gelieerde variabele beloning. Bovendien is de omvang van de variabele beloning bij de bank relatief bescheiden met maximaal 14,5% van het vaste salaris (waarvan maximaal 7,5% winstdeling en maximaal 7% prestatie-uitkering).

Bij medewerkers is, in tegenstelling tot de directie, geen sprake van een voorwaardelijk toegekende beloning en daardoor ook niet van uitgestelde betaling daarvan. De prestatiebeoordeling van medewerkers over een jaar resulteert in een variabele beloning van 0 tot 7% uit te keren in het volgend kalenderjaar. De uitkering wordt vastgesteld op basis van het salaris in de maand januari van het afgesloten boekjaar. Een volgens de Rbb voorgeschreven voorwaardelijke toekenning van 40% in relatie tot het maximum van 7% variabele beloning zou resulteren in slechts maximaal 3% voorwaardelijk toegekende variabele beloning. Met inachtneming van de CEBS Guidelines beroept de bank zich op instellings-niveau op proportionaliteit vanwege de niet-complexe aard van haar activiteiten, de louter kwalitatieve prestatiecriteria voor medewerkers, het feit dat voor alle medewerkers een gelijke regeling geldt en bovendien het beperkte deel van maximaal 3% voorwaardelijke toekenning waar het medewerkers betreft. Daarnaast bevat de variabele beloning over 2014 van medewerkers geen claw-back clausule. Ook hiervoor doet de bank een beroep op proportionaliteit vanwege haar niet-complexe en eenzijdige karakter en de bovendien relatief bescheiden omvang van de variabele beloning.

Pensioenen

De pensioenen van de medewerkers – evenals van de directieleden - zijn ondergebracht bij een verzekeraar in de collectieve pensioenregeling van de bank. De pensioenpremies komen voor rekening van de NWB Bank. De bank kent verschillende pensioenreglementen, waarbij de pensioenprotocollen van de CAO Banken leidend zijn. De regeling tot 1999 en de regeling van 1 januari 1999 tot 1 januari 2002 zijn gesloten eindloonregelingen. Vanaf 1 januari 2002 kent de bank een middelloonregeling met een opbouw van 1,85% per dienstjaar. Zoals eerder in dit remuneratierapport vermeld ten aanzien van de pensioenen voor directieleden liep per 31 december 2014 het pensioencontract met de verzekeraar af. Per 1 januari 2015 is een nieuw vijfjarig contract afgesloten waarbij de oude regelingen zijn geharmoniseerd in één middelloonregeling voor de directie en medewerkers. Met name als gevolg van de gestegen levensverwachting en de sterk gedaalde rente is de pensioenpremie gestegen. In de nieuwe pensioenregeling zijn de per 1 januari 2015 geldende nieuwe wettelijke bepalingen opgenomen ten aanzien van de maximale opbouw- en premiepercentages pensioenen en de maximering pensioengevend inkomen tot € 100.000. Voor salarissen boven € 100.000 heeft de werkgever een nettopensioenregeling aangeboden. Met ingang van 2015 is voor medewerkers en directieleden van de bank een nieuwe pensioenregeling van kracht, die beter past bij het huidige tijdsgewricht en die voorziet in een eigen bijdrage van de deelnemers.

Overige arbeidsvoorwaarden

Voorts zijn er voor medewerkers diverse secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals een aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering, de hypotheekrentesubsidieregeling, de studiekostenvergoeding en een fietsregeling. Medewerkers wier functie het gebruik van een auto noodzakelijk maakt of rechtvaardigt, hebben een auto tot hun beschikking.

Remuneratie raad van commissarissen 2014

De honorering van de raad van commissarissen wordt periodiek vergeleken met die van vergelijkbare ondernemingen en wordt door de algemene vergadering vastgesteld. Begin 2015 heeft een extern bureau een benchmarkonderzoek uitgevoerd. Op grond van dit onderzoek is vastgesteld dat de huidige honorering van commissarissen ten opzichte van peers aan de lage kant is. De resultaten zijn gedeeld met de eerder genoemde aandeelhouderscommissie. Zodra het beleid van het ministerie van Financiën omtrent beloningen van commissarissen bij staatsdeelnemingen bekend is, zal de honorering worden beoordeeld. De honorering is niet gewijzigd sinds 2003. Ook heeft geen indexering plaatsgevonden.

De huidige honorering is als volgt:

Voorzitter	€ 18.570 per jaar
Vice-voorzitter	€ 14.350 per jaar
Leden	€ 12.380 per jaar

Voor commissieleden geldt met ingang van 1 juli 2007 de volgende vergoedingsregeling:

- een vergoeding van € 750 per vergadering voor zowel de leden van de audit- en risicocommissie als de leden van de remuneratie- en benoemingscommissie; en
- een vaste vergoeding per jaar van € 4.000 voor de leden van de audit- en risicocommissie en € 3.000 voor de leden van de remuneratie- en benoemingscommissie.

De honorering van de raad van commissarissen kent geen variabele componenten en geen optieregelingen.

De remuneratie van de leden van de raad van commissarissen over 2014 bedroeg:

2014 (in duizenden euro's)	Raad van commissarissen	Audit- en risicocommissie	Remuneratie- en benoemings-commissie
Dolf van den Brink [1) 2)]	6	2	2
Peter Glas [3)]	14		2
Age Bakker [4)]	17	6	4
Else Bos	12	6	
Victor Goedvolk [5)]	7	4	
Sjaak Jansen [6)]	4		2
Maurice Oostendorp	12	7	
Albertine van Vliet-Kuiper	12		4
Berend-Jan van Voorst tot Voorst	12		7
Totaal	**97**	**25**	**19**

Bovenstaande vergoedingen zijn exclusief de algemene onkostenvergoedingen, de bijdrage Zvw, de reiskostenvergoeding en eventuele BTW.

1) Voorzitter
2) Dolf van den Brink is met ingang van de jaarlijkse algemene vergadering gehouden op 23 april 2014 afgetreden wegens het bereiken van de maximale zittingstermijn.
3) Vice-voorzitter
4) Age Bakker is met ingang van de jaarlijkse algemene vergadering gehouden op 23 april 2014 gekozen tot voorzitter.
5) Victor Goedvolk is met ingang van 1 augustus 2014 afgetreden vanwege de inwerkingtreding met ingang van diezelfde datum van de beperking van het aantal functies van (niet-) uitvoerende bestuursfuncties bij significante banken op grond van de Implementatiewet richtlijn en verordening kapitaalvereisten.
6) Sjaak Jansen is met ingang van de jaarlijkse algemene vergadering gehouden op 23 april 2014 afgetreden.

Jaarrekening

Winst- en verliesrekening

voor het jaar eindigend op 31 december 2014

(in miljoenen euro's)	Toelichting	2014	2013
Rente en soortgelijke baten		**1.852**	1.862
Rente en soortgelijke lasten		**1.735**	1.767
Rente		**117**	95
Resultaat uit financiële transacties	1	**-16**	-14
Overige bedrijfsopbrengsten	2	**0**	0
Som der bedrijfsopbrengsten		**101**	81
Personeelskosten	3	**6**	6
Andere beheerskosten	4	**7**	8
Bijdrage Stichting NWB Fonds	5	**1**	-
Personeels- en andere beheerskosten		**14**	14
Afschrijvingen en waardeveranderingen op immateriële en en materiële vaste activa	6	**2**	2
Bankenbelasting	7	**15**	15
Som der bedrijfslasten		**31**	31
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		**70**	50
Belastingen resultaat gewone bedrijfsuitoefening	8	**21**	16
Resultaat na belastingen		**49**	34

Balans

per 31 december 2014 voor winstbestemming

(in miljoenen euro's)	Toelichting	2014	2013
Activa			
Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank	9	**502**	2.403
Bankiers	10	**10.174**	6.250
Kredieten en vorderingen	11	**64.666**	57.385
Rentedragende waardepapieren	12	**4.360**	2.350
Immateriële activa	13	**3**	3
Materiële activa	14	**5**	6
Overige activa	15	**65**	13
Vennootschapsbelasting	16	**32**	36
Derivaten	17	**7.651**	3.739
Overlopende activa	18	**791**	821
Totaal activa		**88.249**	73.006
Passiva			
Bankiers	19	**1.276**	523
Toevertrouwde middelen	20	**5.325**	3.881
Schuldbewijzen	21	**63.178**	56.932
Latente vennootschapsbelasting	22	**69**	46
Overige schulden	23	**53**	46
Derivaten	24	**16.302**	9.618
Overlopende passiva	25	**734**	697
Voorzieningen	26	**9**	7
		86.946	71.750
Gestort en opgevraagd kapitaal	27	**7**	7
Herwaarderingsreserve rentedragende waardepapieren	28	**0**	0
Overige herwaarderingsreserves	28	**0**	0
Overige reserves	29	**1.247**	1.215
Onverdeelde winst verslagjaar	30	**49**	34
Eigen vermogen		**1.303**	1.256
Totaal passiva		**88.249**	73.006
Onherroepelijke toezeggingen	31	**2.111**	2.585
Voorwaardelijke schulden	32	**75**	76

Overzicht van het totaalresultaat

voor het jaar eindigend op 31 december 2014

(in miljoenen euro's)	**2014**	2013
Netto veranderingen in de herwaarderingsreserve rentedragende waardepapieren	**-**	-1
Netto veranderingen in de overige herwaarderingsreserves	**-**	0
Netto veranderingen in de overige reserves	**-2**	-4
Vennootschapsbelasting op baten en lasten die rechtstreeks in het eigen vermogen zijn verwerkt	**-**	1
Baten en lasten rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen	**-2**	-4
Resultaat na belastingen	**49**	34
Totaalresultaat	**47**	30

Verloopstaat van het eigen vermogen

voor het jaar eindigend 31 december 2014

(in miljoenen euro's)	Gestort kapitaal	Herwaardering rentedragende waardepapieren	Herwaarderingsreserves	Overige reserve	Onverdeelde winst verslagjaar	Totaal
Stand per 1 januari 2013	**7**	**1**		**1.178**	**40**	**1.226**
Winstbestemming voorgaand boekjaar				40	-40	-
Dividend				-		-
Waardemutatie rentedragende waardepapieren		-1				-1
Waardemutatie pensioenvoorziening				-3		-3
Resultaat boekjaar					34	34
Stand per 31 december 2013	**7**	**-**	**-**	**1.215**	**34**	**1.256**
Stand per 1 januari 2014	**7**	**-**		**1.215**	**34**	**1.256**
Winstbestemming voorgaand boekjaar				34	-34	-
Dividend				-		-
Waardemutatie rentedragende waardepapieren		-				-
Waardemutatie pensioenvoorziening				-2		-2
Resultaat boekjaar					49	49
Stand per 31 december 2014	**7**	**-**	**-**	**1.247**	**49**	**1.303**

Kasstroomoverzicht

voor het jaar eindigend op 31 december 2014

(in miljoenen euro's)	**2014**	2013
Winst voor vennootschaps- en bankenbelasting	**85**	65
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen en waardeveranderingen op immateriële en materiële vaste activa	**2**	2
Waardemutatie activa en passiva tegen reële waarde hedge accounting	**-92**	-164
Kredieten en vorderingen bankiers niet terstond opeisbaar	**-3.171**	-60
Kredieten en vorderingen publieke sector	**794**	-1.465
Toevertrouwde middelen	**1.445**	1.440
Betaalde vennootschapsbelasting	**7**	-35
Betaalde bankenbelasting	**-15**	-15
Overige activa en passiva	**-954**	110
Netto kasstroom uit operationele/bancaire activiteiten	**-1.898**	-122
Investeringen in rentedragende waardepapieren	**-4.438**	-1.232
Aflossingen op rentedragende waardepapieren	**2.457**	259
Saldo	**-1.981**	-973
Investeringen in onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	**-1**	0
Desinvesteringen	**0**	0
Saldo	**-1**	0
Investeringen in immateriële activa	**-1**	-2
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	**-1.982**	-975
Opname obligatieleningen, notes	**12.405**	9.439
Aflossing obligatieleningen, notes	**-9.200**	-7.497
Opname CP	**16.429**	30.791
Aflossing CP	**-17.655**	-30.882
Saldo	**1.979**	1.851
Betaald dividend	**-**	-
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	**1.979**	1.851
Netto kasstroom	**-1.901**	754

(in miljoenen euro's)	2014	2013
Kasstroom	**-1.901**	754
Liquiditeiten begin van het jaar	**2.403**	1.649
Liquiditeiten per 31 december	**502**	2.403

Het bedrag van de "Waardemutatie activa en passiva tegen reële waarde hedge accounting" bestaat uit waardemutaties van financiële activa en passiva tegen reële waarde hedge accounting, waardemutaties van derivaten en betaalde boetes en koersverschillen.

In 2014 is voor een bedrag van € 1,769 miljoen aan rentebetalingen verricht (2013: € 1,779 miljoen) en een bedrag van € 1,877 miljoen aan rente-inkomsten ontvangen (2013: € 1,850 miljoen). Deze bedragen zijn in het kasstroomoverzicht verantwoord onder de post overige activa en passiva.

Toelichting op de jaarrekening

Bedrijfsinformatie

De jaarrekening van de Nederlandse Waterschapsbank N.V. (hierna: de NWB Bank) over 2014 is opgesteld door de directie, voorzien van een advies van de raad van commissarissen op 18 maart 2015 en zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 23 april 2015.

De NWB Bank is een naamloze vennootschap gevestigd in Den Haag, waarvan de aandelen in handen zijn van overheden. De NWB Bank richt zich met haar diensten op de publieke sector. Zij financiert waterschappen, gemeenten en provincies, alsmede aan overheid gelieerde instellingen, zoals woningbouwcorporaties, ziekenhuizen en onderwijsinstituten.

Grondslagen bij de opstelling van de jaarrekening

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening van de NWB Bank is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en de in Nederland aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving (NL GAAP). De NWB Bank bestaat uit één entiteit en stelt een enkelvoudige jaarrekening op.

Samenvatting van belangrijke verslaggevings-grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kostprijs met uitzondering van bepaalde rentedragende waardepapieren, derivaten en onroerende zaken. Deze zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De kosten en opbrengsten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De bedragen in deze jaarrekening luiden in miljoenen euro's en alle bedragen in de toelichting zijn afgerond naar duizendtallen (€ 000), tenzij anders is vermeld.

De benamingen zoals genoemd in het Besluit Modellen Jaarrekening zijn voor een aantal posten vervangen door benamingen die volgens de NWB Bank de inhoud beter aanduiden.

In 2014 is NWB Bank, tezamen met zes andere banken in Nederland, onderworpen aan de zogenoemde Comprehensive Assessment (CA) door de Europese Centrale Bank (ECB). De uitkomsten van de CA hebben geen aanleiding gegeven tot aanpassing van de jaarrekening 2013 en hebben geen invloed op de bepaling van vermogen en resultaat in 2014.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Verwerking

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen daarvan aan de onderneming zullen toevloeien en de waarde van het actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Vreemd vermogen wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling van een bestaande verplichting gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld.

Financiële activa en passiva worden opgenomen op transactiedatum. Dit houdt in dat een financieel actief of financieel passief in de balans wordt opgenomen vanaf het tijdstip dat de vennootschap respectievelijk recht heeft op de voordelen dan wel gebonden is aan de verplichtingen voortkomend uit de contractuele bepalingen van het financieel instrument.

Baten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, verband houdend met een vermeerdering van een actief of vermindering van vreemd vermogen, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Lasten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, verband houdend met een vermindering van een actief of vermeerdering van vreemd vermogen, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld.

Niet langer opnemen in de balans van financiële activa en passiva

Een op de balans opgenomen actief of post van het vreemd vermogen blijft op de balans indien een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot dit actief of deze post van het vreemd vermogen. Dergelijke transacties dienen evenmin aanleiding te geven tot het verantwoorden van resultaten.

Een financieel actief of een post van het vreemd vermogen (of, indien van toepassing, een deel van een financieel actief, of een deel van de groep van soortgelijke financiële activa of passiva) wordt niet langer in de balans opgenomen indien de transactie ertoe leidt dat alle, of nagenoeg alle, rechten op economische voordelen en alle, of nagenoeg alle, risico's met betrekking tot het actief of de post van het vreemd vermogen aan een derde zijn overgedragen.

Waardering

De financiële activa en passiva worden bij eerste opname in de balans gewaardeerd tegen reële waarde vermeerderd met de transactiekosten die direct toe te wijzen zijn aan de verwerving of uitgifte van het financieel actief of het financieel passief met uitzondering van de transacties met waardering tegen reële waarde en verwerking van de resultaten via de winst- en verliesrekening. De aan deze balansposten direct toerekenbare transactiekosten worden direct verantwoord in de verlies- en winstrekening.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld, tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk van elkaar zijn.

Voor zover voor posten een relevante middenkoers beschikbaar is, wordt deze als de beste indicatie voor de reële waarde gehanteerd. Van het merendeel van de financiële instrumenten van de NWB Bank kan de reële waarde niet op basis van een relevante middenkoers vastgesteld worden,

omdat een beursnotering en/of een actieve markt ontbreekt. De NWB Bank berekent de reële waarde van deze overige financiële activa en passiva met modellen. De modellen maken gebruik van diverse veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en het tijdstip en de omvang van de verwachte toekomstige kasstromen. Bij de berekening van de reële waarde van opties is gebruikgemaakt van optiewaarderingsmodellen.

Bij het ontstaan van financiële activa worden deze geclassificeerd als Kredieten en vorderingen, Bankiers, Rentedragende waardepapieren danwel Derivaten. Kredieten en vorderingen, Tot het einde van de looptijd aangehouden rentedragende waardepapieren, Overige rentedragende waardepapieren zonder beursnotering alsmede Bankiers worden vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Overige rentedragende waardepapieren met beursnotering en Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Bij het ontstaan van financiële passiva worden deze geclassificeerd als Bankiers, Derivaten, Toevertrouwde middelen en Uitgegeven schuldbewijzen. Bankiers, Toevertrouwde middelen alsmede Uitgegeven schuldbewijzen worden vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en Derivaten worden vervolgens gewaardeerd tegen reële waarde.

Hedge accounting

De bank dekt aan financiële activa of passiva verbonden rente- en valutarisico's grotendeels af met behulp van financiële instrumenten. In marktwaardetermen vindt een compensatie plaats van waardeveranderingen als gevolg van rente- en valutamutaties. Hedge accounting maakt het mogelijk de resultaatverantwoording van een afdekkingsinstrument en de bijbehorende afgedekte positie te synchroniseren, voor zover deze indekking effectief is. Hedge accounting is alleen toegestaan indien er afdoende documentatie is opgesteld en de vereiste effectiviteit van de afdekking is aangetoond. De NWB Bank gebruikt alleen derivaten als afdekkingsinstrument en deze worden tegen reële waarde op de balans opgenomen. Zowel de waardemutaties van het afgedekte instrument die zijn toe te rekenen aan het afgedekte risico alsmede de waardemutaties van derivaten die onderdeel uitmaken van een reële waarde hedge, worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als Resultaat uit financiële transacties.

De NWB Bank past twee vormen van reële waarde hedge accounting toe: micro- en macrohedging. Microhedging heeft betrekking op individuele transacties die voor wat betreft rente- en valutarisico in een economische hedge relatie zijn betrokken. Er is in geval van microhedging een één-op-één relatie tussen de afgedekte positie en het afdekkinginstrument. Macrohedging heeft betrekking op een groep transacties die voor het renterisico door meerdere derivaten wordt afgedekt. Daarbij is er geen relatie tussen afgedekte posities en afdekkingsinstrumenten op individueel niveau maar wordt op portefeuilleniveau aangetoond dat de betrokken derivaten de reële waardemutaties als gevolg van rentebewegingen van de betrokken activa compenseren.

Vreemde valuta

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de contante middenkoersen (ECB) op balansdatum. Het hanteren van middenkoersen houdt verband met het beleid van de NWB Bank, waarbij alle valutaposities één op één worden afgedekt en waardoor de dagelijkse geldstromen in vreemde valuta per saldo nihil zijn.

Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen van monetaire activa en passiva worden in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Valutaswaps worden gebruikt als afdekkingsinstrument voor valutarisico's inzake opgenomen en uitgezette gelden. Deze valutaswaps worden omgerekend tegen de reële waarde van het instrument per balansdatum. De waardemutaties worden verantwoord onder Resultaat uit financiële transacties.

Kredieten en vorderingen en Bankiers

Kredieten en vorderingen en Bankiers worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Bij verwachte oninbaarheid wordt een voorziening voor kredietverliezen gevormd.

Rentedragende waardepapieren

Rentedragende waardepapieren zijn primair bedoeld om voor onbepaalde tijd te worden aangehouden en kunnen worden verkocht om te voorzien in liquiditeitsbehoeften of als reactie op wijzigingen in het rentetarief. De rentedragende waardepapieren worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Voor wat betreft de vervolgwaardering van de rentedragende waardepapieren zijn drie subcategorieën te onderkennen:

Tot het einde van de looptijd aangehouden

Verstrekte leningen en gekochte obligaties met vaste of bepaalbare betalingen waarvan de NWB Bank het stellige voornemen heeft en zowel contractueel als economisch in staat is deze aan te houden tot het einde van de looptijd, worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Overige rentedragende waardepapieren zonder beursnotering

Overige rentedragende waardepapieren zonder beursnotering worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Overige rentedragende waardepapieren met beursnotering

Overige rentedragende waardepapieren met beursnotering worden gewaardeerd tegen reële waarde. Voor zover een waardeverandering van een individueel rentedragend waardepapier positief is, wordt deze tot het moment van realisatie direct in het eigen vermogen verwerkt. Op het moment dat het desbetreffende rentedragende waardepapier niet langer in de balans wordt verwerkt, wordt het cumulatieve ongerealiseerde resultaat van een individueel actief dat in het eigen vermogen was opgenomen verwerkt in de winst- en verliesrekening. Een eventuele cumulatieve waardevermindering tot onder de kostprijs wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verantwoord. Wanneer vervolgens een ongerealiseerde waardevermeerdering op het betreffende rentedragende waardepapier plaatsvindt, wordt deze in de winst- en verliesrekening verantwoord voor zover deze lager is dan de geamortiseerde kostprijs. Eventuele waardevermeerdering boven de geamortiseerde kostprijs wordt in het eigen vermogen verwerkt.

Indien de rentedragende waardepapieren zijn betrokken in een reële waarde hedgerelatie, dan wordt het effectieve deel van de afdekking verwerkt in het resultaat in plaats van in het eigen vermogen. Wanneer financiële activa niet langer in de balans worden opgenomen, wordt de in het eigen vermogen opgenomen cumulatieve winst of het cumulatieve verlies verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Immateriële activa

Onder deze post zijn verantwoord de kosten en uitgaven die betrekking hebben op computersoftware. Na de eerste opname wordt het immaterieel actief gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met de geaccumuleerde afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De gebruiksduur wordt geacht 5 jaar te zijn en de gehanteerde afschrijvingsmethode is lineair over genoemde gebruiksduur. Indien hiertoe aanleiding bestaat, zal de afschrijvingsperiode en afschrijvingsmethode worden herzien.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa bestaan uit onroerende zaken en bedrijfsmiddelen. Deze worden gewaardeerd tegen de grondslag van reële waarde respectievelijk verkrijgingsprijs, verminderd met lineaire afschrijving. De reële waarde van onroerende zaken wordt jaarlijks beoordeeld en periodiek bepaald aan de hand van taxaties door externe taxateurs. De afschrijvingen hierop worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht over een periode, welke overeenkomt met de verwachte economische gebruiksduur.

De afschrijvingen belopen jaarlijks:

Gebouw	2 ½%
Installaties	10%
Inrichting, inventaris, etc.:	
- meubilair en dergelijke	10%
- kantoormachines	20%
Informatieverwerkende apparatuur:	
- personal computers	20%
- overige apparatuur	20%
Personenauto's	20%

Op de waarde van de grond wordt niet afgeschreven.

De restwaarde van het actief, de gebruiksduur en de waarderingsmethodes worden jaarlijks beoordeeld en, indien noodzakelijk, aangepast.

Derivaten

Een derivaat ('afgeleid financieel instrument') is een financieel instrument dat de drie volgende kenmerken bezit:

- de waarde verandert als gevolg van veranderingen van marktfactoren zoals een bepaalde rentevoet, prijs van een financieel instrument, valutakoers, kredietwaardigheid, of andere variabele ('de onderliggende waarde')
- er is geen of een geringe netto-aanvangsinvestering benodigd in verhouding tot andere soorten contracten die op vergelijkbare wijze reageren op veranderingen in genoemde marktfactoren
- het wordt op een tijdstip in de toekomst afgewikkeld

Derivaten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde op het moment van het aangaan van het contract. Eventuele verschillen tussen de reële waarde en de door de bank gehanteerde waarderingsmodellen worden geamortiseerd over de looptijd van het financieel instrument. Ook na eerste verwerking wordt het derivaat gewaardeerd tegen reële waarde inclusief opgelopen rente. Derivaten met een positieve marktwaarde worden als activa gepresenteerd, derivaten met een negatieve

marktwaarde als passiva. Veranderingen in de reële waarde van deze derivaten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord onder de post Resultaat financiële transacties. In 2013 heeft de NWB Bank de marktwaardewaardering van de uitstaande swapportefeuille herzien in het licht van veranderde 'best practices'. Tegen deze achtergrond zijn ook de hedge accountingmodellen aangepast. Er worden algemeen aanvaarde waarderingsmodellen toegepast, waarbij gebruik wordt gemaakt van de meest geëigende waarderingscurven, waaronder de OIS-curve. Met ingang van 2013 is ook een zogenaamde 'credit valuation adjustment' in de waardering opgenomen.

In contracten besloten derivaten worden als een apart derivaat gewaardeerd indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Er bestaat geen nauw verband tussen de economische kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat en die van het basiscontract, en
- Het basiscontract wordt niet tegen reële waarde – met waardemutaties via het resultaat - gewaardeerd, en
- Een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden zou voldoen aan de definitie van een derivaat.

Derivaten die voldoen aan deze voorwaarden worden gepresenteerd in de balans bij het basiscontract waartoe deze behoren en gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij waardemutaties worden verwerkt in het resultaat. Contracten worden alleen op het moment van aangaan van de transactie beoordeeld tenzij een wijziging in de contractvoorwaarden heeft plaatsgevonden, welke de verwachte kasstromen aanzienlijk beïnvloedt.

Bankiers, Toevertrouwde middelen en Schuldbewijzen

De in de passiefposten Bankiers, Toevertrouwde middelen en Schuldbewijzen opgenomen leningen worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen de reële waarde van de ontvangen tegenprestatie minus de direct toerekenbare transactiekosten. Na deze eerste opname worden de rentedragende leningen vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Winsten en verliezen worden opgenomen in het renteresultaat zodra de schulden niet langer op de balans worden opgenomen.

Personeelsverplichtingen - pensioenverplichtingen

Conform Richtlijn 271 Personeelsbeloningen past de NWB Bank voor pensioenen integraal de onder IFRS-EU van toepassing zijnde standaard (IAS 19R) inzake pensioenen en andere 'post retirement benefits' toe.

De NWB Bank is met haar medewerkers een pensioenregeling overeengekomen op basis van vaste toezeggingen ('defined benefit plans'). De regeling wordt gefinancierd door premies aan een verzekeringsmaatschappij op basis van periodieke actuariële berekeningen.

Een 'defined benefit plan' is een regeling waarbij de uitkering aan de gepensioneerde werknemer vastgelegd wordt, rekening houdend met factoren zoals leeftijd, dienstjaren en salaris. De verantwoorde verplichting voor 'defined benefit plans' is het saldo van de contante waarde van de pensioenverplichtingen op balansdatum verminderd met de reële waarde van de daarmee verbonden beleggingen. Het saldo wordt aangepast voor niet-verantwoorde resultaten en kosten met betrekking tot verstreken dienstjaren.

De pensioenverplichtingen worden jaarlijks berekend door een externe actuaris op basis van de 'projected unit credit method'. Daarbij wordt gebruikgemaakt van een verwacht rendement op beleggingen.

Saldering van financiële activa en financiële passiva

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd en tegen het nettobedrag in de balans opgenomen indien er een juridisch afdwingbaar recht is om de verantwoorde bedragen te salderen en indien het voornemen bestaat om de verwachte toekomstige kasstromen op netto basis te verrekenen, of simultaan het actief te realiseren en de verplichting af te wikkelen.

Opbrengstverantwoording

Opbrengsten worden verantwoord wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen ten goede zullen komen aan de NWB Bank en de opbrengsten betrouwbaar kunnen worden bepaald.

Rente

Rentebaten en -lasten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen volgens de effectieve rentemethode. De toepassing van deze methode omvat de amortisatie van een eventueel disagio of agio of andere verschillen (met inbegrip van transactiekosten en daarop betrekking hebbende provisies) tussen de eerste boekwaarde van een rentedragend instrument en het bedrag per vervaldatum, berekend op basis van de effectieve rentevoet.

Bankenbelasting

De bankenbelasting wordt berekend op basis van de geldende tarieven en belastingwetgeving en gewaardeerd tegen het nominale bedrag.

Winstbelastingen

Winstbelastingen worden gelijktijdig met de winst als last verantwoord. Uitgestelde belastingvorderingen en uitgestelde belastingverplichtingen worden tegen het nominale bedrag gewaardeerd.

Verschuldigde en verrekenbare belastingen

Verschuldigde en verrekenbare belastingvorderingen en -verplichtingen voor lopende en voorgaande jaren worden gewaardeerd op het bedrag dat naar verwachting zal worden teruggevorderd van of betaald zal worden aan de belastingdienst. Het belastingbedrag wordt berekend op basis van de geldende belastingtarieven en belastingwetgeving.

Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen, onbenutte fiscale faciliteiten en niet verrekende fiscale verliezen, wanneer het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de verrekenbare tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend, en de verrekenbare tijdelijke verschillen, onbenutte fiscale faciliteiten en onbenutte fiscale verliezen kunnen worden aangewend.

De boekwaarde van de uitgestelde belastingvorderingen wordt per balansdatum beoordeeld en verlaagd wanneer het niet waarschijnlijk is dat voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het tijdelijke verschil geheel of gedeeltelijk kan worden verrekend. Niet opgenomen uitgestelde belastingvorderingen worden per balansdatum herbeoordeeld en opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat in de toekomst fiscale winst aanwezig zal zijn waarmee deze uitgestelde vordering kan worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen worden gewaardeerd op de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn op de periode waarin de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld, op basis van de geldende belastingtarieven en belastingwetgeving.

Bij de bepaling van de uitgestelde belastingen wordt rekening gehouden met de winstbelasting over de waardeveranderingen van de onder de post Financiële activa voor verkoop beschikbaar opgenomen rentedragende waardepapieren.

Uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen worden gesaldeerd indien er een in rechte afdwingbare verplichting bestaat om deze te salderen.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen kasstromen uit operationele/bancaire activiteiten, investerings- en financieringsactiviteiten.

Onder liquiditeiten worden die activa opgenomen die zonder beperkingen kunnen worden omgezet in liquiditeiten, waaronder de aanwezige kasmiddelen, alsmede de per saldo direct opeisbare tegoeden bij (centrale) banken.

De mutaties in de kredieten en de toevertrouwde middelen en die uit hoofde van het bancair depositobedrijf zijn gelet op de aard van de activiteiten opgenomen onder de kasstroom uit operationele/bancaire activiteiten. Mutaties in rentedragende waardepapieren, niet zijnde de tot einde looptijd gehouden rentedragende waardepapieren, worden ook opgenomen onder de kasstroom uit operationele/bancaire activiteiten.

Investeringsactiviteiten omvatten de aan- en verkopen en aflossingen inzake tot einde looptijd gehouden rentedragende waardepapieren, alsmede de aan- en verkopen van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen. De opname en aflossing van lang vreemd vermogen (looptijd >1 jaar) worden als financieringsactiviteiten aangemerkt.

Gesegmenteerde informatie

De inrichting van de bank is niet afgestemd op werkzaamheden in verschillende bedrijfstakken en bij de analyse en besluitvorming ter zake van rendement en inzet van middelen wordt door de directie van de NWB Bank geen onderscheid gemaakt naar segmenten. In deze jaarrekening is dan ook geen gesegmenteerde informatie opgenomen.

Belangrijke inschattingen en schattingsonzekerheden

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met NL GAAP vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, alsmede van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden, marktinformatie en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over het merendeel van de boekwaarde van activa en passiva van de NWB Bank die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen daardoor afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden periodiek beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden verantwoord in de periode waarin de schattingen worden herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft. Heeft de herziening ook gevolgen voor toekomstige perioden, dan wordt de herziening verantwoord in zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

De door de directie gevormde oordelen bij de toepassing van NL GAAP die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de jaarrekening, en schattingen die een aanmerkelijk risico in zich bergen van een materiële aanpassing in een volgend jaar, hebben met name betrekking op de waardering van financiële activa en financiële passiva op reële waarde, alsmede op de veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de hedge accounting modellen.

1 Rente

De post rentebaten omvat rentebaten uit Kredieten en vorderingen, Rentedragende waardepapieren, alsmede provisies die het karakter van rente hebben, boeten voor vervroegde aflossing, agio's en disagio's. Agio's en disagio's op kredieten en vorderingen die niet gewaardeerd worden op reële waarde, zijn tezamen met de respectievelijke rentebaten verantwoord overeenkomstig de effectieve rentemethode.

De post rentelasten omvat rentelasten uit al dan niet in schuldbewijzen belichaamde schulden en derivaten, alsmede provisies die het karakter van rente hebben, boeten voor vervroegde aflossing, agio's en disagio's. Agio's en disagio's op al dan niet in schuldbewijzen belichaamde schulden die niet gewaardeerd worden op reële waarde, zijn tezamen met de respectievelijke rentelasten verantwoord overeenkomstig de effectieve rentemethode.

	2014	2013
Rentebaten kredieten en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	**1.819.183**	1.833.299
Rentebaten rentedragende waardepapieren	**32.606**	29.044
Rentebaten	**1.851.789**	1.862.343
Rentelasten bankiers. toevertrouwde middelen en schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs	**-872.762**	-851.731
Derivaten (saldo rentebaten en –lasten)	**-861.674**	-915.413
Rentelasten	**-1.734.436**	-1.767.144
Rente	**117.353**	95.199

Onder de post rentebaten kredieten en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs is in 2014 een eenmalige opbrengst van € 3,2 miljoen verantwoord uit hoofde van verkoop en vervroegde aflossing met een compenserend effect in het resultaat financiële transacties (2013 € 3,3 miljoen).

2 Resultaat uit financiële transacties

Deze post is als volgt te specificeren:

	2014	2013
Ongerealiseerde waardemutaties:		
Herwaardering van de afgedekte posities verantwoord in de W&V	**5.860.996**	-1.710.556
Herwaardering van de afdekkingsinstrumenten	**-5.769.439**	1.874.552
Ongerealiseerde herwaardering rentedragende waardepapieren	**-54**	1.115
	91.503	165.111
Gerealiseerde waardemutaties:		
Gerealiseerd resultaat	**-107.875**	-179.241
Totaal	**-16.372**	-14.130

De gerealiseerde waardemutaties bestaan onder andere uit ontvangen en betaalde premies en fees bij afwikkeling van derivatencontracten, gerealiseerde (herwaarderings)resultaten bij verkoop van rentedragende waardepapieren en provisies. De reële waarde met toepassing van hedge accounting van de financiële instrumenten bedraagt aan de actiefzijde per 31 december 2014 € 19.387 miljoen (per 31 december 2013: € 10.284 miljoen), en aan de passiefzijde per 31 december 2014 € 19.135 miljoen (per 31 december 2013: € 10.124 miljoen).

De gerealiseerde waardemutaties in 2014 en 2013 houden met name verband met herstructureringen van de derivatenportefeuille. De overige resultaten betreffen waardemutaties als gevolg van nieuwe transacties en het verloop van de portefeuille alsmede veranderingen in de rentecurven.

De NWB Bank neemt in belangrijke mate middelen in vreemde valuta op. De hieruit voortvloeiende valutarisico's worden direct geheel door valutaswaps afgedekt. De door de NWB Bank gelopen valutarisico's zijn minimaal.

3 Personeelskosten

Het gemiddelde aantal personeelsleden, in Fte's, inclusief directie bedroeg 48,5 (2013: 48,2).

	2014	2013
Salarissen	**4.449**	3.928
Pensioenlasten	**205**	1.246
Overige sociale lasten	**451**	363
Andere personeelskosten	**715**	905
	5.820	6.442

De daling van de pensioenlasten is het gevolg van aanpassingen in de pensioencontracten.

De heffing zoals geregeld in artikel 32bd van de 'Wet op de loonbelasting 1964' (de 'crisisheffing') ter grootte van € 68 duizend is in 2013 verantwoord onder de post overige sociale lasten. Met ingang van het boekjaar 2014 is deze heffing afgeschaft.

De bezoldiging van directieleden inclusief reguliere pensioenlasten en exclusief een aantal specifieke elementen, zoals hierna benoemd, bedroeg in 2014 € 934 duizend (2013: € 950 duizend).

Bezoldiging van de directieleden

	Vaste beloning	Variabele beloning kortetermijndeel	Bijdrage pensioen
2014			
Lidwin van Velden	210	19	57
Frenk van der Vliet	210	18	49
Ron Walkier	277	-	94
	697	**37**	**200**
2013			
Lidwin van Velden	210	21	60
Frenk van der Vliet	210	21	51
Ron Walkier	277	-	100
	697	**42**	**211**

De vaste beloning bestaat uit het vaste salaris over 13 maanden plus 8% vakantiegeld. De directie ontvangt tevens een belaste onkostenvergoeding van € 2.820 (2013 : € 2.820) per jaar per persoon. De bank heeft aan de directieleden een auto ter beschikking gesteld. Verder kan de directie gebruik maken van een hypotheeksubsidieregeling voor het personeel. Deze belaste vergoeding bedroeg in 2014 voor Lidwin van Velden € 7.000 (2013: € 7.000) en voor Frenk van der Vliet € 2.000 (2013: € 5.000).

De raad van commissarissen heeft besloten de langetermijncomponent van de variabele beloning over 2011 definitief toe te kennen. Ron Walkier ziet in verband met de geldende dividendstop als voorzitter van de directie af van zijn variabele beloning over 2014. Deze variabele beloning is opgebouwd uit een kortetermijndeel van € 24.000 en een langetermijndeel 2011 van € 14.000.

De voorwaardelijke toekenning van het langetermijndeel van de variabele beloning bedraagt voor Ron Walkier over de jaren 2012, 2013 en 2014 respectievelijk € 14.000, € 14.000 en € 12.000, zijnde 5% van de vaste beloning over 2012, 2013 en 4,3% van de vaste beloning over 2014.

De voorwaardelijke toekenning van het langetermijndeel van de variabele beloning bedraagt voor Lidwin van Velden over de jaren 2012, 2013 en 2014 respectievelijk € 10.000, € 10.000 en € 10.000, zijnde 5% van de vaste beloning over 2012, 2013 en 4,7% van de vaste beloning over 2014. De raad van commissarissen heeft besloten de langetermijncomponent van de variabele beloning over 2011 (€ 10.000) definitief toe te kennen.

De voorwaardelijke toekenning van het langetermijndeel van de variabele beloning bedraagt voor de Frenk van der Vliet over de jaren 2012, 2013 en 2014 respectievelijk € 10.000, € 10.000 en € 9.000, zijnde 5% van de vaste beloning over 2012, 2013 en 4,3% van de vaste beloning over 2014.

4 Andere beheerskosten

Hieronder zijn begrepen de kosten van huisvesting, kantoor- en algemene kosten. De eveneens onder deze post begrepen bezoldiging van 9 (2013: 9) commissarissen bedroeg € 164 duizend (2013: € 187 duizend).

Bezoldiging van leden van de raad van commissarissen

	2014	2013
Age Bakker	**31**	22
Else Bos	**21**	22
Dolf van den Brink	**11**	36
Peter Glas	**17**	16
Sjaak Jansen	**7**	19
Victor Goedvolk	**13**	23
Maurice Oostendorp	**22**	15
Albertine van Vliet-Kuiper	**19**	13
Berend-Jan van Voorst tot Voorst	**23**	21
	164	187

De bovengenoemde bedragen zijn inclusief vergoedingen voor lidmaatschappen van commissies, algemene onkostenvergoedingen, de bijdrage ZVW, de reiskostenvergoeding en exclusief eventuele BTW.

Honoraria van de accountant

In het boekjaar zijn de volgende honoraria ten laste gebracht van het resultaat, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW. De genoemde bedragen zijn weergegeven inclusief BTW.

	2014	2013
Onderzoek van de jaarrekening	**299**	400
Andere controleopdrachten	**220**	222
Andere niet-controlediensten	**-**	540
	519	1.162

De hogere kosten van het onderzoek van de jaarrekening en de andere niet-controlediensten in 2013 hebben betrekking op extra (controle)werkzaamheden als gevolg van de invoering van een management informatiesysteem, de nieuwe hedge-accountingmodellen en de aanpassingen in de waardering van derivaten.

5 Bijdrage Stichting NWB Fonds

Aan de Stichting NWB Fonds is in 2014 een bijdrage toegekend van € 500 duizend (2013: nihil).
De Stichting NWB Fonds is in 2006 opgericht en dient als medefinancieringsbron van en voor de waterschappen bij internationale samenwerking. Het fonds biedt waterschappen de beschikking over financiële middelen om vanuit hun kerntaken en kernwaarden bij te dragen aan oplossingen voor de mondiale watervraagstukken in ontwikkelingslanden. De Unie van Waterschappen draagt de meerderheid voor van leden van het bestuur van de stichting.

6 Afschrijvingen

Dit betreft de afschrijvingen op het kantoorgebouw, de installaties, inrichtingskosten, inventaris, informatieverwerkende apparatuur en personenauto's, zoals vermeld onder de toelichting op de actiefpost Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen. Ook de afschrijvingen op Immateriële vaste activa zijn onder deze post opgenomen.

7 Bankenbelasting

Met ingang van oktober 2012 is de NWB Bank belastingplichtig geworden voor de bankenbelasting. De bankenbelasting 2014 en 2013 is gebaseerd op de balans ultimo 2013, respectievelijk 2012 en het bedrag is ten laste van het resultaat 2014, respectievelijk 2013 gebracht.

8 Belastingen

	2014	2013
Winst voor belastingen	**70.175**	50.137
Winstbelastingen tegen 25,0%	**17.544**	12.528
Niet aftrekbare kosten inzake bankenbelasting en resolutieheffing	**3.644**	3.716
Overige niet aftrekbare kosten en aanpassingen voorgaande boekjaren	**-9**	-
Totaal winstbelastingen	**21.179**	16.244
Effectieve belastingdruk (%)	**25,0%**	25,0%

De belastinglast is als volgt te splitsen in acute belastingen en uitgestelde belastingen:

	2014	2013
Acute winstbelastingen		
Verslagjaar	**-3.393**	-28.121
Aanpassingen voorgaande boekjaren	**-**	-
	-3.393	-28.121
Uitgestelde winstbelastingen		
Vrijval actieve latentie ontstaan bij aanvang belastingplicht	**2.330**	3.942
Vrijval/dotatie uit hoofde van voorziening pensioenen	**-550**	-1.094
Belasting op baten en lasten die rechtstreeks in het eigen vermogen zijn verwerkt	**690**	1.304
Fiscaal uitgesteld resultaat basisrenteleningen	**-786**	-786
Mutatie als gevolg van ongerealiseerde waardemutaties en wijziging waardering	**22.888**	40.999
	24.572	44.365
Totaal winstbelastingen	**21.179**	16.244

De acute belasting over 2014 en 2013 is lager dan het vigerende belastingtarief van 25,0%. Dit wordt met name veroorzaakt door de fiscale realisatie van resultaten die verband houden met herstructureringen van de derivatenportefeuille. Daarnaast is de acute belasting over 2014 en 2013 lager dan het vigerende belastingtarief door de vrijval van het waarderingsverschil van activa en passiva bij aanvang van de belastingplicht per 1 januari 2005.

9 Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank

Deze post betreft de wettige betaalmiddelen en de direct opeisbare en overige tegoeden bij De Nederlandsche Bank N.V en de Europese Centrale Bank.

10 Bankiers

Deze post bestaat voornamelijk uit onderpand uit hoofde van collateral afspraken gerelateerd aan derivatencontracten. Dit onderpand staat niet ter vrije beschikking van de bank.

Deze post kan als volgt worden uitgesplitst:

	2014	2013
Direct opeisbare tegoeden	**199**	124
Vorderingen uit hoofde van onderpand	**10.174.161**	6.249.500
Totaal	**10.174.360**	6.249.624

11 Kredieten en vorderingen

Deze post betreft niet in rentedragende waardepapieren belichaamde kredieten en vorderingen op anderen dan bankiers. De vorderingen, die naast enkele personeelskredieten uitsluitend de publieke sector betreffen, vloeien voor het grootste gedeelte voort uit verstrekte langlopende leningen. Tot bedoelde publieke sector zijn gerekend de vorderingen op of onder garantie van Nederlandse overheden, alsmede vorderingen op NV-overheidsbedrijven en andere bedrijven of instellingen met een afgeleide overheidstaak.

Het verloop van de post Kredieten en vorderingen kan als volgt worden weergegeven:

	2014	2013
Stand per 1 januari	**57.385.229**	59.197.322
Verstrekkingen	**19.882.621**	17.721.738
Aflossingen	**-20.616.190**	-16.256.352
Waardeverandering reële waarde hedge accounting	**8.001.838**	-3.283.475
Waardeverandering van in kredieten en vorderingen afgescheiden besloten derivaten	**12.127**	5.996
Stand per 31 december	**64.665.625**	57.385.229

De verstrekkingen en aflossingen betreffen zowel de kortlopende als langlopende kredieten en vorderingen.

Specificatie Kredieten en vorderingen naar aard van de vorderingen:

	2014	2013
Vorderingen op of onder garantie van de Nederlandse overheid	**50.700.417**	51.454.156
Overige vorderingen op de overheidssector en diversen	**349.237**	329.067
Waardeverandering reële waarde hedge accounting	**13.617.894**	5.616.056
Reële waarde van in kredieten en vorderingen afgescheiden besloten derivaten	**-1.923**	-14.050
	64.665.625	57.385.229

De post Vorderingen op of onder garantie van de Nederlandse overheid kan als volgt gespecificeerd worden:

	2014	2013
Waterschappen	**5.769.960**	5.684.719
Gemeenten	**6.611.920**	7.468.339
Sociale woningbouw	**33.293.991**	33.433.692
Overige	**5.024.546**	4.867.406
	50.700.417	51.454.156

Gezien het risicoprofiel van de tegenpartijen van de NWB Bank is een voorziening voor oninbaarheid niet noodzakelijk per balansdatum.

De aard van de in de Kredieten en vorderingen afgescheiden besloten derivaten betreft in de rentecondities opgenomen gestructureerde componenten die worden afgescheiden.

De onderpandwaarde van het bij De Nederlandsche Bank (DNB) ingebrachte beleenbare deel van de portefeuille kredieten en vorderingen bedraagt € 12,7 miljard ultimo 2014 (€ 14,1 miljard ultimo 2013).

Van de kredieten en vorderingen heeft € 3,1 miljard een resterende looptijd kleiner dan 12 maanden (2013: € 3,7 miljard).

	2014	2013
De openstaande bedragen van aan oud directieleden verstrekte leningen:	**294**	294

12 Rentedragende waardepapieren

Deze post kan als volgt worden uitgesplitst:

	2014	2013
Tot het einde van de looptijd aangehouden	**3.722.616**	1.838.168
Overige rentedragende waardepapieren met beursnotering	**627.782**	488.285
Overige rentedragende waardepapieren zonder beursnotering	**10.056**	23.375
	4.360.454	2.349.828

Het verloop van de rentedragende waardepapieren in 2014 en 2013 was als volgt:

	Publiek-rechtelijke lichamen	**Anderen**	**Totaal**
Stand op 1 januari 2014	414.731	1.935.097	**2.349.828**
Aankopen	3.142.000	1.295.968	**4.437.968**
Verkopen en aflossingen	-1.786.970	-670.295	**-2.457.265**
Waardeveranderingen overige rentedragende waardepapieren	28.306	1.618	**29.924**
Stand op 31 december 2014	1.798.067	2.562.388	**4.360.455**

De onderpandwaarde van het bij DNB ingebrachte beleenbare deel van de portefeuille rentedragende waardepapieren bedraagt € 0,8 miljard ultimo 2014 (€ 0,8 miljard ultimo 2013).

	Publiek-rechtelijke lichamen	Anderen	Totaal
Stand op 1 januari 2013	520.596	887.924	**1.408.520**
Aankopen	-	1.232.442	**1.232.442**
Verkopen en aflossingen	-85.039	-174.797	**-259.836**
Waardeveranderingen overige rentedragende waardepapieren	-20.826	-10.472	**-31.298**
Stand op 31 december 2013	414.731	1.935.097	**2.349.828**

Van de rentedragende waardepapieren heeft € 1.361 miljoen (2013: € 507 miljoen) een resterende looptijd kleiner dan 12 maanden.

13 Immateriële activa

Deze post bestaat uit geactiveerde uitgaven gerelateerd aan de computer software. De specificatie van het verloop van deze post in 2014 respectievelijk 2013 is als volgt:

	2014	2013
Boekwaarde op 1 januari	**3.389**	2.436
Investeringen	**599**	1.862
Afschrijvingen	**-1.198**	-909
Boekwaarde op 31 december	**2.790**	3.389

De cumulatieve bedragen op 31 december waren:

	2014	2013
Investeringen	**7.586**	6.987
Afschrijvingen	**-4.796**	-3.598
Boekwaarde op 31 december	**2.790**	3.389

14 Materiële activa

Deze post bestaat uit geactiveerde uitgaven gerelateerd aan het pand en overige bedrijfsmiddelen. De overige bedrijfsmiddelen betreffen voornamelijk inventaris, informatie verwerkende apparatuur en personenauto's. De specificatie van het verloop van deze post in 2014 is als volgt:

	Onroerende zaken voor eigen gebruik	Overige bedrijfs-middelen	Totaal
Boekwaarde per 31 december 2013	4.616	912	**5.528**
Investeringen 2014	270	238	**508**
Desinvesteringen 2014	-	-6	**-6**
Afschrijvingen in 2014	-502	-326	**-828**
Boekwaarde per 31 december 2014	4.384	818	**5.202**

Ultimo 2014 waren de cumulatieve bedragen:

	Onroerende zaken voor eigen gebruik	Overige bedrijfs-middelen	Totaal
Investeringen	9.287	6.953	**16.240**
Afschrijvingen	-5.161	-6.135	**-11.296**
Geamortiseerde kostprijs	4.126	818	**4.944**
Herwaarderingen	258	-	**258**
	4.384	818	**5.202**

De specificatie van het verloop van deze post in 2013 is als volgt:	Onroerende zaken voor eigen gebruik	Overige bedrijfs-middelen	Totaal
Boekwaarde per 31 december 2012	5.078	872	**5.950**
Investeringen 2013	26	392	**418**
Desinvesteringen 2013	-	-65	**-65**
Afschrijvingen in 2013	-488	-287	**-775**
Boekwaarde per 31 december 2013	4.616	912	**5.528**

Ultimo 2013 waren de cumulatieve bedragen:

Investeringen	9.017	6.721	**15.738**
Afschrijvingen	-4.659	-5.809	**-10.468**
Geamortiseerde kostprijs	4.358	912	**5.270**
Herwaarderingen	258	-	**258**
	4.616	912	**5.528**

15 Overige activa

Deze post betreft voornamelijk te ontvangen bedragen respectievelijk nog te verrekenen bedragen in verband met het betalingsverkeer rondom balansdatum.

16 Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2005 is de NWB Bank belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. In 2008 heeft de belastingdienst zich akkoord verklaard met de gehanteerde marktwaarden in de fiscale openingsbalans en de verdeling van het marktwaardeverschil over toekomstige perioden.

De specificatie van de te betalen vennootschapsbelasting in 2014 en 2013 is als volgt:

	2014	2013
2012	**0**	5.995
2013	**-28.121**	-41.527
2014	**-3.393**	0
Boekwaarde op 31 december	**-31.514**	-35.532

Het te betalen bedrag over het boekjaar is als volgt te specificeren:

	2014	2013
Acute belastinglast	**-3.393**	-28.121
Betaalde voorschotten	**0**	-13.406
	-3.393	-41.527

De acute belastingvordering in 2013 en 2014 wordt veroorzaakt door de fiscale realisatie van resultaten die verband houden met herstructureringen van de derivatenportefeuille.

17 Derivaten

Deze post betreft renteswaps en valutaswaps, caps, floors en swaptions. Deze producten worden gewaardeerd op reële waarde, inclusief opgelopen rente. De waardering vindt plaats met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de meest geëigende waarderingscurven, waaronder de OIS-curve. Daarnaast is met ingang van 2013 ook een zogenaamde 'credit value adjustment' in de waardering opgenomen.

Specificatie naar resterende looptijd van de reële waarden op 31 december 2014:

	<3 maanden	**3-12 maanden**	**1-5 jaar**	**>5 jaar**	**2014 Totaal**
Renteswaps	978	35.217	848.262	2.428.572	**3.313.029**
Valutaswaps	391.290	924.649	1.585.426	1.191.411	**4.092.776**
Caps, floors en swaptions	-	-	62	244.743	**244.805**
Totaal	392.268	959.866	2.433.750	3.864.726	**7.650.610**

Specificatie naar resterende looptijd van de reële waarden op 31 december 2013:

	<3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	>5 jaar	2013 Totaal
Renteswaps	-	42.700	842.733	1.068.732	**1.954.165**
Valutaswaps	15.578	250.348	631.816	791.434	**1.689.176**
Caps, floors en swaptions	-	-	124	95.270	**95.394**
Totaal	15.578	293.048	1.474.673	1.955.436	**3.738.735**

18 Overlopende activa

Deze post omvat voornamelijk de opgelopen rente voor rentedragende activa die niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening. Daarnaast omvat deze post vooruitbetaalde bedragen voor kosten die ten laste van de volgende periode(n) komen en de nog te ontvangen nog niet gefactureerde bedragen wegens baten ten gunste van de huidige of voorgaande periode(n).

19 Bankiers

Deze post betreft - niet in schuldbewijzen belichaamde - schulden aan binnenlandse en buitenlandse bankiers. Het in deze post opgenomen onderpand komt voort uit collateral afspraken gerelateerd aan derivatencontracten.

Deze post is als volgt te specificeren:	**2014**	2013
Opgenomen leningen bij banken	**10.655**	63.717
Waardeverandering reële waarde hedge accounting	**2.253**	2.644
Verplichtingen uit hoofde van onderpand	**1.262.720**	456.630
	1.275.628	522.991

20 Toevertrouwde middelen

Deze post betreft schulden aan anderen dan bankiers, waaronder Namenschuldverschreibungen en Schuldscheinen. Deze post is als volgt te specificeren:

	2014	2013
Toevertrouwde middelen	**4.481.648**	3.960.964
Waardeverandering reële waarde hedge accounting	**843.744**	-79.917
	5.325.392	3.881.047

21 Schuldbewijzen

Deze post bevat verhandelbare rentedragende waardepapieren en is als volgt te specificeren:

	2014	2013
Obligatieleningen	**51.729.021**	46.208.325
Kortlopend waardepapier	**8.805.920**	9.391.642
Waardeverandering reële waarde hedge accounting	**2.886.029**	1.436.278
Reële waarde van in schuldbewijzen afgescheiden besloten derivaten	**-243.285**	-103.853
	63.177.685	56.932.392

Van de in totaal uitgegeven langlopende schuldbewijzen heeft € 9,9 miljard (2013: € 10,9 miljard) een variabele rente. Van de schuldbewijzen heeft € 19,6 miljard (2013: € 17,6 miljard) een resterende looptijd kleiner dan 12 maanden.

De aard van de in de schuldbewijzen afgescheiden besloten derivaten betreft in de rentecondities opgenomen gestructureerde componenten die worden afgescheiden.

22 Latente vennootschapsbelasting

Het verloop van de uitgestelde belastingen is als volgt te specificeren:

	2014	2013
Saldo 1 januari	**45.538**	2.477
Vrijval latentie bij aanvang belastingplicht	**2.330**	3.942
Mutatie als gevolg van tijdelijke verschillen in boekjaar verwerkt via de winst- en verliesrekening	**22.339**	39.905
Fiscaal uitgesteld resultaat basisrenteleningen	**-786**	-786
Saldo 31 december	**69.421**	45.538

De mutatie als gevolg van tijdelijke verschillen in boekjaar verwerkt via de winst- en verliesrekening betreft voornamelijk het verschil tussen fiscale en commerciële waardering van de financiële instrumenten. Daarnaast is de fiscaal afwijkende behandeling van pensioenkosten hierin begrepen.

23 Overige schulden

Deze post betreft voornamelijk te betalen bedragen respectievelijk te verrekenen bedragen in verband met te amortiseren bedragen, het betalingsverkeer rondom balansdatum en te betalen omzetbelasting.

	2014	2013
Vooruit ontvangen rente en aflossingen	**51.901**	45.642
Overige schulden	**923**	849
	52.824	46.491

24 Derivaten

Deze post betreft renteswaps en valutaswaps, caps, floors en swaptions. Deze producten worden gewaardeerd op reële waarde, inclusief opgelopen rente. De waardering vindt plaats met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de meest geëigende waarderingscurven, waaronder de OIS-curve. Daarnaast is met ingang van 2013 ook een zogenaamde 'credit value adjustment' in de waardering opgenomen.

Specificatie naar resterende looptijd van de negatieve reële waarden op 31 december 2014:

31 december 2014	<3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	>5 jaar	2014 Totaal
Renteswaps	28.467	62.435	1.186.017	14.331.130	**15.608.049**
Valutaswaps	12.542	52.820	96.647	295.342	**457.351**
Caps, floors en swaptions	-	-	4	236.787	**236.791**
Totaal	41.009	115.255	1.282.668	14.863.259	**16.302.191**

Specificatie naar resterende looptijd van de negatieve reële waarden op 31 december 2013:

31 december 2013	<3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	>5 jaar	2013 Totaal
Renteswaps	50.864	60.159	1.121.150	6.730.992	**7.963.165**
Valutaswaps	113.507	353.359	361.015	735.593	**1.563.474**
Caps, floors en swaptions	-	1	52	90.925	**90.978**
Totaal	164.371	413.519	1.482.217	7.557.510	**9.617.617**

25 Overlopende passiva

Deze post omvat voornamelijk de opgelopen rente voor rentedragende passiva. Daarnaast omvat deze post vooruit ontvangen bedragen voor baten die ten gunste van de volgende periode(n) komen en nog niet gefactureerde nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan de verstreken periode(n) zijn toegerekend.

26 Voorzieningen

Deze post bestaat alleen uit een voorziening voor pensioenen. Het verloop van deze voorziening is als volgt te specificeren:

	2014	2013
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	**884**	951
Kosten van wijziging regelingen (past service cost)	**-1.079**	-
Rentekosten uitkeringsverplichting	**885**	859
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	**-664**	-650
Administratiekosten en overige	**75**	-10
Netto kosten van de vergoedingsregelingen	**101**	1.150
Bruto verplichting u.h.v. toegezegde (pensioen)regelingen	**33.447**	25.374
Reële waarde fondsbeleggingen	**-24.180**	-18.309
Voorziening m.b.t. kosten van de vergoedingsregelingen	**9.267**	7.065
Beginstand bruto verplichting u.h.v. toegezegde (pensioen)regelingen	**25.374**	26.431
Rentekosten	**885**	859
Aan het boekjaar toegerekende (pensioen)kosten	**884**	951
Uitgekeerde bedragen	**-649**	-792
Kosten van wijziging regelingen (past service cost)	**-1.079**	-
Winst (verlies) a.g.v. (assumptie) veranderingen op fondsbeleggingen	**8.031**	-2.075
Eindstand bruto verplichting u.h.v. toegezegde (pensioen)regelingen	**33.447**	25.374
Beginstand reële waarde fondsbeleggingen	**18.309**	19.578
Verwacht rendement	**664**	650
Bijdragen werkgever	**715**	878
Uitgekeerde bedragen	**-649**	-792
Verlies (winst) a.g.v. assumptie veranderingen resp. actuarieel verlies (winst) op verplichtingen	**5.140**	-2.005
Reële waarde fondsbeleggingen per 31 december	**24.180**	18.309

De eenmalige bate vermeld onder 'Kosten van wijziging regelingen (past service cost)' heeft betrekking op de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd van 65 naar 67 jaar en de aanpassing van de pensioenregelingen in overeenstemming met marktontwikkelingen. De stijging van de voorziening komt met name door de afname van de disconteringsvoet van 3,6% eind 2013 naar 2,1% eind 2014.

De verwachte bijdragen van de werkgever over 2015 aan de toegezegde (pensioen)regelingen ultimo 2014 bedragen € 1,3 miljoen (2013: € 1,0 miljoen).

De belangrijkste veronderstellingen die gebruikt zijn bij het bepalen van de voorziening voor pensioenverplichtingen zijn als volgt:

	2014	2013
Disconteringsvoet	**2,10%**	3,60%
Verwacht rendement op activa	**2,10%**	3,60%
Toekomstige salarisverhogingen	**1,50%**	2,00%
Toekomstige pensioenverhogingen	**1,50%**	2,00%

Wijzigingen in deze veronderstellingen kunnen een belangrijke impact op de waardering van pensioenverplichtingen en fondsbeleggingen hebben.

27 Gestort en opgevraagd kapitaal

Te onderscheiden zijn:

Aandelen A

De nominale waarde bedraagt € 115 waarop verplicht 100% is gestort.
Voor elk aandeel A kan tijdens een aandeelhoudersvergadering 1 stem worden uitgebracht.

Aandelen B

De nominale waarde bedraagt € 460 waarop verplicht 25% is gestort.
Verdere stortingen worden overeenkomstig de statuten door de raad van commissarissen bepaald.
Voor elk aandeel B kunnen tijdens een aandeelhoudersvergadering 4 stemmen worden uitgebracht.

Specificatie ultimo 2014:	**Geplaatst**	**Gestort**
Aandelen A		
Stand op 31 december 2014 (50.478 aandelen)	5.805	5.805
Aandelen B		
Stand op 31 december 2014 (8.511 aandelen)	3.915	
Hiervan nog te storten: (74% inzake 8.510 aandelen)	-2.896	
		1.019
Totaal gestort op 31 december 2014		**6.824**
Totaal gestort op 31 december 2013		**6.824**

28 Herwaarderingsreserves

Het verloop van de herwaarderingsreserves in 2014 en 2013 was als volgt:

	Reserve herwaardering rentedragende waardepapieren	Overige herwaarderings-reserves	Totaal
Stand op 1 januari 2013	836	267	**1.103**
Verloop in waarde rentedragende waardepapieren	-836	-	**-836**
Stand op 31 december 2013	0	267	**267**
Verloop in waarde rentedragende waardepapieren	40	-	**40**
Stand op 31 december 2014	40	267	**307**

NWB Bank waardeert een deel van haar activa, vooral derivaten, op reële waarde. NWB Bank heeft ervoor gekozen om de ongerealiseerde waardeverschillen die voortvloeien uit de herwaardering van deze activa in samenhang te zien met de ongerealiseerde waardeverschillen van op reële waarde gewaardeerde passiva. Dit omdat deze posities ook in het kader van risicomanagement in samenhang worden beoordeeld. Indien en voor zover op grond van artikel 2:390 lid 1 BW waardevermeerderingen van deze activa in een herwaarderingsreserve zouden moeten worden opgenomen, gaf op 31 december 2014 het saldo van de ongerealiseerde waardeverschillen geen aanleiding tot de vorming van een herwaarderingsreserve.

29 Overige reserves

Het verloop van de overige reserves was als volgt:

Stand per 1 januari 2013	1.178.000
Toevoeging uit winstverdeling 2012	40.000
Uitkering over 2012	-
Waardemutatie pensioenvoorziening	-3.000
Stand per 31 december 2013	1.215.000
Toevoeging uit winstverdeling 2013	34.000
Uitkering over 2013	-
Waardemutatie pensioenvoorziening	-2.000
Stand per 31 december 2014	1.247.000

30 Onverdeelde winst verslagjaar

De balans is opgesteld vóór winstverdeling. Het voorstel voor de winstverdeling over het boekjaar 2014 is opgenomen onder de Overige gegevens.

31 Onherroepelijke toezeggingen

Deze toezeggingen betreffen:	**2014**	2013
Toegezegde leningen	**693.494**	1.611.097
Toegezegde onderpandsverplichtingen	**109.700**	47.340
Verhogingen klimleningen wegens bij te boeken interest	**1.176**	1.035
Niet opgenomen kredietfaciliteiten in rekening courant	**680.392**	560.059
Niet opgenomen financieringsfaciliteiten	**623.870**	363.560
Verstrekte garanties	**2.124**	1.752
	2.110.756	2.584.843

Het bedrag van de toegezegde leningen in 2013 omvat tevens leningen met een afspraak tot renteherziening (€ 477 miljoen).

32 Voorwaardelijke schulden

De post Niet in de balans opgenomen voorwaardelijke verplichtingen wegens verstrekte garanties (StandbyLetters of Credit) in het kader van Cross-Border financieringen van waterschappen en aan relaties afgegeven bankgaranties bedraagt € 75 miljoen (2013: € 76 miljoen). In het kader van aankomende toezichtsvereisten gaat de bank in 2015, onder voorwaarden, leningen aan ter versterking van het Tier I-kapitaal.

33 Reële waarde van financiële instrumenten

Algemeen

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld, tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk van elkaar zijn.

Bij de bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten wordt gebruikgemaakt van marktprijzen voor zover het financiële instrumenten betreft die op een actieve markt worden verhandeld. Voor de meeste financiële instrumenten is een dergelijke marktprijs niet beschikbaar. De reële waarde wordt dan bepaald met behulp van waarderingsmodellen. De modellen maken gebruik van diverse veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en het tijdstip en de omvang van de verwachte toekomstige kasstromen. Bij de berekening van de reële waarde van opties wordt gebruik gemaakt van algemeen aanvaarde optiewaarderingsmodellen.

De bank stelt periodiek vast dat toepassing van de waarderingsmodellen leidt tot betrouwbare, bij het risicoprofiel van de activa en passiva passende, reële waarden. Continu veranderende marktomstandigheden nopen de bank tot regelmatige aanpassing van de waarderingsparameters die de input vormen voor de waarderingsmodellen.

Kredieten en vorderingen, en schuldbewijzen

Voor de reële waardebepaling van Kredieten en vorderingen alsmede Schuldbewijzen wordt een waarderingsmodel gehanteerd. Dit model wordt ook gebruikt voor de interne risicorapportages. Uitgangspunt bij het model is een 'going concern' benadering waarbij de bank i) leningen verstrekt die in principe tot het einde van de looptijd worden aangehouden, en ii) de relatief langlopende leningen financiert met gemiddeld genomen korter lopende funding.

De waarderingscurve wordt gebaseerd op de gemiddelde funding kosten, zijnde swaprente plus opslag. Deze opslag geeft in feite aan wat de extra financieringslasten zijn voor de bank uit hoofde van liquiditeit- en kredietopslagen. Deze extra lasten worden bepaald uitgaande van de op de verslaggevingsdatum uitstaande funding. De uit de berekeningsmethodiek voortvloeiende opslag wordt gehanteerd voor alle relevante looptijden (continue curve). Er wordt van uitgegaan dat de voor de Bank geldende opslagen ook representatief zijn voor de niet in de markt observeerbare opslagen voor de kredietnemers van de Bank.

Rentedragende waardepapieren

De overige rentedragende waardepapieren met beursnotering worden gewaardeerd tegen marktprijzen. Voor de bepaling van de reële waarde van de overige rentedragende waardepapieren wordt gebruikgemaakt van hetzelfde model dat gehanteerd wordt voor de kredieten en vorderingen.

Derivaten

Voor de waardering van derivaten wordt gebruikgemaakt van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen, waarbij de meest geëigende waarderingscurven, waaronder de OIS-curve, gehanteerd worden. Daarnaast is met ingang van 2013 ook een zogenaamde 'credit value adjustment' in de waardering opgenomen.

De gehanteerde curven weerspiegelen het prijsniveau waarop de bank swaps afsluit. Het kredietrisico op de afgesloten derivatentransacties wordt grotendeels gemitigeerd door het uitwisselen van collateral.

Overzicht reële waarde van de financiële instrumenten

De volgende tabel geeft inzicht in de geschatte reële waarde van de financiële activa en passiva en van de overige niet uit de balans blijkende financiële instrumenten, waarbij de opgelopen rente voor vergelijkingsdoeleinden is toegerekend aan de boekwaarde. Een aantal balansposten is niet in de tabel opgenomen, omdat het niet voldoet aan de definitie van een financieel actief of passief. Het totaal van de hieronder weergegeven reële waarden geeft niet de onderliggende marktwaarde van de NWB Bank weer en moet daarom niet als zodanig worden geïnterpreteerd.

	Boek-waarde 31-12-2014	**Reële waarde 31-12-2014**	Boek-waarde 31-12-2013	Reële waarde 31-12-2013
Activa				
Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank	**502.243**	**502.243**	153.231	153.231
Bankiers	**10.174.360**	**10.174.360**	6.249.624	6.249.624
Kredieten en vorderingen	**65.439.969**	**67.584.850**	60.436.928	62.557.831
Rentedragende waardepapieren	**4.372.362**	**4.390.999**	2.361.966	2.391.886
Derivaten	**7.650.610**	**7.650.610**	3.738.735	3.738.735
Aandelen	**205**	**205**	205	205
Passiva				
Bankiers	**1.275.628**	**1.343.010**	580.092	579.659
Toevertrouwde middelen	**5.399.432**	**4.850.433**	3.881.047	4.194.186
Schuldbewijzen	**63.821.872**	**64.663.051**	57.552.917	57.718.196
Derivaten	**16.302.190**	**16.302.190**	9.617.617	9.617.617

Bepaling reële waarde van de financiële instrumenten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de wijze waarop de reële waarde wordt bepaald van financiële instrumenten die tegen reële waarde zijn gewaardeerd in de balans.

31 december 2014 (in miljoenen euro's)	Waardering op basis van marktprijzen	Waardering op basis van modellen met in de markt beschikbare data	Waardering op basis van modellen met niet in de markt beschikbare data
Activa			
Overige rentedragende waardepapieren met beursnotering	552	75	-
Derivaten	-	7.651	-
Afgescheiden derivaten	-	-2	-
Passiva			
Derivaten	-	16.302	-
Afgescheiden derivaten	-	-243	-

31 december 2013 (in miljoenen euro's)	Waardering op basis van marktprijzen	Waardering op basis van modellen met in de markt beschikbare data	Waardering op basis van modellen met niet in de markt beschikbare data
Activa			
Overige rentedragende waardepapieren met beursnotering	488	-	-
Derivaten	-	3.739	-
Afgescheiden derivaten	-	-14	-
Passiva			
Derivaten	-	9.618	-
Afgescheiden derivaten	-	-103	-

De waardering van de overige financiële instrumenten opgenomen in de toelichting onder 'reële waarde van de financiële instrumenten' zijn tot stand gekomen op basis van modellen met deels in de markt beschikbare data.

Financiële derivaten

Hoofdsommen renteswaps	31-12-2014	31-12-2013
Specificatie resterende looptijd:		
Eén jaar of korter	**6.304.825**	4.230.287
Langer dan één jaar, maar niet langer dan vijf jaar	**23.008.220**	20.076.188
Langer dan vijf jaar	**45.787.393**	45.021.390
	75.100.438	69.327.865

Hoofdsommen valutaswaps	31-12-2014	31-12-2013
Specificatie resterende looptijd:		
Eén jaar of korter	**15.399.309**	16.186.002
Langer dan één jaar, maar niet langer dan vijf jaar	**14.207.709**	12.365.814
Langer dan vijf jaar	**6.247.442**	6.738.603
	35.854.460	35.290.419

De hoofdsommen van de caps en floors bedragen € 176 miljoen (2013: € 316 miljoen) en van de swaptions € 1.005 miljoen (2013: €1.005 miljoen). Deze derivaten zijn opgenomen onder de renteswaps in bovenstaande tabel.

34 Risicomanagement

Risicobeheer heeft een centrale plaats in de organisatie. Risicobewustzijn is een belangrijk onderdeel van de bedrijfscultuur en komt tot uiting in de op soliditeit gerichte langetermijnstrategie van de bank. De organisatie is erop gericht risico's in een vroegtijdig stadium te onderkennen, te analyseren, verantwoorde grenzen vast te stellen en deze te bewaken. Het risicobeheer wordt gekenmerkt door het effectief inspelen op veranderende omstandigheden en het bieden van adequate kaders voor de activiteiten van de bank. Dit helpt de bank haar sterke financiële positie en zeer lage kostenstructuur te behouden.

Risk governance

De strategie van de bank stelt hoge eisen aan het risicomanagement en de inrichting en handhaving van een adequate interne beheersing. De NWB Bank hanteert een organisatiebrede aanpak voor haar risicobeheersing en de controle daarop. Als belangrijk onderdeel van haar toezichthoudende taak evalueert de raad van commissarissen en in het bijzonder de audit- en risicocommissie van de raad van commissarissen, de beheersing van de risico's die aan de uitvoering van het bankbedrijf zijn verbonden. De directie stelt de kaders voor het risicobeheer vast. Binnen deze kaders worden door de Asset & Liability Commissie (ALCO) beslissingen genomen over de risico's van de bank. In de ALCO zijn de directie, treasury, public finance, risk management, finance & control en back office vertegenwoordigd.

In overeenstemming met de Code Banken beschikt de bank over een risk appetite. Hiermee is vastgelegd hoeveel, en op welke gebieden, de NWB Bank risico wenst te lopen bij het realiseren van haar strategische doelstellingen. De risk appetite wordt goedgekeurd door de raad van commissarissen.

In het vervolg van deze paragraaf wordt het interne risicobeheersysteem per relevant type risico beschreven. De bank verstrekt vrijwel alleen krediet aan overheden en overheid gerelateerde bedrijven en instellingen. Het tegenpartijrisico uit hoofde van derivaten en geldmarkttransacties wordt zoveel mogelijk beperkt door middel van een limietsysteem, minimum kredietwaardigheidvereisten en onderpandvereisten. Per saldo zijn de kredietrisico's gering en als gevolg daarvan de rentemarges ook.

RENTERISICO: "mogelijke invloed op winst en kapitaal als gevolg van rentefluctuaties"

Risico's door fluctuaties in de rente ontstaan door verschillen in de rente- en looptijdcondities van de uitgezette en opgenomen middelen. De bank voert een prudent beleid ten aanzien van deze risico's. Het beleid is het renterisico bankbreed te beheersen door het afsluiten van renteswaptransacties zowel voor de actiefzijde als passiefzijde van de balans, waarbij de bank zich verplicht om op vooraf overeengekomen momenten het verschil tussen de vaste en variabele rentetarieven, berekend op basis van een overeengekomen hoofdsom, uit te wisselen.

De opslagen die de bank moet betalen op de (langlopende) financiering fluctueren ten opzichte van haar benchmark, de swaprentes. Deze ontwikkelingen in de opslagen leiden tot mutaties in de marktwaarde van activa en passiva en beïnvloeden ook het renteresultaat (ontvangen rente minus betaalde rente).

Prudent beleid, aangevuld met een daarop afgestemd beheersysteem vormt de basis voor de berekening, bewaking en beheersing van de renterisico's. De ALCO bepaalt de omvang van de risico's binnen de vastgestelde kaders. Voor het beheer wordt gebruikgemaakt van een rentetypische gap-analyse, scenarioanalyses en risicomaatstaven als (spread) DV01 (zie hieronder voor uitleg) en Earnings at Risk. Voorts worden de uitkomsten van ingenomen posities geanalyseerd met behulp van winstprognoses, rentemarge-analyse en performance analyse. Ook deze managementinformatie is van belang voor het besluitvormingsproces in de ALCO.

Rentegevoeligheidsanalyse (DV01)

De NWB Bank hanteert DV01 (Dollar Value of a Basis Point) als belangrijkste renterisicomaatstaf. Deze van duration afgeleide absolute maatstaf geeft in geldeenheden de prijs of marktwaarde verandering aan als gevolg van één basispunt (0,01%) verandering van de rentecurve. Er geldt daarbij voor de totale portefeuille een limiet die is gerelateerd aan het toetsingsvermogen.

De rentegevoeligheid van de hedgeportefeuille wordt beheerst aan de hand van DV01-limieten voor verschillende tijdsintervallen. Het doel van de set van limieten is het risico van hedge ineffectiviteit te beperken.

Voor het beheersen van het spreadrisico geldt een zogenoemde spread DV01-maatstaf met bijbehorende limiet. Dit is een indicator voor de looptijdmismatch tussen de opgenomen financiering en de uitgezette leningen. De spread DV01 wordt gekwantificeerd aan de hand van de rentegevoeligheid van alle (langlopende) leningen en financiering en lag eind 2014 binnen de daarvoor gehanteerde limiet.

Earnings at Risk

Naast de DV01-maatstaf die inzicht geeft in het renterisico over de totale looptijd van de portefeuille, hanteert de NWB Bank de maatstaf Earnings at Risk voor de korte termijn, met als doel grenzen te stellen aan de volatiliteit van het renteresultaat in de eerstkomende 365 dagen. Het betreft een simulatiemaatstaf waarbij het verwachte renteresultaat in de komende twaalf maanden bij verschillende rentescenario's wordt afgezet tegen de uitkomst van een basisscenario. Per eind 2014 lagen de uitkomsten voor deze scenario's binnen de daarvoor gehanteerde limieten.

Gap-analyse

Hieronder is een rentetypische gap-analyse weergegeven. De tabel is gebaseerd op interne rapportages. Deze analyse wordt binnen de ALCO gebruikt voor het beoordelen van de posities van de bank op de rentecurve.

31 december 2014 (in miljoenen euro's)	Totaal	<3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	>5 jaar
Activa					
Kredieten en vorderingen	**78.420**	16.389	4.357	17.435	40.239
Rentedragende waardepapieren	**4.423**	2.874	808	441	300
Derivaten met een vaste rente	**55.334**	3.573	8.647	25.012	18.102
Derivaten met een variabele rente	**-47.809**	-42.804	-4.338	-298	-369
Totaal activa	**90.368**	-19.968	9.474	42.590	58.272
Passiva					
Bankiers, toevertrouwde middelen en schuldbewijzen	**71.686**	17.124	10.392	25.411	18.759
Derivaten met een vaste rente	**56.295**	430	2.261	16.012	37.592
Derivaten met een variabele rente	**-40.375**	-35.239	-5.152	6	10
Totaal passiva	**87.606**	-17.685	7.501	41.429	56.361
Totaal activa minus passiva 2014	**2.762**	-2.283	1.973	1.161	1.911
Totaal activa minus passiva 2013	**2.320**	75	766	686	793

Weergegeven is de contante waarde van alle instrumenten op basis van de swapcurve. De derivaten zijn inclusief hoofdsommen om de renteposities duidelijker weer te geven. Bovenstaande heeft tot gevolg dat geen directe aansluiting met de balans kan worden gemaakt.

Scenarioanalyse

Door de NWB Bank worden scenarioanalyses uitgevoerd om additioneel inzicht te verkrijgen in het renterisico. Een gangbaar scenario hiervoor is het berekenen van de mutaties in de marktwaarde van het eigen vermogen bij een parallelle verschuiving van de rente van -100 basispunten (bp) en +100 bp. In onderstaande tabel wordt het effect van deze plotselinge verandering van de rente per 31 december 2014 weergegeven. Getoond wordt de marktwaardeverandering die hierdoor optreedt. Deze wordt

vervolgens uitgesplitst naar het effect op het jaarresultaat en het effect op de toekomstige jaarresultaten. Het langetermijneffect geeft slechts een opportunity loss aan. Anders gezegd, indien de NWB Bank de rentepositie volledig had ingedekt, dan zou het toekomstig resultaat € 95 miljoen hoger (2013: € 57 miljoen hoger) zijn bij een rentestijging van 100 bp.

(in miljoenen euro's)	Totale marktwaarde verandering	Direct effect op winst- en verliesrekening	Langetermijneffect op toekomstige winst- en verliesrekening
Renteschok + 100 bp	-78	17	-95
Renteschok - 100 bp	34	-7	41

LIQUIDITEITSRISICO "mogelijke invloed op winst en kapitaal als gevolg van het niet in staat zijn aan de opeisbare verplichtingen te voldoen zonder onaanvaardbare verliezen te lopen"

De NWB Bank beschikt over een AA+/Aaa kredietstatus gelijk aan die van de Nederlandse overheid. Met deze kredietstatus is de NWB Bank ruimschoots in staat om onder normale omstandigheden huidige en toekomstige liquiditeitsbehoeften in de markt in te dekken. In geval van stagnatie in de markt beschikt de NWB Bank over ruime mogelijkheden, onder meer in de vorm van liquide activa en mogelijkheden tot onderpand bij De Nederlandsche Bank N.V. (DNB), om te allen tijde opgenomen leningen terug te betalen en nieuwe uitzettingen te financieren. De NWB Bank heeft momenteel een ruime onderpandpositie bij DNB. Nagenoeg de gehele kredietportefeuille van de NWB Bank is beleenbaar bij DNB. De onderpandwaarde van het bij DNB ingebrachte beleenbare deel van de portefeuille bedraagt € 13,5 miljard ultimo 2014 (€ 14,9 miljard ultimo 2013). Hiervan heeft de NWB Bank echter geen gebruikgemaakt. Voor kortlopende financiering wordt door de NWB Bank vooral een beroep gedaan op de commercial paper markt. De bank heeft een Euro Commercial Paper-programma ter grootte van maximaal € 15 miljard en een US Commercial Paper-programma ter grootte van maximaal $ 10 miljard. De bank beschikt over de hoogste kortetermijnratings (A-1+/P-1) voor deze twee programma's. Op 31 december 2014 staat in totaal € 8,8 miljard uit aan commercial paper (2013: € 9,4 miljard).

De liquiditeitspositie wordt dagelijks bewaakt. Liquiditeitsbeheer heeft tot doel ervoor te zorgen dat er voldoende middelen beschikbaar zijn om niet alleen voorziene maar ook onvoorziene financieringsbehoeften te kunnen opvangen. Het management van de bank wordt dagelijks geïnformeerd met behulp van een liquiditeitstypische gap-analyse, waarin verschillen tussen te ontvangen en te betalen kasstromen worden weergegeven. Op de liquiditeitspositie is een stelsel van limieten van toepassing.

In het verslagjaar is het liquiditeitsrisicoraamwerk op enkele punten aangepast mede ingegeven door de Bazel III-liquiditeitsratio's, Liquidity Coverage Ratio en Net Stable Funding Ratio. Deze ratio's en bijbehorende minimumvereisten zijn opgenomen in bindende EU-regelgeving (CRD IV/CRR) die 1 januari 2014 is ingegaan. Per ultimo 2014 voldoet de NWB Bank aan de minimumvereisten die in de komende jaren gaan gelden op het gebied van liquiditeitsrisico.

De balanscategorieën uitgesplitst naar resterende looptijd, inclusief alle toekomstige niet gedisconteerde rentestromen en voor winstverdeling, kunnen als volgt worden weergegeven.

(in miljoenen euro's)	Totaal	<3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	>5 jaar
Activa					
Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank	**502**	502	-	-	-
Bankiers, kredieten en vorderingen	**90.022**	1.489	5.623	24.394	58.516
Rentedragende waardepapieren	**4.433**	586	808	2.733	306
Immateriële activa	**3**	-	-	-	3
Materiële vaste activa	**5**	-	-	-	5
Vennootschapsbelasting	**32**	-	32	-	-
Derivaten	**16.533**	828	1.429	4.176	10.100
Overige activa	**65**	-	65	-	-
Overlopende activa	**792**	-	792	-	-
Totaal per 31 december 2014	**112.387**	3.405	8.749	31.303	68.930
Totaal per 31 december 2013	**101.162**	4.648	7.352	27.565	61.597
Passiva					
Bankiers, toevertrouwde middelen en schuldbewijzen	**80.434**	7.256	13.875	29.455	29.848
Overige passiva	**53**	-	53	-	-
Derivaten	**28.069**	390	1.116	5.052	21.511
Overlopende passiva	**734**	-	734	-	-
Voorzieningen	**9**	-	-	-	9
Latente vennootschapsbelasting	**69**	-	-	-	69
Eigen vermogen	**1.303**	-	-	-	1.303
Totaal per 31 december 2014	**110.671**	7.646	15.778	34.507	52.740
Totaal per 31 december 2013	**99.336**	5.520	16.020	29.319	48.477

KREDIETRISICO "mogelijke invloed op winst en kapitaal als gevolg van niet nagekomen verplichtingen door een tegenpartij"

Het beleid van de bank is gericht op een zeer goede kwaliteit van de kredietportefeuille. De NWB Bank verstrekt voornamelijk kredieten aan overheden en instellingen die door de overheid worden gegarandeerd. Daarnaast worden ook kredieten verstrekt aan waterleidingbedrijven zonder overheidsgarantie en zijn Publiek-Private Samenwerking (PPS) projecten met de overheid als opdrachtgever in 2013 als klantgroep toegevoegd. Statutair is bepaald dat kredietverlening aan de private sector niet is toegestaan. Voorts is er in zeer beperkte mate sprake van kredietverlening aan overheden in West-Europese landen met name ten behoeve van de liquiditeitsportefeuille, waarbij dezelfde kwaliteitseisen worden gesteld als voor binnenlandse kredietverlening. Ten slotte zijn er transacties met financiële instellingen, waaronder valuta- en renteswaps, uit hoofde waarvan tegenpartijrisico ontstaat.

Bij de financiering van Nederlandse overheden worden door de bank geen limieten gehanteerd. De overige kredieten zijn opgenomen in het kredietbeoordelingssysteem van de bank. Indien een kredietlimiet aan een tegenpartij wordt toegekend, dan wordt die minimaal jaarlijks aangepast aan de actuele ontwikkelingen. Gezien het bijna risicovrije en daarnaast solvabiliteitsvrije karakter van het overgrote deel van de kredietrelaties van de bank, is het kredietrisico van de kredietportefeuille beperkt, hetgeen ook tot uitdrukking komt in de robuuste kapitaalsratio's.

Het gewogen kredietrisico (inclusief nog te storten leningen) waaraan de NWB Bank conform de normen van CRD IV / CRR onderhevig is, is op de verslagdatum als volgt:

(in miljoenen euro's)	**Nominaal 2014**	**Gewogen 2014**	Nominaal 2013	Gewogen 2013
Centrale overheden	**2.046**	**-**	2.772	0
Regionale overheden	**15.599**	**-**	15.251	0
Instellingen met afgeleide overheidstaak	**50.162**	**378**	43.113	360
Ontwikkelingsbanken	**63**	**-**	63	0
Internationale organisaties	**194**	**-**	10	0
Bancaire tegenpartijen*	**10.174**	**292**	6.251	285
RMBS (NHG) notes*	**2.347**	**472**	1.797	384
Overige	**10**	**10**	10	10
Totaal	**80.595**	**1.152**	69.267	1.039

* Op basis van rating (ECAI)

De meeste uitzettingen van de NWB Bank vallen in de categorie met een 0%-weging, hetgeen betekent dat het kredietrisico zeer beperkt wordt geacht. De tegenpartijrisico's en eventuele geldmarktuitzettingen vallen onder de 20%- en 50%-weging categorie. De portefeuille van RMBS-notes (securitisaties van hypothecaire geldleningen met een NHG garantie) valt voor wat betreft de senior A-notes onder de 20% weging categorie, en voor een beperkt deel (lagere S-notes) in de 100%-weging categorieën. Ten slotte zijn de kredieten aan Nederlandse waterleidingbedrijven in de 100%-wegingscategorie opgenomen.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de onderverdeling van de door de bank verstrekte kredieten:

Portefeuille in nominale waarden (in miljoenen euro's)	**2014**	2013
Waterschappen	**5.285**	5.040
Gemeenten	**6.604**	6.969
Andere overheden	**337**	360
Sociale woningbouw	**32.301**	32.456
Zorginstellingen	**3.695**	3.669
Overig onder garantie van overheden	**626**	521
Gemeenschappelijke regelingen	**224**	235
N.V. Overheidsbedrijven	**296**	279
Overige	**53**	66
	49.421	49.595

Bovenstaande klantgroepen zijn voornamelijk overheden en door overheden gegarandeerde entiteiten in de sociale woningbouw en zorg. De bank heeft nimmer te maken gehad met een oninbare vordering. Door de adequate garanties en het zeer beperkte kredietrisico worden geen verliezen op de verstrekte kredieten verwacht. Er is dan ook geen voorziening voor oninbare vorderingen getroffen of een afboeking op de vordering gedaan vanwege het kredietrisico. Zowel gedurende het jaar als op balansdatum zijn de betalingsachterstanden qua omvang gering en zijn van zeer korte duur geweest.

Voor het beheer van het renterisico en valutarisico maakt de NWB Bank gebruik van derivaten. Om het kredietrisico dat deze derivaten met zich mee brengen zo beperkt mogelijk te houden, doet de NWB Bank in principe alleen transacties met tegenpartijen met een rating van minimaal single-A en zijn er limieten gesteld om het risico per tegenpartij met betrekking tot derivaten te beperken. De marktwaarden van deze derivaten kunnen, afhankelijk van afspraken met tegenpartijen, worden afgedekt door middel van collateral agreements (CSA's) voor het overgrote deel zonder drempels (zero thresholds) en met een dagelijkse uitwisseling van collateral. Het beleid van de bank is erop gericht met alle tegenpartijen CSA's af te sluiten en netting agreements van toepassing te laten zijn. Met de meeste tegenpartijen is de ISDA-overeenkomst aangepast teneinde beter aan te sluiten met de marktstandaard voor collateral uitwisseling (zero thresholds en daily valuation). Voor de individuele derivatenportefeuilles met alle tegenpartijen, en ook voor de totale derivatenportefeuille, geldt dat het portefeuillebeheer, de monitoring en het collateral management de afgelopen jaren verder is geïntensiveerd qua sturing op gevoeligheden binnen de portefeuilles per tegenpartij en de mogelijkheid om op termijn (een deel van) een portefeuille te kunnen noveren naar een centrale tegenpartij. Daarnaast wordt bijvoorbeeld de concentratie binnen de swapportefeuille beoordeeld en gestuurd, zowel voor wat betreft de rentegevoeligheden als wat betreft de marktwaarde en bijbehorende collateral stand per tegenpartij. De totale marktwaarde exposure uit hoofde van derivaten op financiële tegenpartijen is ultimo 2014 € 1.432 miljoen, hiervan is € 1.263 miljoen afgedekt door onderpand geleverd aan de bank (2013: € 594 miljoen, resp. € 457 miljoen). De totale marktwaarde exposure uit hoofde van derivaten van financiële tegenpartijen op de bank bedraagt ultimo 2014 € 10.328 miljoen, hiervan is € 10.174 miljoen afgedekt door onderpand geleverd door de bank (2013: € 6.564 miljoen, resp. € 6.250 miljoen).

Onderstaande tabellen geven de netto marktwaarde van de derivaten weer inclusief het ontvangen en betaalde onderpand:

(in miljoenen euro's)

Activa	Positieve marktwaarde derivaten	Netting met negatieve derivaten	Cash collateral OG	Netto positie
Bancaire tegenpartijen	7.406	-5.974	-1.263	170
Niet-bancaire tegenpartijen	245	-	-	245
Totaal 2014	7.651	-5.974	-1.263	415
Totaal 2013	3.739	-3.053	-457	229

Passiva	Positieve marktwaarde derivaten	Netting met negatieve derivaten	Cash collateral OG	Netto positie
Bancaire tegenpartijen	-16.302	5.974	10.174	-154
Niet-bancaire tegenpartijen	-	-	-	-
Totaal 2014	-16.302	5.974	10.174	-154
Totaal 2013	-9.618	3.053	6.250	-315

Met de Niet-bancaire tegenpartijen is geen CSA afgesproken waardoor er voor deze partijen geen netting plaatsvindt.

Settlement risico is het risico dat bij de afwikkeling van transacties wel aan de eigen verplichtingen wordt voldaan, maar door de tegenpartij niet aan haar verplichtingen wordt voldaan. Dit zal bijvoorbeeld aanwezig zijn bij de finale uitwisseling van de hoofdsom van vreemde valuta swaps, waarmee vervolgens de bijbehorende vreemde valuta funding wordt afgelost. Het valutarisico dat hierbij ontstaat wordt één-op-één afgedekt middels valutaswaps. Voornamelijk bij de betaling en de ontvangst van vreemde valuta is er sprake van settlementrisico dat door de bank wordt gemonitord.

VALUTARISICO "mogelijke invloed op winst en kapitaal als gevolg van het verloop van valutakoersen"

Het beleid is gericht op het structureel uitsluiten van valutarisico's zowel voor verstrekte als opgenomen gelden. Beheer van het valutarisico speelt vooral een rol bij de door de bank opgenomen gelden. De NWB Bank neemt in belangrijke mate middelen in vreemde valuta op. De hieruit voortvloeiende valutarisico's worden direct in zijn geheel door valutaswaps afgedekt.

Onderstaande tabel geeft de nominale waarden in miljoenen aan in lokale valuta.

CCY	Actief	Passief	Derivaten	2014 Totaal	Actief	Passief	Derivaten	2013 Totaal
AUD		-2.152	2.152	-		-1.597	1.597	-
CAD		-512	512	-		-503	503	-
CHF		-4.450	4.450	-		-5.550	5.550	-
GBP		-2.871	2.871	-		-2.754	2.754	-
HKD		-100	100	-		-800	800	-
JPY		-234.600	234.600	-		-359.954	359.954	-
NOK		-4.125	4.125	-		-4.125	4.125	-
NZD		-165	165	-		-305	305	-
SEK		-2.450	2.450	-		-3.896	3.896	-
USD	131	-32.150	32.019	-	134	-29.755	29.621	-

OPERATIONEEL RISICO: "mogelijke invloed op winst en kapitaal als gevolg van ontoereikende of gebrekkige interne processen en systemen, van ontoereikend of gebrekkig menselijk handelen dan wel van externe gebeurtenissen"

Als belangrijke bronnen van operationeel risico onderkent de NWB Bank storingen in systemen voor informatievoorziening, transactieverwerking en verevening of de niet-adequate werking van procedures, in het bijzonder bij nieuwe diensten of producten, alsmede frauduleuze en/of onbevoegde handelingen van medewerkers of derden.

Procedures

In het kader van het beheer van operationele risico's zijn de belangrijke processen beschreven. De Internal Audit Department (IAD) toetst regulier of de diverse procedures goed worden nageleefd en nog effectief zijn. In het afgelopen jaar zijn alle belangrijke bedrijfsprocessen opnieuw beoordeeld en bijgewerkt.

Nieuwe producten of diensten

Het productgoedkeuringsproces is de procedure die binnen de bank wordt doorlopen om te beslissen of een bepaald product voor eigen rekening en risico of ten behoeve van haar klanten zal worden geproduceerd of gedistribueerd of dat een nieuwe markt zal worden betreden. Bij dit proces wordt breed getoetst op aspecten van transparantie en het beheersen van risico's. Nieuwe producten worden niet op de markt gebracht of gedistribueerd zonder een zorgvuldige afweging van de risico's door de risicomanagementfunctie binnen de bank en zorgvuldige toetsing van andere relevante aspecten. De directie is verantwoordelijk voor het adequaat functioneren van het productgoedkeuringsproces. De IAD controleert op basis van de jaarlijkse risicoanalyse of opzet, bestaan en werking van het proces effectief zijn, en informeert de directie en de audit- en risicocommissie omtrent de uitkomsten hiervan.

Incidenten

In het geval van incidenten worden deze aan de compliance officer gemeld. Desgevraagd door directie doet de IAD vervolgens onderzoek naar de oorzaken. De compliance officer stelt zo nodig maatregelen voor aan directie om het zich voordoen van soortgelijke incidenten in de toekomst te voorkomen.

Informatiesystemen

Om storingen in de informatievoorziening te voorkomen, investeert de NWB Bank continu in de verbetering van haar systemen. Kernwoorden hierbij zijn beveiliging, integriteit, beheersbaarheid en continuïteit. Met een overzichtelijke infrastructuur en ICT-organisatie, alsmede optimale beveiliging van ICT-componenten streeft de NWB Bank ernaar de gevolgen van operationele storingen zoveel mogelijk te beperken. Hiertoe zijn onder meer voor alle in gebruik zijnde hard- en software adequate service- en onderhoudscontracten afgesloten, wordt ICT-personeel voortdurend opgeleid (trainingen en seminars) en zijn voor back-up, recovery en uitwijkmogelijkheden contracten met externe partijen afgesloten. In het geval van calamiteiten beschikt de NWB Bank over een externe locatie, waar zij haar kernactiviteiten in zijn geheel kan voortzetten. Door gebruik te maken van een datawarehouse beschikt de bank over een integer, beschikbaar en betrouwbaar managementinformatiesysteem, waaruit rapportages worden gegenereerd die voldoen aan de businessvereisten. Tevens is de firewallinfrastructuur up-to-date, waardoor de NWB Bank goed beschermd is tegen Cybercrime en andere onregelmatigheden binnen haar ICT-infrastructuur. Het informatiebeveiligingsbeleid van de bank wordt uitgevoerd volgens de internationaal erkende code voor informatiebeveiliging ISO-27002 (NEN).

Outsourcing

De NWB Bank heeft haar back office voor betalingsverkeer voor klanten en ook de daaraan gelieerde ondersteunende ICT-activiteiten uitbesteed. Dit houdt in dat bepaalde diensten plaatsvinden buiten de kern van de onderneming. De directe organisatorische beheersing is hierdoor afgenomen. Het gevolg daarvan is dat een additioneel beheersinstrumentarium is opgezet, aangezien de NWB Bank verantwoordelijk blijft voor het betalingsverkeer. Dit beheersinstrumentarium is gericht op een beheerste, en daarom meetbare en verifieerbare dienstverlening.

Integriteit en compliance

De NWB Bank hecht sterk aan haar reputatie van een solide en integere bank voor de overheid. Compliance en integriteit zijn binnen het beheersysteem van de NWB Bank dan ook belangrijke aandachtsgebieden. De bank wil er tegenover haar klanten en investeerders geen twijfel over laten bestaan dat zij met een gerust hart van haar diensten gebruik kunnen maken dan wel hun gelden veilig kunnen onderbrengen.

In 2013 hebben de leden van de directie en de raad van commissarissen de bankierseed afgelegd uit hoofde van de per 1 januari 2013 in werking getreden Regeling eed of belofte financiële sector. Voortvloeiend uit de nieuwe Code Banken die sinds 1 januari 2015 geldt, zal de bankierseed (met daaraan verbonden gedragsregels en tuchtrecht) ook door alle medewerkers afgelegd gaan worden. De leden van directie en raad van commissarissen zullen nog een tuchtrechtverklaring tekenen. Aan de hand van de nieuwe Code Banken zal de Gedragscode van de NWB Bank worden geactualiseerd. De Gedragscode maakt deel uit van de arbeidsovereenkomst van medewerkers en is tevens op intranet en de website van de bank geplaatst.

De compliancefunctie is binnen de NWB Bank ingevuld door de diverse taken die hieruit voortvloeien deels onder te brengen bij de afdeling legal & compliance en voor wat betreft het toezicht op de naleving van de Insiderregeling bij een externe partij. De externe toezichthouder rapporteert aan de directie

en de raad van commissarissen, terwijl de interne compliance officer rechtstreeks rapporteert aan de directie. Deze rapportagelijnen bevestigen het belang dat de bank hecht aan het interne toezicht en de werkzaamheden van beide compliance officers. De uit het toezicht voortvloeiende voorschriften en gedragsregels vormen een belangrijk onderdeel bij de invulling van de compliancefunctie.

Juridisch risico

Net zoals elke andere bancaire organisatie loopt de NWB Bank juridisch risico. Uitgangspunt van de NWB Bank is zorg te dragen voor een goede en degelijke financiële dienstverlening. De snelle opeenvolging van nieuwe en complexe wet- en regelgeving de laatste jaren vergroot de druk op de beheersing van juridische risico's. Door frequente aandacht voor ontwikkelingen in wet- en regelgeving en door zoveel mogelijk gebruik te maken van standaardcontracten wordt ernaar gestreefd de juridische risico's voor zowel de NWB Bank als haar cliënten te beperken. Voor juridische vraagstukken en beoordeling van documentatie rondom transacties worden indien nodig externe adviseurs ingeschakeld.

Kapitaalbeheersingsbeleid

De NWB Bank heeft in 2014 aan alle van buitenaf opgelegde en interne kapitaalvereisten voldaan. De ratingdoelstelling is het handhaven van de hoogst mogelijke status, te weten een rating gelijk aan die van de Nederlandse Staat. Op 29 mei 2014 heeft Moody's voor 82 Europese banken, waaronder de NWB Bank, de credit rating een negative outlook gegeven in het licht van de implementatie van de Bank Recovery and Resolution Directive. Op 17 maart 2015 heeft Moody's uitsluitsel gegeven over haar bevindingen in combinatie met de toepassing van haar nieuwe methodologie voor banken. Voor de NWB Bank betekent dit dat de negative outlook is gewijzigd in een stable outlook bij een ongewijzigde rating gelijk aan die van de Nederlandse Staat. Ook de bank is van mening dat de inwerkingtreding van de BRRD geen verandering van het risicoprofiel van de bank met zich meebrengt.

Standard & Poors (S&P) heeft de AA+ rating in haar jaarlijkse beoordeling bevestigd. Overeenkomstig haar criteria voor Government Related Entities (GREs) meent S&P dat er een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid is dat de NWB Bank op 'extraordinary government support' van de Nederlandse Staat kan rekenen bij financiële problemen. Als gevolg hiervan is de rating van de bank gelijkgesteld aan die van de Nederlandse Staat. S&P stelt dat de bank een cruciale rol heeft binnen de Nederlandse publieke sector en dat de bank een 'integral link' heeft met de overheid. S&P beschouwt de NWB Bank als verlengstuk van de overheid.

Per 1 januari 2014 zijn middels de aangepaste Capital Requirements Directive (CRD IV) en de Capital Requirements Regulation (CRR) de Bazel III-uitgangspunten voor EU-banken wettelijk verankerd. De CRR heeft directe wettelijke werking in Nederland, aangezien het Europese wetgeving is. CRD IV is in de Nederlandse wet verankerd door de minister van Financiën opgestelde wetgeving. Dit aangezien CRD IV 'slechts' een Europese richtlijn is en dus wettelijk geen directe werking heeft in de EU-lidstaten.

Per 4 november 2014 is voor NWB Bank het Single Supervisory Mechanism (SSM) van kracht geworden. Het SSM is een stap op weg naar verdere Europese harmonisatie. Het SSM bevordert het gebruik van één set regels en standaarden ("single rulebook") die als basis kan dienen bij het prudentieel toezicht op kredietinstellingen om het bankwezen van het eurogebied te verstevigen. Het toezicht wordt verricht door de ECB, in samenwerking met de nationale toezichthoudende autoriteiten van de deelnemende lidstaten.

De CRD IV kent 3 pijlers:

Pijler 1:	de minimumkapitaaleisen per risicosoort: kredietrisico, marktrisico, operationeel risico en concentratierisico
Pijler 2:	interne processen voor het risicobeheer en bepalen van interne kapitaaleisen: Supervisory Review and Evaluation Process (SREP) en Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP), Outlier criterium en stresstesten
Pijler 3:	eisen aan publicatie van financiële kengetallen: marktdiscipline en transparantie

Ad 1) Pijler 1

De gestandaardiseerde methode voor kredietrisico maakt gebruik van externe ratings die zijn gekoppeld aan bepaalde risicogewichten. De NWB Bank gebruikt hierbij de credit ratings van Moody's, S&P en/of Fitch[1]. Het marktrisico betreft risico's in de handelsportefeuille en valuta- en grondstoffenrisico's. De NWB Bank houdt geen handelsportefeuille aan. Per 1 januari 2014 is er een extra kapitaalsvereiste opgenomen in de CRR. Het is een aanvullend kapitaalsbeslag voor het risico uit hoofde van een mutatie van de kredietwaardigheid van tegenpartijen waarmee de bank derivatenposities heeft en komt bovenop het bestaande kapitaalsbeslag voor het default risico van tegenpartijen. Deze Credit Valuation Adjustment (CVA) wordt berekend middels een standaard formule op basis van o.a. de exposure, rating en gemiddelde looptijd van de derivatenposities met een tegenpartij. Bij de berekening van het toetsingsvermogen voor operationeel risico gebruikt de NWB Bank de basisindicatorbenadering. Hierbij wordt 15% van de relevante indicator genomen als uitgangspunt voor het operationeel risico. De relevante indicator is het driejaarsgemiddelde van de som van de jaarlijkse netto rentebaten en de jaarlijkse netto niet-rentebaten einde boekjaar. Voor de NWB Bank beperkt de indicator zich tot de netto rentebaten. Met de regeling Grote Posities wordt het concentratierisico van een bank beperkt. Grote posities van de NWB Bank hangen met name samen met de swapportefeuille. Deze posities worden zoveel mogelijk beperkt met behulp van CSA's en de toepassing van netting.

Berekening van Pijler 1 BIS ratio per verslagdatum:

	2014	2013
Eigen vermogen exclusief herwaarderingsreserve en dividendreservering	**1.254***	1.256
Herwaarderingsreserves (Tier 2-kapitaal)	**0**	0
Immateriële vaste activa	**-3**	-
Toetsingsvermogen (A)	**1.251**	1.256
Gewogen kredietrisico	**1.152**	1.039
Kapitaalsbeslag u.h.v. CVA	**455**	
Gewogen operationeel risico	**173**	206
Risico gewogen activa (B)	**1.780**	1.245
BIS-ratio (A/B)	**70%**	101%

* Voor 2014 is het eigen vermogen gepresenteerd exclusief netto winst lopend boekjaar. In 2013 is het eigen vermogen inclusief netto winst lopend boekjaar.

1) Zie Article 1 Joint Consultation Paper (EBA, 06-03-2015) Draft Implementing Technical Standards on the allocation of credit assessments of ECAIs to an objective scale of credit quality steps under Article 109 (a) of Directive 2009/138/EC.

Het toetsingsvermogen dat vrijwel geheel uit Tier 1-kapitaal bestaat, daalde in 2014 met € 5 miljoen tot € 1.251 miljoen (ultimo 2013: € 1.256 miljoen). De daling van de ratio is grotendeels het gevolg van het opnemen van de nieuwe kapitaalsvereisten uit hoofde van CVA.

Ad 2) Pijler 2

De SREP is een evaluatie door de toezichthouder DNB, waarin zij probeert vast te stellen dat een bank haar solvabiliteitsbeheer en kapitaaltoereikendheid en haar ICAAP op orde heeft. Het Outlier criterium stelt een maximum aan het renterisico dat een bank mag lopen op haar eigen vermogen. Stresstesten kunnen worden toegepast onder zowel pijler 1 als pijler 2. Door middel van gevoeligheidsanalyses of scenario's kunnen banken beter inzicht krijgen in hun risicoprofiel. NWB Bank gebruikt stresstesting op reguliere basis en aanvullend bij bijzonder ontwikkelingen.

Ad 3) Pijler 3

Marktdiscipline en transparantie in de publicatie van solvabiliteitsrisico's zijn een belangrijk onderdeel van de Bazel-regels onder Pijler 3. Centraal in deze publicaties staan gegevens over de solvabiliteit en het risicoprofiel van een bank. In dit verslag wordt hier invulling aan gegeven middels bijvoorbeeld de transparantie over het gehanteerde risicomanagement, in overeenstemming met het doel van IFRS 7. Het gaat hierbij om informatie over kapitaalstructuur, kapitaaltoereikendheid, risicobeheersing en risicometing.

Voor Pijler 3 disclosures geldt dat het uitgangspunt ligt in Pijler 1. Hiermee is Pijler 3 meer prescriptief dan IFRS 7, die een 'management approach to risk disclosures' kent. De wijze van presenteren is onder Pijler 3 echter minder uitgebreid voorgeschreven dan onder IFRS. De NWB Bank heeft haar disclosure beleid vastgelegd en openbaar gemaakt via de website. Het doel van het disclosure beleid van de NWB Bank is om op functionele wijze zo transparant mogelijk te zijn naar haar belanghebbenden. De ontwikkelingen in verband met de introductie van het Bazel III-toezichtregime zijn beschreven in het directieverslag.

35 Informatie over verbonden partijen

Als verbonden partijen zijn aangemerkt de aandeelhouders, de directie en de leden van de raad van commissarissen. Inzake de verplichte vermelding met betrekking tot verbonden partijen, is bij de NWB Bank geen sprake van bijzonderheden.

Voor een nadere toelichting op de bestuursbezoldigingen en –leningen alsmede de bijdrage aan de Stichting NWB Fonds, wordt verwezen naar de toelichting onder 4 en 5.

Ultimo 2014 staat voor een bedrag van € 5.620 miljoen aan kredieten uit aan aandeelhouders, verstrekt tegen marktconforme condities (2013: € 5.400 miljoen).

36 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich in de periode na balansdatum tot en met de datum van opstellen van de jaarrekening geen belangrijke gebeurtenissen voorgedaan die van dusdanige invloed zijn op het beeld van de jaarrekening dat vermelding op deze plaats nodig zou zijn.

37 Directie en raad van commissarissen

Directie
Ron Walkier
Lidwin van Velden
Frenk van der Vliet

Raad van commissarissen
Age Bakker
Else Bos
Peter Glas
Maurice Oostendorp
Albertine van Vliet-Kuiper
Berend-Jan baron van Voorst tot Voorst

Den Haag, 18 maart 2015

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering van Nederlandse Waterschapsbank N.V.

Verklaring over de jaarrekening 2014

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2014 van Nederlandse Waterschapsbank N.V. (de NWB Bank) te Den Haag, Nederland gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Nederlandse Waterschapsbank N.V. per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

1 de balans per 31 december 2014;
2 de winst-en-verliesrekening over 2014; en
3 de toelichting met een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Nederlandse Waterschapsbank N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 8 miljoen. Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van de Rente (rentemarge) die wij beschouwen als een belangrijke overweging voor belanghebbenden in de beoordeling van de financiële prestaties van NWB Bank. De stabiliteit van rente als opbrengstbron, in

combinatie met het lage en meer beweeglijke karakter van de winst voor belasting, heeft geleid tot onze keuze voor Rente als de meest geschikte grondslag voor de bepaling van de materialiteit. De materialiteit is 7% van deze grondslag.

Wij hebben met de Audit en Risk Committee van de Raad van Commissarissen afgesproken dat wij aan de Raad tijdens onze controle de volgende afwijkingen rapporteren: (i) alle materiële gecorrigeerde afwijkingen (ii) ongecorrigeerde afwijkingen boven de EUR 400,000 en (iii) kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met Directie en Raad van Commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering van derivaten

NWB Bank heeft een aanzienlijke positie in derivaten als gevolg van het beleid om rente en valuta posities af te dekken. Per 31 december 2014 bedraagt het totaal van activa in derivaten EUR 7.6 miljard en passiva in derivaten EUR 16.2 miljard. Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde van derivaten is onderhevig aan een bepaalde mate van onzekerheid, aangezien subjectieve oordeelsvorming wordt toegepast bij de bepaling van de reële waarde.

Zoals toegelicht in noot 33, heeft NWB Bank geen level 3 type derivaten, zijnde derivaten met de hoogste mate van onzekerheid in de waardering. Voor level 2, waardering gebaseerd op een model, hebben wij de geschiktheid van de gehanteerde modellen getest en hebben wij de in de modellen gehanteerde veronderstellingen beoordeeld evenals de betrouwbaarheid van de gebruikte broninformatie. Daarnaast is voor een omvangrijke selectie van contracten de waardering getoetst door onze waarderingsspecialisten.

De selectie is gebaseerd op de contracten met een hogere kans op onjuiste waardering gebaseerd op type en looptijd van deze contracten. De omvang van de selectie was gericht op het verkrijgen van een voldoende dekking van belangrijke parameters in de berekening van de marktwaardes.

Wij zijn van mening dat de gehanteerde modellen en hierin opgenomen veronderstellingen en brongegevens hebben geleid tot een evenwichtige waardering van derivaten.

Hedge accounting

Hedge accounting wordt door NWB Bank toegepast om de waardering van activa en passiva en hiermee samenhangende derivaten met elkaar in balans te brengen. Per 31 december 2014 bedraagt de aanpassing voor hedge accounting voor activa EUR 13.6 miljard en voor passiva EUR 3.4 miljard. Gezien de grote omvang van de derivatenposities van NWB bank en de complexiteit van hedge accounting beschouwen we de juiste toepassing van hedge accounting als een kernpunt van onze controle.
NWB Bank gebruikt een aantal ingewikkelde hedge accounting modellen. De juiste werking van deze

modellen en de integriteit van de gegevens die worden gebruikt in deze modellen is van groot belang om de nauwkeurige berekening van de hedge accounting aanpassingen te waarborgen.

Onze controleaanpak omvat de beoordeling van de toereikendheid van de hedge documentatie, gedetailleerde tests van individuele posities, de betrouwbaarheid van gegevens gebruikt in de hedge accounting modellen en een beoordeling van de intern uitgevoerde hedge effectiviteitstests.

We hebben vastgesteld op grond van door ons verrichte werkzaamheden dat de hedge accounting processen hebben geleid tot een juiste toepassing van hedge accounting in de jaarrekening van NWB Bank.

Kredietrisico van leningen gegarandeerd door de Staat

De primaire activiteit van NWB Bank betreft het verstrekken van leningen aan de publieke sector in Nederland. Kredieten en vorderingen per 31 december 2014 bedragen EUR 65 miljard en betreffen een groot gedeelte van het balanstotaal. Kredieten en vorderingen zijn vrijwel allemaal gegarandeerd door de Nederlandse staat (99%) via door de staat gegarandeerde instellingen. Wij hebben de juridische toereikendheid van garanties onderzocht en hebben van een selectie van in 2014 afgesloten leningen de aanwezigheid van de juiste garantiedocumentatie beoordeeld. Op grond van deze werkzaamheden, hebben wij vastgesteld dat de leningen volledig inbaar zijn en juist zijn gewaardeerd in de jaarrekening per 31 december 2014. Daarnaast achten wij de informatie zoals opgenomen in de jaarrekening met betrekking tot het kredietrisico van leningen gegarandeerd door de staat toereikend.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

NWB Bank is afhankelijk van IT systemen voor de continuïteit van de activiteiten en betrouwbare financiële rapportages. In bijzonder het bronsysteem, de opzet van het datawarehouse, het betaalsysteem en de hedge accounting applicatie zijn zeer relevant in het kader van onze controle.

We hebben de betrouwbaarheid en continuïteit van de IT systemen beoordeeld. Deze beoordeling is uitgevoerd door IT auditors. Onze beoordeling omvatte de beoordeling van IT ontwikkelingen en het toetsen van relevante interne controles met betrekking tot IT systemen en processen, voorzover relevant voor onze controle. Met betrekking tot het uitbesteedde betalingssysteem, hebben wij over de relevante interne controles een rapport ontvangen van een andere accountant.

Wij hebben vastgesteld dat, in het kader van de controle van de jaarrekening, de geautomatiseerde gegevensverwerking effectief functioneert.

Verantwoordelijkheden van het management en de Directie en Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

Het management is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening en voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het management verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het management noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het management afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het management de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het management het voornemen heeft om de NWB Bank te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen

of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het management moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de NWB Bank.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.
Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controle-standaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van NWB Bank;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het management en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het management gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met Directie en Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.
Wij bevestigen aan Directie en Raad van Commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften

over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met Directie en Raad van Commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Verklaring betreffende het jaarverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder Titel 9 Boek 2 BW (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over het jaarverslag en de overige gegevens):

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld en of de door Titel 9 Boek 2 BW vereiste overige gegevens zijn toegevoegd;
- dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Benoeming

De vergadering van aandeelhouders heeft de bevoegdheid tot benoeming van de extern accountant gedelegeerd aan de Raad van Commissarissen. Wij zijn door de Raad van Commissarissen benoemd tot extern accountant van NWB Bank op 26 oktober 2006 vanaf de controle van het boekjaar 2007 en zijn sinds die datum tot op heden de externe accountant.

Amstelveen, 18 maart 2015
KPMG Accountants N.V.
M. Frikkee RA

Statutaire winstbestemmingsregeling

Deze is met ingang van het boekjaar 2005 gebaseerd op artikel 21 van de statuten, en luidt als volgt:

Artikel 21

1 Winstuitkeringen kunnen slechts plaatshebben, voor zover het eigen vermogen van de vennootschap groter is dan het bedrag van het gestorte en opgevraagde deel van het geplaatste kapitaal, vermeerderd met de reserves die krachtens de wet of de statuten moeten worden aangehouden.

2 De volgens de vastgestelde winst- en verliesrekening behaalde jaarwinst wordt als volgt aangewend:
a De directie is bevoegd met voorafgaande goedkeuring van de raad van commissarissen de winst geheel of gedeeltelijk toe te voegen aan de reserves;
b De na reservering eventueel resterende winst staat ter beschikking van de algemene vergadering;
c Voor zover de algemene vergadering niet besluit tot uitkering van winst over enig boekjaar, wordt deze winst aan de reserves toegevoegd.

3 De algemene vergadering kan uitsluitend op grond van een door de raad van commissarissen goedgekeurd voorstel van de directie besluiten tot uitkering van winst ten laste van een voor uitkering vatbare reserve.

4 Voor zover er winst in de vennootschap is, kan de directie onder goedkeuring van de raad van commissarissen besluiten tot uitkering van een interim-dividend, met inachtneming van het in het eerste en tweede lid bepaalde, blijkens een tussentijdse vermogensopstelling overeenkomstig het bepaalde in artikel 105, vierde lid, van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

5 De algemene vergadering kan op een door de directie - onder goedkeuring van de raad van commissarissen - gedaan voorstel besluiten aan de aandeelhouders, ten laste van het hun toekomende deel van de winst, als dividend of interim-dividend andere waarden dan contanten uit te keren.

Voorgestelde winstverdeling

(in duizenden euro's)		2014		2013
Winst boekjaar		**48.997**		33.893
Het voorstel tot winstbestemming luidt als volgt:				
Dividend in contanten op aandelen A	0%	**-**	0%	-
Dividend in contanten op aandelen B	0%	**-**	0%	-
		-		-
Door de raad van commissarissen goedgekeurde reservering ten laste van de reserves		**48.997**		33.893
		48.997		33.893

Lijst van aandeelhouders per 1 januari 2015

	aantal aandelen A à € 115	aantal aandelen B à € 460
Waterschap Aa en Maas	627	301
Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht	281	60
Waterschap Brabantse Delta	2.016	483
Hoogheemraadschap van Delfland	755	60
Waterschap De Dommel	533	360
Wetterskip Fryslân	3.309	100
Waterschap Groot Salland	1.588	195
Waterschap Hollandse Delta	1.893	143
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	4.399	204
Waterschap Hunze en Aa's	1.915	175
Waterschap Noorderzijlvest	1.107	170
Waterschap Peel en Maasvallei	1.866	153
Provincie Drenthe	15	25
Provincie Friesland	24	25
Provincie Gelderland	44	50
Provincie Limburg	11	20
Provincie Noord-Brabant	33	40
Provincie Noord-Holland	43	60
Provincie Utrecht	43	60
Provincie Zeeland	15	20
Provincie Zuid-Holland	33	40
Waterschap Reest en Wieden	648	37
Waterschap Rivierenland	3.968	437
Waterschap Roer en Overmaas	535	146
Waterschap Rijn en IJssel	5.666	345
Hoogheemraadschap van Rijnland	4.858	289
Waterschap Scheldestromen	4.380	166
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard	610	430
Staat der Nederlanden	1.208	3.333
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	224	47
Waterschap Vallei en Veluwe	631	88
Waterschap Vechtstromen	7.158	423
Waterschap Zuiderzeeland	42	26
	50.478	8.511

Overzicht principes Code Banken

De NWB Bank heeft de afgelopen periode het Toekomstgericht Bankieren geïmplementeerd. Begin 2015 zijn de reglementen van de directie, de raad van commissarissen, de audit- en risicocommissie en de remuneratie- en benoemingscommissie overeenkomstig aangepast. Het hoofdstuk Corporate Governance in het jaarverslag 2014 bevat een toelichting op een aantal aandachtsgebieden van de Code Banken die vanaf 1 januari 2015 geldig is. In het jaarverslag 2015 zal een overzicht worden opgenomen van de principes uit de Code Banken die per 1 januari 2015 gelden.

PRINCIPE	TOEPASSING
2.	**Raad van commissarissen**
2.1	**Samenstelling en deskundigheid**
2.1.1	Rvc Reglement[1] artikel 2.7
2.1.2	Statuten[2] artikel 17 lid 1 en 8: De vennootschap heeft een raad van commissarissen bestaande uit een door de algemene vergadering vast te stellen aantal van ten minste vijf en ten hoogste negen leden. In de jaarlijkse algemene vergadering op 23 april 2014 is besloten tot het vaststellen van het aantal op zeven. Tevens Profielschets rvc[3] artikelen 2.3 en 2.4.
2.1.3	Profielschets rvc artikel 1.5 en Rvc Reglement artikel 1.1.
2.1.4	Profielschets rvc artikel 1.6.
2.1.5	Profielschets rvc artikel 2.6.
2.1.6	Rvc Reglement artikel 1.9.
2.1.7	Rvc Reglement artikel 13.1.
2.1.8	Rvc Reglement artikel 3.2 sub a.
2.1.9	Rvc Reglement artikel 6.3.
2.1.10	Rvc Reglement artikelen 6.3 en 6.4.
2.2	**Taak en werkwijze**
2.2.1	Rvc Reglement artikel 1.8.
2.2.2	Arc Reglement[4] artikel 2.2.
3	**Raad van bestuur (directie)**
3.1	**Samenstelling en deskundigheid**
3.1.1	Directiereglement[5] artikel 2.3.
3.1.2	Directiereglement artikel 2.4.
3.1.3	Directiereglement artikel 2.5.
3.1.4	Directiereglement artikel 2.6 en Rvc Reglement artikel 1.7 sub g.
3.1.5	Directiereglement artikel 2.7.
3.1.6	Directiereglement artikel 1.2.

1 Reglement voor de raad van commissarissen van de NWB Bank, maart 2010.
2 Statuten van de NWB Bank, april 2014.
3 Profielschets voor de benoeming van leden van de raad van commissarissen van de NWB Bank, maart 2010.
4 Reglement voor de audit- en risicocommissie van de NWB Bank, november 2013.
5 Reglement voor de directie van de NWB Bank, maart 2010.

3.1.7 Directiereglement artikel 2.8.
3.1.8 Directiereglement artikel 2.9.

3.2 Taak en werkwijze
3.2.1 Directiereglement artikel 1.2.
3.2.2 Directiereglement artikel 1.3.
3.2.3 Directiereglement artikel 1.4.
3.2.4 Directiereglement artikel 1.4. De NWB Bank heeft een Gedragscode die geldt voor alle medewerkers. De principes van de moreel-ethische verklaring zijn vertaald naar deze Gedragscode.

4. Risicomanagement

4.1 De Risk Appetite (risicobereidheid) van de NWB Bank wordt opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie en wordt jaarlijks geëvalueerd of zo nodig vaker in verband met belangrijke ontwikkelingen. De Risk Appetite wordt op voorstel van de directie tenminste jaarlijks ter goedkeuring aan de raad van commissarissen voorgelegd. Ook tussentijdse materiële wijzigingen van de risicobereidheid legt de directie ter goedkeuring aan de raad van commissarissen voor (Directiereglement artikelen 1.6 en 2.8).

4.2 Rvc Reglement artikel 1.8: De raad van commissarissen besteedt bij zijn toezicht bijzondere aandacht aan het risicobeheer van de bank. Elke bespreking van het risicobeheer wordt voorbereid door de audit- en risicocommissie.

4.3 Rvc Reglement artikel 6.2 en Directiereglement artikel 1.1.

4.4 Directiereglement artikel 1.8: In de NWB Bank is een op de bank toegesneden risicobeheersings- en controlesysteem aanwezig. Van dat systeem maken in elk geval deel uit risicoanalyses, risiconormen en –kaders van de operationele en financiële doelstellingen van de bank, een gedragscode, handleidingen voor de inrichting van de financiële verslaggeving en de voor de opstelling daarvan te volgen procedures en een systeem van monitoring en rapportering.

4.5 Directiereglement artikel 1.10. Daarnaast beschrijft het Product Goedkeuringsproces dat de Internal Audit Department (IAD) controleert of het proces adequaat functioneert en informeert directie en audit- en risicocommissie over de uitkomsten ervan.

5. Audit

5.1 Directiereglement artikel 1.5.

5.2 Het Audit Charter[6] van de bank bepaalt dat de Internal Audit Department (IAD) rechtstreeks onder de voorzitter van de directie ressorteert. Deze functie is onafhankelijk van de lijn en staat los van de interne controlemaatregelen die in de diverse onderdelen van de onderscheiden bedrijfsprocessen zijn geïntegreerd. De IAD rapporteert aan de directie. Het hoofd van de IAD zendt zelfstandig aan de audit- en risicocommissie een afschrift van de aan de directie verstrekte rapportages van de door de IAD verrichte onderzoeken en kan rechtstreeks contact opnemen met de voorzitter en/of leden van de audit- en risicocommissie. Het hoofd van de IAD

6 Audit Charter van de NWB Bank, mei 2013.

woont de vergaderingen van de audit- en risicocommissie bij. Daarnaast houdt de audit- en risicocommissie ten minste eenmaal per jaar buiten aanwezigheid van de directie overleg met de interne accountant (arc Reglement artikel 1.3).

5.3 De controlerende en toetsende functie van de IAD is gericht op de beheersing van processen en de verantwoordingsinformatie (Audit Charter).

5.4 Arc Reglement artikel 1.5. In de praktijk wonen het hoofd van de IAD en de externe accountant elke vergadering van de audit- en risicocommissie bij. Het jaarplan van de IAD en het controleplan van de externe accountant worden ter goedkeuring voorgelegd aan de audit- en risicocommissie.

5.5 Opgenomen in het jaarlijkse controleplan en het jaarlijkse accountantsverslag van de externe accountant.

5.6 Jaarlijks vindt een tripartiete overleg plaats tussen de NWB Bank inclusief IAD, de externe accountant en De Nederlandsche Bank/Europese Centrale Bank. Eén keer wordt gesproken over de uitkomst van de risicoanalyse en de opzet van de accountantscontrole en de tweede keer over de uitkomsten van de controle.

6. Beloningsbeleid

6.1 Uitgangspunt

6.1.1 Directiereglement artikel 3.1 en Rvc Reglement artikel 7.1.

6.2 Governance

6.2.1 Rvc Reglement artikel 7.2.

6.2.2 Rvc Reglement artikel 7.3.

6.3 Bestuurdersbeloning

6.3.1 Directiereglement artikel 4.1.

6.3.2 Opgenomen in arbeidsovereenkomsten van de directieleden.

6.3.3 Beloningsbeleid[7] paragraaf 1.3.

6.3.4 De NWB Bank kent geen aandelen- of optieplannen.

6.4 Variabele beloning

6.4.1 Directiereglement artikel 3.1.

6.4.2 Directiereglement artikel 3.1.

6.4.3 De variabele beloning van medewerkers bestaat uit een winstdelingsregeling van maximaal 7,5% en een prestatieregeling van maximaal 7%. Volgens de prestatieregeling vindt vaststelling van het percentage tussen 0% en 7% plaats op basis van de in een jaar geleverde bijzondere prestaties. Daarbij weegt mee het al dan niet behalen van de jaarlijks vooraf vastgestelde individuele doelen. De bank hecht in belangrijke mate aan niet-financiële prestaties. De bank heeft ervoor gekozen deels af te wijken van principe 6.4.3 van de Code Banken dat vooraf vastgestelde en beoordeelbare prestatiecriteria voorschrijft, omdat zij ook niet-vooraf vastgestelde maar wel geleverde bijzondere prestaties in haar beoordeling mee wil kunnen nemen.

6.4.4 Directiereglement artikel 3.2.

6.4.5 Beloningsbeleid paragraaf 1.3.

6.4.6 Beloningsbeleid paragraaf 1.3.

7 Beloningsbeleid NWB Bank, november 2014.

Colofon

Redactie en productiebegeleiding:
Sarah McFedries, NWB Bank
Andrea Groenewegen, Full-fledged Services
The KEY Agency, Schiphol-Rijk

Fotografie:
Foto's op pag. 5 t/m 9: directie en raad van commissarissen, Fotograaf: Bert Rietberg
Foto op pag. 66: project De Stroomversnelling, Fotograaf: Adri Geers
Foto op pag. 70: bron: NWB Fonds, Fotograaf: Tjeerd Dijkstra, Dutch Water Authorities

Vormgeving en productie:
The KEY Agency, Schiphol-Rijk

© 2015 | Nederlandse Waterschapsbank N.V.